



การก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินของ
สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

**Debt Formation and Debt Management toward Financial Freedom :
A Case Study of Saving and Credit Cooperation Limited**

พรพรรณษา สุขรัตน์

PORNPANSA SUKHARAT

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Business Administration**

Prince of Songkla University

2566

| | |
|---------------|--|
| ชื่อสารนิพนธ์ | การก่อกำเนิดและวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออัตรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง |
| ผู้เขียน | นางสาวพรพรรณษา สุขรัตน์ |
| สาขาวิชา | บริหารธุรกิจ |

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

คณะกรรมการสอบ

.....
(ดร.กลางใจ แสงวิจิตร).....
(ดร.กลางใจ แสงวิจิตร)

ประธานกรรมการ

.....
กรรมการ

(ดร.ธนาวุธ แสงกาศนีย์)

.....
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวดี ลิ้มอุสันโน)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรญา สุวรรณโณ)
ผู้อำนวยการหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

| | |
|---------------|---|
| ชื่อสารนิพนธ์ | การก่อกหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง |
| ผู้เขียน | นางสาวพรพรรณษา สุขรัตน์ |
| สาขาวิชา | บริหารธุรกิจ |
| ปีการศึกษา | 2565 |

บทคัดย่อ

ในสถานการณ์ปัจจุบันการบริหารเงินให้เพียงพอต่อความจำเป็นทำได้ค่อนข้างยาก จึงทำให้คนจำนวนไม่น้อยต้องหาวิธีเสริมสภาพคล่องให้กับตัวเองเพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ซึ่งหนึ่งในวิธีที่สามารถเสริมสภาพคล่องได้อย่างรวดเร็ว คือ วิธีการกู้ยืมเงิน โดยงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการก่อกหนี้สินและวิธีการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษากับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา จำนวน 370 ชุด และนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ที่อยู่ในรูปแบบของการทดสอบสหสัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลสรุปจากการวิเคราะห์ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส มีบุคคลที่อยู่ในอุปการะจำนวน 0-2 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสมาชิกส่วนใหญ่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย โดยมูลเหตุการก่อกหนี้จากความต้องการพื้นฐานมาจากด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด และเป็นมูลเหตุที่มีผลเชิงบวกต่อการมีอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ในส่วนมูลเหตุการก่อกหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ พบว่า มูลเหตุด้านการเดินทางมีมากที่สุด แต่เป็นมูลเหตุที่มีผลเชิงลบต่อการมีอิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง ทั้งนี้สมาชิกมีวิธีการจัดการหนี้สินโดยการเพิ่มรายได้-ลดรายจ่ายมากที่สุด และเป็นวิธีที่มีผลเชิงบวกต่อการมีอิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง จากผลการศึกษาในครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่ออย่างมีคุณภาพให้ตรงกับความต้องการของสมาชิก และยังสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการกู้ ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยลดปัญหาหนี้สิน และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้

คำสำคัญ : การก่อกหนี้ การจัดการหนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์

| | |
|---------------------------|--|
| Minor Thesis Title | Debt Formation and Debt Management toward Financial Freedom : A Case Study of Saving and Credit Cooperation Limited |
| Author | Miss Pornpansa Sukharat |
| Major Program | Business Administration |
| Academic Year | 2022 |

ABSTRACT

In the current situation, managing sufficient funds to meet demand is quite difficult. Therefore, many people need to find a way to increase the liquidity of daily expenses. One of the ways to quickly increase liquidity is through borrowing. The purpose of this research was to study debt formation and debt management methods of members of Savings Cooperative Limited, which was a quantitative research. The study was conducted with members of Savings Cooperative Limited who had 2 or more loan agreements totaling 370 sets, and identify the relationships between variables that exist in the form of multiple regression analysis.

The conclusion from the analysis revealed that the majority of the members were female between the ages of 31 to 40 years with marital status. There are approximately 0–2 dependents. Their education level was bachelor's degree or equivalent, and the majority of members are university officials. It was found that the cause of debt creation from basic needs mainly come from housing which has a positive effect on having financial freedom in terms of wealth. The cause of debt from other factors mainly arise from the cause of travel which has a negative effect on financial freedom in terms of survival and wealth.

However, members can manage debt by increasing income and reducing expenses which is a way to have a positive effect on financial freedom in both survival and wealth. From the results of this study can be utilized for the development of quality credit products that meet the needs of members and it can also control capital expenditure according to the purpose of lending which is one method that can help to reduce debt problems and can improve their quality of life.

Keywords: incurring of debt, debt Management, saving cooperative

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงและสำเร็จด้วยดี เนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ดร.กลางใจ แสงวิจิตร อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยที่ให้ความกรุณาสละเวลา ให้คำปรึกษาแนะนำ เสนอข้อคิดเห็น ตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมถึงดร.ธนาวุธ แสงภาศนีย์ และผศ.ดร.กุลวดี ลิ้มอุสันโน ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการและได้ให้คำแนะนำเพิ่มเติม ซึ่งคำแนะนำ จากทั้งสองท่านเป็นส่วนสำคัญทำให้งานชิ้นนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้ที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้นำความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ต่องานวิจัยนี้ ตลอดจนเจ้าหน้าที่หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ คำแนะนำ และอำนวยความสะดวกตลอดระยะเวลาการศึกษาของผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด ที่สนับสนุนทุน การศึกษาให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อระดับปริญญาโทในครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยเกิดความตั้งใจที่จะทำงานวิจัย ชิ้นนี้ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ขอขอบพระคุณนายธนเศรษฐ์ สีลาธีวัฒน์ ผู้จัดการใหญ่ และ นางสุกัญญา อารยะศิลปธร อธิการบดีผู้จัดการใหญ่ ที่ให้การสนับสนุนและให้ความอนุเคราะห์ ข้อมูลที่ใช้ประกอบการทำวิจัย และขอขอบพระคุณนางสาวปันรัก สุทธิมาศ ผู้จัดการสาขาที่มีส่วน สำคัญให้การสนับสนุนในการศึกษาต่อ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัย ทั้งนี้ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการแจกแบบสอบถาม และให้ความ ช่วยเหลือต่าง ๆ มากมาย

ขอขอบคุณสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่สละ เวลาอันมีค่า ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนทำให้ได้ข้อมูลตามจำนวนจนเกิดเป็น งานวิจัยฉบับนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่เป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยตลอดมา โดยเฉพาะเพื่อน มัดหมี่ที่คอยช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและประสบความสำเร็จไปด้วยกัน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคุณแม่ และญาติพี่น้อง ที่ให้ความรัก กำลังใจ และให้การ สนับสนุนมาโดยตลอด ทำให้ผู้วิจัยได้มีเวลาทำงานวิจัยอย่างเต็มที่ และท้ายที่สุดขอขอบพระคุณ คุณพ่อคนที่อยู่บนฟ้า ที่คอยเป็นกำลังใจที่ดีตลอดมาและตลอดไป

พรพรรณษา สุขรัตน์

สารบัญ

| | หน้า |
|---|------|
| บทคัดย่อ..... | (3) |
| ABSTRACT..... | (4) |
| กิตติกรรมประกาศ | (5) |
| สารบัญ | (6) |
| รายการตาราง..... | (8) |
| รายการภาพประกอบ | (10) |
| บทที่ 1 บทนำ | 1 |
| 1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา | 1 |
| 1.2 วัตถุประสงค์..... | 7 |
| 1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ | 7 |
| 1.4 ขอบเขตของการวิจัย..... | 7 |
| 1.5 สมมติฐาน..... | 7 |
| 1.6 นิยามศัพท์ | 8 |
| บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง | 9 |
| 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์ | 9 |
| 2.2 ข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง..... | 12 |
| 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนี้สิน | 14 |
| 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ..... | 21 |
| 2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีอิสรภาพทางการเงิน | 29 |
| 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง..... | 31 |
| 2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย | 35 |
| บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย | 36 |
| 3.1 ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง | 36 |
| 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย | 37 |
| 3.3 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย | 39 |
| 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล | 39 |
| 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล..... | 40 |

สารบัญ (ต่อ)

| | หน้า |
|--|------|
| บทที่ 4 ผลการวิจัย..... | 41 |
| 4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา | 41 |
| 4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน | 51 |
| บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ | 59 |
| 5.1 สรุปผลการวิจัย | 59 |
| 5.2 อภิปรายผลการวิจัย..... | 60 |
| 5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย | 67 |
| บรรณานุกรม | 69 |
| ภาคผนวก | 74 |
| ภาคผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... | 75 |
| ภาคผนวก ข ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์การวิจัย | 84 |
| ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค | 92 |
| ประวัติผู้เขียน..... | 93 |

รายการตาราง

| | หน้า |
|--|------|
| ตาราง 1.1 จำนวนหนี้ครัวเรือนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 - 2564..... | 2 |
| ตาราง 1.2 จำนวนการให้สินเชื่อแก่สมาชิก คงเหลือ ณ วันสิ้นปี 2564..... | 5 |
| ตาราง 1.3 จำนวนสมาชิกที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง | 6 |
| ตาราง 2.1 สรุปทฤษฎีความต้องการที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุการก่อหนี้..... | 28 |
| ตาราง 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป | 41 |
| ตาราง 4.2 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐาน | 44 |
| ตาราง 4.3 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ..... | 45 |
| ตาราง 4.4 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สิน..... | 48 |
| ตาราง 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของการวัดอิสรภาพทางการเงิน | 50 |
| ตาราง 4.6 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐานกับอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด | 51 |
| ตาราง 4.7 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐานกับอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด | 52 |
| ตาราง 4.8 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐานกับอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง | 52 |
| ตาราง 4.9 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐานกับอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง | 53 |
| ตาราง 4.10 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด..... | 53 |
| ตาราง 4.11 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด..... | 54 |
| ตาราง 4.12 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง..... | 55 |
| ตาราง 4.13 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง..... | 55 |

รายการตาราง (ต่อ)

| | หน้า |
|---|------|
| ตาราง 4.14 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการ หนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด..... | 56 |
| ตาราง 4.15 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการ หนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด..... | 57 |
| ตาราง 4.16 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการ หนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง..... | 57 |
| ตาราง 4.17 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการ หนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง..... | 58 |

รายการภาพประกอบ

หน้า

ภาพที่ 1 การให้สินเชื่อแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง..... 4

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสถานการณ์ปัจจุบันการบริหารเงินให้เพียงพอต่อความจำเป็นต่าง ๆ ทำได้ค่อนข้างยาก จึงทำให้คนจำนวนไม่น้อยต้องหาวิธีเสริมสภาพคล่องให้กับตัวเองเพื่อการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันหรือใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งหนึ่งในวิธีที่สามารถเสริมสภาพคล่องได้อย่างรวดเร็ว คือ วิธีการกู้ยืมเงิน การกู้ยืมเป็นการทำสัญญาที่มีคู่กรณีสองฝ่ายระหว่างผู้ให้ยืมและผู้ยืม โดยสัญญาดังกล่าวจะมีรายละเอียดระบุว่าผู้ให้ยืมส่งมอบหรือโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินให้แก่ผู้ยืมเพื่อใช้สอยทรัพย์สินนั้นและผู้ยืมตกลงว่าจะส่งคืนทรัพย์สินนั้นเมื่อได้ใช้สอยเสร็จแล้ว (สำนักงานกฎหมายและคดี, 2561) หากสัญญาเป็นสัญญากู้ยืมเงิน ทรัพย์สินดังกล่าวก็จะหมายถึงเงิน นั้นเปรียบเสมือนว่าผู้ยืมนำเงินในอนาคตมาใช้จ่ายก่อน และจะส่งคืนเงินพร้อมต้นทุนทางการเงินตามที่ตกลงไว้ในสัญญา จึงส่งผลให้การบริโภคในอนาคตลดลง ทั้งนี้ผู้ยืมอาจมีความจำเป็นต้องยืมเงินเพื่อรับประโยชน์จากการบริโภคปัจจุบัน โดยคาดว่าในอนาคตจะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นมาทดแทนการบริโภคที่ลดลง จึงทำให้เกิดการกู้ยืมเงิน ซึ่งการกู้ยืมเงินเพื่อใช้จ่ายถือเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ดีที่ทำให้เกิดการใช้จ่ายในปัจจุบัน แต่ถ้ามีการก่อหนี้ในปริมาณมากจนไม่สามารถหาเงินมาจ่ายคืนได้ ก็จะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจในอนาคตได้เช่นกัน นอกจากนี้การที่ต้องชำระหนี้คืนถือเป็นภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคต ถ้าหากเกิดเหตุการณ์ไม่คาดคิดขึ้น เช่น การถูกเลิกจ้างหรือถูกลดค่าจ้างลงก็ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจได้ผ่านทางผู้ให้กู้ยืมที่มีความเสี่ยงที่จะไม่ได้รับเงินคืน ในกรณีที่เกิดการผิดนัดชำระเป็นจำนวนมาก (รชต ตั้งนรารชชกิจ และพิรญาณ์ รมภาพ, 2565)

ข้อมูลสถิติหนี้ครัวเรือนในประเทศไทยของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ปี 2564 พบว่า หนี้สินครัวเรือนไทยมีทั้งสิ้น 14.58 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นสัดส่วน 90.1% ต่อ GDP ซึ่งเติบโตเพิ่มขึ้นจากปีก่อน 3.9% โดยคนไทยมีหนี้สินที่กู้จากสถาบันรับฝากเงิน ประมาณ 12.51 ล้านล้านบาท ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มธนาคารรวม 10.35 ล้านล้านบาท สหกรณ์ออมทรัพย์ 2.16 ล้านล้านบาท ส่วนอีกประมาณ 2.07 ล้านล้านบาทมาจากการกู้เงินผ่านสถาบันการเงินอื่น ๆ (ตาราง 1.1)

ตาราง 1.1 จำนวนหนี้ครัวเรือนในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2560 - 2564

| | (หน่วย:ล้านบาท) | | | | |
|--|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| | ปี 2564 | ปี 2563 | ปี 2562 | ปี 2561 | ปี 2560 |
| สถาบันรับฝากเงิน | 12,506,785 | 12,090,467 | 11,633,851 | 11,177,987 | 10,580,318 |
| ธนาคารพาณิชย์ | 6,257,859 | 6,015,916 | 5,794,443 | 5,490,042 | 5,133,473 |
| สถาบันการเงิน เฉพาะกิจที่รับฝากเงิน | 4,087,688 | 3,958,343 | 3,762,072 | 3,654,540 | 3,500,943 |
| สหกรณ์ออมทรัพย์ | 2,154,825 | 2,102,490 | 2,055,831 | 2,013,497 | 1,934,651 |
| สถาบันการเงินอื่น | 2,074,352 | 1,945,074 | 1,855,482 | 1,651,212 | 1,521,145 |
| รวม | 14,581,137 | 14,035,541 | 13,489,333 | 12,829,199 | 12,101,463 |
| สินเชื่อจากสถาบัน การเงินต่อ GDP(%) | 90.1 | 89.7 | 79.9 | 78.4 | 78.1 |

หมายเหตุ จาก รายงานเงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือนในประเทศไทย, โดย ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) , 2565

จากข้อมูลจำนวนหนี้ครัวเรือนในประเทศไทย 5 ปีที่ผ่านมา ตั้งแต่ พ.ศ. 2560-2564 จะเห็นว่าสินเชื่อจากสถาบันการเงินต่อ GDP ของครัวเรือนในประเทศไทยมีการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และในปี 2562-2563 มาจากความรุนแรงขึ้นจากสถานการณ์โควิด-19 ใดๆก็ตาม การที่ GDP ไม่สูงมากนัก เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้สัดส่วนหนี้ครัวเรือนต่อ GDP สูงขึ้น ปัจจัยมาจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดปัญหาการว่างงาน และเป็นอุปสรรคต่อการฟื้นตัวของการใช้จ่ายและฐานะการเงินของภาคครัวเรือนและเศรษฐกิจในภาพรวม (Economic Intelligence Center, 2564)

การเพิ่มขึ้นของหนี้ครัวเรือนเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ เช่น พฤติกรรมของครัวเรือนที่ครัวเรือนไทยมีพฤติกรรมการใช้จ่ายเกินตัว ทำให้มีเงินออมน้อย แต่ไม่ยอมให้มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนสูงจนเกินไปทำให้ต้องลดยอดชำระหนี้ลงเกิดเป็นหนี้บาน และเกิดจากแรงกระตุ้นของภาครัฐและเอกชน ที่ผ่านมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่าง ๆ หรือมาตรการส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ ของเอกชนที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการได้อย่างง่าย นอกจากนี้สถาบันการเงินก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดการกู้ยืม โดยเกิดจากการแข่งขันของสถาบันการเงินเพื่อดึงดูดลูกค้าให้ซื้อสินค้าเงินผ่อน จะเห็นว่าทุกฝ่ายมีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้เกิดหนี้สิน ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนทุกฝ่ายก็ต้องช่วยกันแก้ไข (รชต ตั้งนรารชชกิจ และพิรญาณ์รณภาพ, 2565)

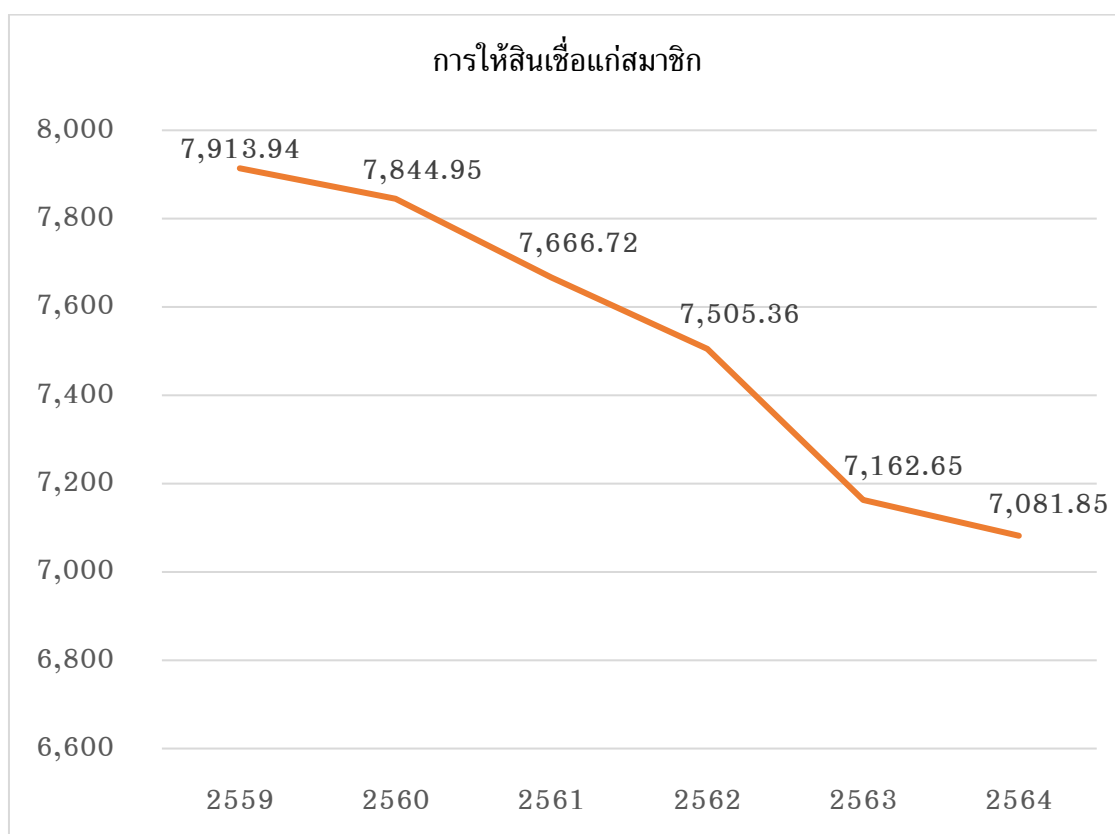
จากระดับหนี้ครัวเรือนที่เป็นปัญหาต่อเศรษฐกิจไทยและมีความอ่อนไหวต่อสถานการณ์โควิด-19 ได้ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อฐานะทางเศรษฐกิจของประชาชน ทำให้รัฐบาลกำหนดให้ ปี 2565 เป็นปีแห่งการแก้หนี้ภาคครัวเรือน โดยมีมาตรการช่วยเหลือประชาชนที่มีปัญหาหนี้สินให้ได้ประโยชน์จากมาตรการช่วยเหลือของรัฐบาลอย่างเต็มที่ เช่น การแก้ไขปัญหาหนี้กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) กำหนดให้มีการไกล่เกลี่ยและการปรับโครงสร้างหนี้ การแก้ปัญหานี้เข้าสู่รถยนต์และรถจักรยานยนต์ และการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการ (อัมรินทร์วิ, 2565) ทั้งนี้การแก้ไขปัญหาหนี้สินไม่ใช่การทำให้ปลดภาระหนี้ในทันที แต่เป็นการทำให้ประชาชนสามารถผ่อนชำระหนี้เองได้ และมีเงินเหลือใช้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและยังเหลือเพียงพอต่อการสร้างความมั่นคงในอนาคต ซึ่งถ้าสามารถบริหารจัดการหนี้ได้อย่างเหมาะสม จากการหารายได้ให้เพียงพอต่อการชำระหนี้จนทำให้ไม่มีความกังวลเรื่องการชำระหนี้ที่เกิดขึ้น ก็ถือว่าบุคคลนั้นมีอิสรภาพทางการเงินและมีความสุขจากการเป็นหนี้ได้

สหกรณ์ออมทรัพย์ถือเป็นทางเลือกหนึ่งของประชาชนในการกู้ยืมเงิน เป็นสถาบันรับฝากเงินหนึ่งที่มีการกู้ยืมมากกว่า 2.16 ล้านล้านบาท จากข้อมูลจำนวนหนี้ครัวเรือนในประเทศไทยของธนาคารแห่งประเทศไทยได้รายงาน ซึ่งถือว่าสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นแหล่งเงินกู้ที่ได้รับความนิยม เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินที่เป็นการรวมกลุ่มบุคคลที่มีอาชีพเดียวกันหรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ โดยการรับฝากเงินซึ่งให้ผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ย และโดยการถือหุ้นหัก ณ ที่จ่าย เป็นรายเดือน เมื่อสิ้นปีทางบัญชีจะจัดสรรกำไรสุทธิในรูปของเงินปันผลจ่ายให้แก่สมาชิก รวมทั้งให้บริการด้านเงินกู้แก่สมาชิก เมื่อเกิดความจำเป็นหรือเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์นอกเขตตามหลักการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (กรมส่งเสริมสหกรณ์, มปป) ซึ่งถือเป็นการช่วยให้สมาชิกมีสภาพคล่องในการดำเนินชีวิต และเป็นทางเลือกที่ช่วยแก้ปัญหาทางการเงินให้กับสมาชิกในวิกฤตเศรษฐกิจได้ (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2563)

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ถือเป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จัดตั้งเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มกันของผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง เช่น ข้าราชการ ลูกจ้างประจำ พนักงานมหาวิทยาลัย พนักงานเงินรายได้ ลูกจ้างชั่วคราว หรือผู้เกษียณอายุราชการจากมหาวิทยาลัย เป็นต้น เพื่อต้องการนำประโยชน์สุขสู่สมาชิกและสังคมอย่างยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์และจากพันธกิจข้อที่ 2 ระบุไว้ว่าต้องการสร้างความมั่นคงทางการเงินและคุณภาพชีวิตที่ดีแก่สมาชิก โดยสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งมีการให้บริการแก่สมาชิก 2 ด้านหลัก ได้แก่ การให้บริการด้านเงินฝาก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ในรูปแบบเงินฝาก แบ่งออกเป็น บัญชีเงินฝากออมทรัพย์มีเป้าหมาย บัญชีเงินฝากออมทรัพย์พิเศษ และบัญชีเงินฝากสินทวี เป็นต้น และการให้บริการด้านเงินกู้ สำหรับใช้เพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์

โดยแบ่งประเภทในการขอกู้ออกเป็น 3 ประเภทหลัก ๆ ได้แก่ เงินกู้ฉุกเฉิน เงินกู้สามัญและเงินกู้พิเศษ ซึ่งสหกรณ์ฯ ได้กำหนดอัตราดอกเบี้ยของเงินกู้ในแต่ละประเภทไว้ในอัตราไม่เกินร้อยละ 17 ต่อปี โดยคณะกรรมการดำเนินการพิจารณา กำหนดให้เหมาะสมกับภาวะเศรษฐกิจและประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป เมื่อสิ้นปีทางบัญชีสหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยคืนให้แก่สมาชิกตามสัดส่วน เรียกว่า เงินเฉลี่ยคืน ซึ่งเงินเฉลี่ยคืนมาจากการจัดสรรเงินจากกำไรสุทธิประจำปี โดยคำนวณจากดอกเบี้ยเงินกู้ที่สมาชิกได้ชำระแล้วในระหว่างปี (สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง, 2562) ในขณะเดียวกันก็ต้องแข่งขันกับธนาคารพาณิชย์ทั่วไปด้วย

ณ สิ้นปี 2564 สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งได้มีการให้สินเชื่อแก่สมาชิกในภาพรวมมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังนี้



ภาพที่ 1 การให้สินเชื่อแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ปี 2559-2564. จาก ระเบียบวาระการประชุม ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2564 หน้า 25-26, 2565, สงขลา.

ตาราง 1.2 จำนวนการให้สินเชื่อแก่สมาชิก คงเหลือ ณ วันสิ้นปี 2564

| รายการ | จำนวน (สัญญา) ปี 2564 | จำนวน (สัญญา) ปี 2563 | ยอดคงเหลือ (พันบาท) ปี 2564 | ยอดคงเหลือ (พันบาท) ปี 2563 | เพิ่ม/(ลด) |
|-------------------|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------------|-----------------------------------|--------------|
| 1. เงินกู้ฉุกเฉิน | 2,209 | 1,759 | 112,343.73 | 41,445.26 | 70,898.47 |
| 2. เงินกู้สามัญ | 3,942 | 3,125 | 1,408,237.38 | 1,372,294.73 | 35,942.65 |
| 3. เงินกู้พิเศษ | 12,489 | 12,649 | 5,561,273.27 | 5,748,906.97 | (187,633.70) |
| รวม | 18,640 | 17,533 | 7,081,854.38 | 7,162,646.96 | (80,792.58) |

หมายเหตุ จาก ระเบียบวาระการประชุม ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2564 หน้า 4, โดย สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง, 2565, สงขลา.

แม้ว่าผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งมีแนวโน้มการให้สินเชื่อแก่สมาชิกในภาพรวมลดลงอย่างต่อเนื่อง แต่เงินกู้ฉุกเฉินและเงินกู้สามัญกลับมีปริมาณการกู้เพิ่มสูงขึ้นในผลการดำเนินงานปี 2564 โดยเงินกู้ฉุกเฉินเป็นสินเชื่อประเภทหนึ่งที่ไม่มีหลักประกัน ให้กู้ในกรณีที่สมาชิกมีเหตุฉุกเฉิน สามารถรับเงินกู้ได้ไม่จำกัดจำนวนครั้งภายในวงเงินที่สหกรณ์ กำหนด และในส่วนของเงินกู้สามัญเป็นสินเชื่อที่ให้กู้สำหรับใช้จ่าย เพื่อการอันจำเป็นโดยมีบุคคลค้ำประกันในการขอกู้ สมาชิกสามารถยื่นกู้ใหม่ได้โดยจะหักกลบลบหนี้เดิม เมื่อชำระหนี้ มาแล้วไม่น้อยกว่า 6 งวด ซึ่งสาเหตุของการเพิ่มขึ้นของเงินกู้ฉุกเฉินและเงินกู้สามัญเกิดจากการ แก่ไขระเบียบการกู้ที่ให้สิทธิสมาชิกสามารถกู้เพิ่มขึ้นได้ (สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง, 2564) และจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีการปล่อยสินเชื่อ “สามัญโควิด” เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ ประสบปัญหาความเดือดร้อนในสถานการณ์โควิด-19 อีกประการหนึ่งคือเงินกู้ฉุกเฉินและเงินกู้สามัญมีขั้นตอนในการขอสินเชื่อที่ไม่ยุ่งยาก เมื่อเทียบกับเงินกู้พิเศษที่ต้องมีหลักทรัพย์ค้ำประกันในการกู้

จากการเพิ่มขึ้นของเงินกู้ฉุกเฉินและเงินกู้สามัญที่มีขั้นตอนในการขอสินเชื่อไม่ยุ่งยาก โดยให้กู้ได้ตามสิทธิการกู้เงินที่สมาชิกแต่ละคนพึงมี ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของสมาชิกและอายุ การเป็นสมาชิก ทำให้สมาชิกมีโอกาสก่อหนี้ได้ง่าย และเมื่อสมาชิกมีสิทธิกู้เพิ่มขึ้นก็สามารถยื่น ขอกู้ใหม่ได้ตามความต้องการ อาจส่งผลให้สมาชิกไม่สามารถสร้างวินัยในการจัดการการเงินได้ จนเกิดการกู้ใหม่มาชำระหนี้เก่าและนำเงินส่วนต่างมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้สมาชิกไม่ ทราบระยะเวลาสิ้นสุดของสัญญาได้อย่างชัดเจน

ในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งได้กำหนดระเบียบและ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยสมาชิกต้องมีเงินได้รายเดือนคงเหลือหลังจากหักลบ รายการต่าง ๆ ของสหกรณ์และรายจ่ายอื่น ๆ ที่มหาวิทยาลัยเรียกเก็บแล้ว ต้องไม่น้อยกว่า

จำนวนที่สหกรณ์กำหนด และสหกรณ์ฯ จะเรียกเก็บหนี้จากเงินได้รายเดือนหัก ณ ที่จ่าย ทำให้สมาชิกไม่มีโอกาสผัดนัดชำระหนี้ได้ ดังนั้นแม้ว่าสมาชิกจะสามารถชำระหนี้ให้สหกรณ์ได้ แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าสมาชิกมีรายได้คงเหลือเพียงพอต่อการใช้จ่าย เนื่องจากสหกรณ์ไม่ได้พิจารณาถึงรายจ่ายที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากรายจ่ายที่มหาวิทยาลัยเรียกเก็บ ทำให้สมาชิกมีเงินคงเหลือที่จะสามารถยื่นขอกู้กับสหกรณ์ได้ทุกประเภทตามสิทธิที่ตนพึงมี ดังนี้

ตาราง 1.3 จำนวนสมาชิกที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

| จำนวนสัญญา | จำนวนสมาชิก |
|------------|--------------|
| 1 | 4,089 |
| 2 | 2,304 |
| 3 | 1,462 |
| 4 | 856 |
| 5 | 279 |
| 6 | 24 |
| 7 | 3 |
| รวม | 9,017 |

หมายเหตุ จาก ฝ่ายบริหารจัดการระบบงานสารสนเทศ สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2565

การให้สมาชิกยื่นขอกู้ได้ทุกประเภทตามสิทธิที่ตนพึงมีและสามารถหัก ณ ที่จ่ายได้นั้น อาจจะทำให้สมาชิกไม่คำนึงถึงความสามารถในการผ่อนชำระ ส่งผลให้มีเงินคงเหลือในการใช้จ่ายไม่เพียงพอ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้สมาชิกตัดสินใจลาออกจากงาน เพื่อไม่ต้องการให้หัก ณ ที่จ่ายได้ จึงนำมาสู่หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ ทำให้ในปี 2564 สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง มีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ จำนวน 64.34 ล้านบาท (สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง, 2565) อีกหนึ่งสาเหตุของปัญหาหนี้ คือ การรับภาระหนี้จากการค้าประกัน โดยเงินกู้สามัญเป็นสัญญาที่ต้องมีบุคคลค้ำประกัน ซึ่งบางครั้งผู้กู้ไม่ได้มีความจำเป็นต้องใช้เงิน แต่ต้องการให้เกิดการค้าประกันกันและกัน จึงเกิดการค้ำประกันไขว้ ทำให้ผู้ค้ำประกันไม่ได้พิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้แทน เมื่อผู้กู้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผู้ค้ำประกันก็ไม่มีเงินเพียงพอที่จะรับภาระหนี้แทน จึงกระทบต่อการใช้จ่ายปกติได้ จากปัญหาที่กล่าวมาหากไม่มีการควบคุมการใช้เงินกู้ที่ดี อาจนำไปสู่การใช้เงินกู้ผิดวัตถุประสงค์ และจะส่งผลให้เกิดปัญหาหนี้สินในอนาคต ดังนั้นเพื่อป้องกันปัญหาหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากการที่สมาชิกไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาการก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออัตรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง เพื่อจะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหการก่อหนี้ให้ตรงกับความต้องการของ

สมาชิก ทั้งนี้ นอกจากจะช่วยแก้ไขปัญหานี้ให้กับสมาชิกแล้ว ยังสามารถลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดหนี้เสียของสหกรณ์ฯ ได้อีกด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการก่อหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาวิธีการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง
3. เพื่อศึกษามูลเหตุของการก่อหนี้และการจัดการหนี้สินที่มีผลต่ออภิสภาพทางการเงิน

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบมูลเหตุของการเป็นหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง
2. สร้างแนวทางในการจัดการหนี้สินให้กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งได้อย่างยั่งยืน
3. สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อให้ตรงกับความต้องการของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งได้

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหา : การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับมูลเหตุการก่อหนี้และการจัดการหนี้สินที่มีผลต่ออภิสภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

ขอบเขตประชากร : สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา จำนวน 4,928 คน (สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง, 2565)

ขอบเขตระยะเวลา : เดือนมีนาคม 2565 – มีนาคม 2566

ขอบเขตพื้นที่ : สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

1.5 สมมติฐาน

1. มูลเหตุของการก่อหนี้มีผลต่ออภิสภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง
2. วิธีการจัดการหนี้สินมีผลต่ออภิสภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

1.6 นิยามศัพท์

สมาชิก หมายถึง บุคคลที่ถือหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

สมาชิกสมทบ หมายถึง บุคคลที่เป็นบิดา หรือมารดา หรือคู่สมรส หรือเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสมาชิก ยกเว้นบุตรบุญธรรม ที่มีอายุไม่เกิน 65 ปี

สมาชิกขาดสมาชิกภาพ หมายถึง สมาชิกที่ขาดคุณสมบัติที่สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งกำหนด และยังมีหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

ทุนเรือนหุ้น หมายถึง เงินสะสมรายเดือน โดยจะเรียกเก็บจากสมาชิกทุกเดือนโดยหักจากเงินได้รายเดือน

ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หมายถึง จำนวนที่หักไว้สำหรับลูกหนี้ที่คาดว่าจะเรียกเก็บไม่ได้

การก่อหนี้ หมายถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้สิน

การจัดการหนี้สิน หมายถึง วิธีที่ทำให้สามารถชำระหนี้ได้และมีเงินเหลือใช้เพียงพอโดยไม่ก่อหนี้ใหม่

อิสรภาพทางการเงิน หมายถึง การที่สมาชิกมีรายได้จากการทำงานและรายได้จากทรัพย์สินเพียงพอต่อการใช้จ่ายและการชำระหนี้คืนเจ้าหนี้ โดยไม่ต้องกังวลถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถวัดอิสรภาพทางการเงินได้จากอัตราส่วนความอยู่รอด (Survival Ratio) และอัตราส่วนความมั่งคั่ง (Wealth Ratio)

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาการก่อกำเนิดและวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออัตรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นพื้นฐานในการวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์
- 2.2 ข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนี้สิน
- 2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ
- 2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีอัตรภาพทางการเงิน
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์

ในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 ระบุว่ากาจัดตั้งสหกรณ์ได้นั้น จะต้องมีการจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ และต้องมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์และต้อง

1. มีกิจการร่วมกันตามประเภทของสหกรณ์ที่ขอจดทะเบียน
2. มีสมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาและบรรลุนิติภาวะ
3. มีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่า ๆ กันและสมาชิกแต่ละคนจะต้องถือหุ้นอย่างน้อยหนึ่งหุ้น แต่ไม่เกินหนึ่งในห้าของหุ้นที่ชำระแล้วทั้งหมด
4. มีสมาชิกซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในข้อบังคับในแต่ละสหกรณ์

โดยสหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียน แบ่งประเภทได้ ดังต่อไปนี้

1. สหกรณ์การเกษตร
2. สหกรณ์ประมง
3. สหกรณ์นิคม
4. สหกรณ์ร้านค้า
5. สหกรณ์บริการ
6. สหกรณ์ออมทรัพย์

7. สหกรณ์เครดิตยูเนียน

8. สหกรณ์อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

การดำเนินการของสหกรณ์จะมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคนและกรรมการอื่นอีกไม่เกินสิบสี่คนซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก โดยจะมีการเรียกประชุมใหญ่สามัญปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสหกรณ์นั้น และสหกรณ์มีอำนาจกระทำการเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินธุรกิจ การผลิต การค้า การบริการ และอุตสาหกรรมเพื่อประโยชน์ของสมาชิก

2. ให้สวัสดิการหรือการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

3. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

4. ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด

5. รับฝากเงินประเภทออมทรัพย์หรือประเภทประจำจากสมาชิกหรือสหกรณ์อื่นหรือสมาคมอาปนกิจสงเคราะห์ ซึ่งมีสมาชิกของสมาคมนั้นไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งเป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงินหรือนิติบุคคล ซึ่งมีบุคลากรหรือลูกจ้างไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของนิติบุคคลนั้น เป็นสมาชิกของสหกรณ์ผู้รับฝากเงินทั้งนี้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

6. ให้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจำนองหรือรับจำนำ ซึ่งทรัพย์สินแก่สมาชิกหรือของสมาชิก

7. จัดให้ได้มา ซื้อ ถูกรวมสิทธิ์หรือทรัพย์สินครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิการเช่าหรือสิทธิการเช่าซื้อ จำนองหรือจำนำ ขายหรือจำหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

8. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงินได้ตามระเบียบของสหกรณ์ที่ได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

9. ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับ หรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์ ให้จัดสรรเป็นทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิและเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงแต่ต้องไม่เกินร้อยละห้าของกำไรสุทธิ กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ภายใต้ข้อบังคับ ดังต่อไปนี้

1. จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท
2. จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ในระหว่างปี
3. จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ
4. จ่ายเป็นทุนสะสมไว้ เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์ตามที่กำหนดในข้อบังคับสหกรณ์

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นสถาบันการเงินแห่งหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกันหรืออาศัยในที่ชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์และให้กู้ยืมเงินเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์นอกวง โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จึงเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอีกทางหนึ่ง และต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 (กรมส่งเสริมสหกรณ์, มปป) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การส่งเสริมการออมทรัพย์ เป็นวัตถุประสงค์หลักของสหกรณ์ออมทรัพย์ แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

- 1.1 การส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์โดยการถือหุ้น สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกส่งชำระค่าหุ้นเป็นประจำทุกเดือน โอนการหักเงินค่าหุ้น ณ ที่จ่ายจากเงินเดือนและมีการจ่ายเงินปันผลค่าหุ้นให้แก่สมาชิกตามอัตราที่พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 กำหนดไว้ ซึ่งเงินปันผลที่ได้รับไม่ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐ และเมื่อสมาชิกลาออกจากสหกรณ์ก็สามารถถอนค่าหุ้นคืนได้

- 1.2 การส่งเสริมสหกรณ์ออมทรัพย์โดยการรับฝากเงิน สหกรณ์มีบริการด้านเงินฝากทั้งประเภทเงินฝากประจำและเงินฝากออมทรัพย์ ซึ่งให้ผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ยในอัตราเดียวกับธนาคารพาณิชย์ หรือสูงกว่าตามฐานะของแต่ละสหกรณ์

2. การให้เงินกู้แก่สมาชิกสหกรณ์ จะนำเงินค่าหุ้นและเงินฝากของสมาชิกมาหมุนเวียนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นหรือเดือดร้อนที่จะกู้ยืม โดยคิดดอกเบี้ยต่ำกว่าเอกชน ลักษณะการให้เงินกู้มี 3 ประเภท คือ

- 2.1 เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน ให้กู้ในกรณีที่สมาชิกมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือมีรายจ่ายที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน เป็นเงินกู้ที่ไม่ต้องมีหลักประกัน สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้จากสหกรณ์ได้ไม่เกินครึ่งหนึ่งของเงินได้รายเดือน แต่จำกัดขั้นสูงไว้ตามฐานะของแต่ละสหกรณ์ และกำหนดส่งชำระคืนไม่เกิน 2 งวดรายเดือน

2.2 เงินกู้สามัญ เป็นเงินกู้ที่ต้องมีสมาชิกด้วยกันอย่างน้อย 1 คนค้าประกัน สมาชิกสามารถกู้เงินประเภทนี้ได้ประมาณ 4-15 เท่าของเงินได้รายเดือน แต่จะจำกัดขั้นสูงไว้ตามฐานะของแต่ละสหกรณ์และกำหนดส่งชำระคืนระหว่าง 24-72 งวดรายเดือน

2.3 เงินกู้พิเศษ เป็นเงินกู้ที่ต้องมีอสังหาริมทรัพย์เป็นหลักจำนองค้าประกัน เมื่อสหกรณ์มีฐานะมั่นคงแล้ว สหกรณ์จะเปิดบริการให้เงินกู้พิเศษเพื่อให้สมาชิกไปลงทุนในการประกอบอาชีพ หรือกู้ไปเพื่อการเคหะสงเคราะห์ เงินกู้ประเภทนี้สามารถกู้ตามจำนวนเงินที่จะนำไปลงทุนประกอบอาชีพหรือขึ้นอยู่กับราคาของบ้านและที่ดินที่จะซื้อ หรือจำกัดขั้นสูงไว้ตามที่สหกรณ์กำหนดไว้เป็นคราว ๆ ไป และกำหนดชำระคืนตั้งแต่ 10-15 ปี

2.2 ข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2517 โดยมีผู้เข้าชื่อสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์ทั้งสิ้น 169 คน ที่ประชุมใหญ่มีมติให้จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1. ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ โดยการถือหุ้นและฝากเงินในสหกรณ์
2. ให้เงินกู้แก่สมาชิก สำหรับใช้เพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์

นายทะเบียนสหกรณ์ได้ออกหนังสือสำคัญรับจดทะเบียนให้เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2517 เลขทะเบียนที่ กพธ.5/2517 และเริ่มเปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2517

ณ สิ้นปี 2564 สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง มีสมาชิก 13,289 คน มีทุนเรือนหุ้น 6,872.75 ล้านบาท มีทุนสำรอง 1,423.38 ล้านบาท (สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง, 2565) โดยสมาชิกสหกรณ์ฯ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. สมาชิก ที่เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ดังต่อไปนี้
 - ก. เป็นข้าราชการ หรือลูกจ้างประจำ หรือพนักงานมหาวิทยาลัยของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง หรือเป็นเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์ หรือ
 - ข. เป็นข้าราชการบำนาญ หรือลูกจ้างประจำที่รับบำเหน็จรายเดือนของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง หรือเป็นผู้เกษียณอายุราชการ หรืองานจากหน่วยงานต้นสังกัด และมีได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ หรือ
 - ค. เป็นลูกจ้างชั่วคราวหรือพนักงานเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง หรือเป็นเจ้าหน้าที่ หรือพนักงานของนิติบุคคล หรือ
 - ง. เป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่พ้นจากราชการ หรืองานจากต้นสังกัด โดยไม่มีความผิดและมีได้ลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์

2. สมาชิกสมทบ

ก. เป็นบิดา หรือมารดา หรือคู่สมรส หรือเป็นบุตรชอบด้วยกฎหมายของสมาชิก ยกเว้นบุตรบุญธรรม ที่มีอายุไม่เกิน 65 ปี

ข. เป็นลูกจ้างโครงการต่าง ๆ ของคณะ หรือหน่วยงานในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง

ข้อบังคับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง พ.ศ.2562 ระบุไว้ว่า สหกรณ์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันได้แก่

1. ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ โดยช่วยให้สามารถสงวนส่วนแห่งรายได้ของตนไว้ในทางอันมั่นคง และได้รับประโยชน์ตามสมควร

2. ส่งเสริมการช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในหมู่สมาชิก

3. รับฝากเงินจากสมาชิก หรือสมาชิกสมทบ หรือสหกรณ์อื่น หรือนิติบุคคล

4. จัดหาทุนเพื่อกิจการตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

5. ให้เงินกู้แก่สมาชิก หรือสมาชิกสมทบ

6. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

7. ซื้อหุ้นของธนาคาร ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์

8. ซื้อหุ้นของชุมนุมสหกรณ์หรือสหกรณ์อื่น

9. ซื้อหุ้นของสถาบันที่ประกอบธุรกิจอันทำให้เกิดความสะดวกหรือส่งเสริมความเจริญแก่กิจการของสหกรณ์

10. ซื้อหลักทรัพย์รัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ

11. ออกตั๋วสัญญาใช้เงินหรือตราสารการเงิน

12. ฝากหรือลงทุนอย่างอื่นตามกฎหมายและตามที่คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติกำหนด

13. จัดสวัสดิการจัดหาที่ดินหรือที่อยู่อาศัยให้แก่สมาชิก

14. ดำเนินการให้กู้ยืมเพื่อการเคหะ

15. ให้สวัสดิการและการสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิกและครอบครัว

16. ร่วมมือกับทางราชการ สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมชนสหกรณ์ และสหกรณ์อื่นเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการของสหกรณ์

17. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการแก่สมาชิก

18. ขอหรือรับความช่วยเหลือทางวิชาการจากทางราชการ หน่วยงานของต่างประเทศหรือบุคคลอื่นใด

19. ให้ความช่วยเหลือเผยแพร่โปรแกรมระบบปฏิบัติงานสหกรณ์แก่สหกรณ์อื่น

20. ใ้กู้ ให้สินเชื่อ ให้ยืม ให้เช่า ให้เช่าซื้อ โอน รับจํานอง หรือรับจํานำ ซึ่งทรัพย์สินของสมาชิก หรือของบุคคลอื่นแก่สมาชิก

21. จัดให้ได้มา ซื้อ ถู้อกรรมสิทธิ์ หรือทรัพย์สิน ครอบครอง กู้ ยืม เช่า เช่าซื้อ รับโอนสิทธิ การเช่า หรือสิทธิการเช่าซื้อ จํานองหรือจํานำ ขายหรือจําหน่ายด้วยวิธีอื่นใดซึ่งทรัพย์สิน

22. ดำเนินกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์

ประเภทแห่งเงินกู้ แบ่งเป็น

1. สหกรณ์อาจให้เงินกู้แก่สมาชิกได้ตามประเภทดังต่อไปนี้

ก. เงินกู้ฉุกเฉิน ในกรณีที่สมาชิกมีเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุจำเป็นรีบด่วนและมีความประสงค์ของกู้เงิน โดยเงินกู้ฉุกเฉินมี 2 ประเภท ได้แก่ เงินกู้ฉุกเฉิน และเงินกู้ฉุกเฉินอเนกประสงค์ “แสนดี”

ข. เงินกู้สามัญ ในกรณีที่สมาชิกมีความประสงค์ขอกู้เงินสำหรับใช้จ่าย เพื่อการอันจำเป็นหรือมีประโยชน์ต่าง ๆ เป็นการกู้โดยใช้บุคคลค้ำประกัน ปัจจุบันมี 3 รูปแบบ ได้แก่ เงินกู้สามัญทั่วไป เงินกู้สามัญเพื่องานมงคลสมรสของสมาชิก และเงินกู้สามัญเพื่อการศึกษาของสมาชิกและบุตร

ค. เงินกู้พิเศษ เพื่อส่งเสริมฐานะ ความมั่นคง หรือเพื่อการเคหะแก่สมาชิก แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ เงินกู้พิเศษเพื่อการอื่น ๆ เงินกู้พิเศษเพื่อการเคหะสงเคราะห์ และเงินกู้พิเศษเพื่อการลงทุน

2. สหกรณ์อาจให้เงินกู้แก่สหกรณ์อื่น คณะกรรมการดำเนินการจะพิจารณาให้กู้ได้ต่อเมื่อสหกรณ์มีเงินทุนเหลือจากการให้เงินกู้แก่สมาชิกและสมาชิกสมทบแล้ว ตามระเบียบที่สหกรณ์กำหนดโดยได้รับความเห็นชอบจากนายทะเบียนสหกรณ์

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับหนี้สิน

สมศักดิ์ อูปการสังข์ (2551) กล่าวว่า หนี้สิน (Liabilities) หมายถึง จำนวนเงินที่บุคคลหรือกิจการเป็นหนี้บุคคลภายนอก โดยมีภาระผูกพันซึ่งจะต้องชำระในวันข้างหน้า ชนิดของหนี้สินแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) หนี้สินที่เกิดจากการซื้อสินทรัพย์เป็นเงินเชื่อ เรียกว่า เจ้าหนี้ 2) หนี้สินที่เกิดจากการยืมเงิน เรียกว่า เจ้าหนี้เงินยืมหรือเงินกู้ 3) หนี้สินที่เกิดจากการไม่ได้จ่ายค่าใช้จ่าย เรียกว่า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย และ 4) หนี้สินประเภทตัวเงินจ่าย คือ สัญญาซึ่งบุคคลหรือกิจการคํารับรองว่าจะจ่ายเงินให้แก่เจ้าหนี้ตามกำหนดไว้ในอนาคต

ปรเมศวร์ อินทรชุมนุม (2557) ได้ให้ความหมายของ “หนี้” หมายถึง ความผูกพันทางกฎหมายระหว่างบุคคลทั้งสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเรียกว่า “ลูกหนี้” ต้องกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง

ให้แก่อีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า “เจ้าหนี้” การกระทำของลูกหนี้ที่มีต่อเจ้าหนี้เราเรียกว่า “วัตถุประสงค์แห่งหนี้” ซึ่งในทางกฎหมายย่อหมายถึง การกระทำการ การงดเว้นกระทำการและส่งมอบทรัพย์สิน ซึ่งหากจะให้เข้าใจอย่างง่าย หนี้ หมายถึง หน้าที่ของคู่กรณีหรือคู่สัญญาที่ต้องปฏิบัติต่อกัน

พิมลวรรณ เตชานุเบกษา (2558) กล่าวว่า หนี้สิน หมายถึง ภาระผูกพันตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันตามกฎหมายอันเกิดเป็นข้อสัญญาว่าจะต้องชำระทรัพย์สิน อันอาจจะเป็นเงิน สิทธิสิ่งของ หรือการบริการให้แก่ผู้ให้กู้หรือให้ยืมในอนาคตตามเงื่อนไขที่ตกลงระหว่างกัน ไม่ว่าจะเกิดจากการกู้ การค้าประกัน การเชื่อ หรือการว่าจ้าง

จากความหมายของหนี้สินข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หนี้สิน คือ ภาระผูกพันของลูกหนี้ที่ต้องชำระคืนให้แก่เจ้าหนี้ ซึ่งอาจชำระหนี้คืนเป็นเงินสดหรือสิ่งของตามตกลง ในระยะเวลาที่กำหนด

MoneyHub (2558) อธิบายสาเหตุของการเป็นหนี้ไว้ 8 สาเหตุ ดังนี้

1. เป็นหนี้เพราะว่าอยากได้ของที่ต้องการมาใช้ก่อน : บางครั้งความต้องการของคนเราก็คือสิ่งที่รอไม่ได้ ทั้งที่ความเป็นจริงของบางอย่างอาจจะยังไม่มีควมจำเป็นต้องใช้งานเร่งด่วน แต่บางอย่างก็เป็นสิ่งจำเป็น

2. เป็นหนี้เพราะว่าไม่สามารถหมุนเงินได้ทัน : การเป็นหนี้ลักษณะนี้มักเกิดจากการใช้บัตรเครดิตและไม่สามารถหาเงินมาชำระได้ทันกำหนด เมื่อเงินที่คาดว่าจะได้รับไม่สัมพันธ์กับจำนวนเงินที่ต้องชำระก็จำเป็นต้องเป็นหนี้บัตรเครดิตไปก่อนโดยชำระขั้นต่ำ

3. เป็นหนี้เพราะว่ามีค่าใช้จ่ายมากกว่ารายได้ : แต่ละครัวเรือนก็มีรายการค่าใช้จ่ายที่แตกต่างกัน เมื่อถึงเวลาที่รายจ่ายมากกว่ารายได้ หลายคนจึงต้องกู้หนี้ยืมสินทั้งจากคนรอบข้าง เพื่อน ๆ ญาติสนิท หรือขอสินเชื่อจากธนาคารหรือนำทรัพย์สินไปจำนำ

4. เป็นหนี้เพราะว่ามีนิสัยใช้เงินเกินตัว : สิ่งนี้เป็นเรื่องเฉพาะบุคคล สำหรับบางคนแล้วอาจจะมีทัศนคติต่อเงินว่าเป็นทาสของคนเรา เมื่อมีเงินแล้วต้องใช้จ่ายเพื่อใช้ประโยชน์จากเงินให้เต็มที่ ซึ่งเป็นทัศนคติที่ผิดที่ทำให้ไม่ระมัดระวังการใช้จ่าย การเป็นหนี้ลักษณะนี้เกิดจากไม่มีการวางแผนการใช้จ่าย จึงไม่รู้ว่าควรจะใช้เงินเท่าใด ทำให้ขาดความเฉลียวใจเวลาใช้เงินซื้อสิ่งของต่าง ๆ

5. เป็นหนี้เพราะต้องการสร้างธุรกิจของตนเอง : การทำธุรกิจต้องใช้จ่ายเงินทุนสูงแล้วแต่ว่ามีลักษณะธุรกิจเป็นอย่างไร หากมีการจ้างพนักงาน เช่าพื้นที่สำนักงาน ก็จะมีค่าใช้จ่ายตามมาอย่างมาก และต้องมีทุนหมุนเวียนสำหรับผลิตสินค้าและบริการรวมถึงการประชาสัมพันธ์และการหาช่องทางจัดจำหน่าย หนี้ลักษณะนี้ก็คือว่าเป็นหนี้ที่มีประโยชน์ เพราะสามารถสร้างรายได้กลับมาได้

6. เป็นหนี้จากการค้าประกันให้ผู้อื่น : หนี้ลักษณะนี้เกิดจากความไม่ตั้งใจ เพราะว่าอยากช่วยเหลือผู้อื่นหรือด้วยเหตุผลอื่นใด จึงยอมเป็นผู้ค้าประกันเงินกู้ให้บุคคลอื่น ซึ่งถ้าผู้กู้หนีไปคนที่รับเคราะห์ก็คือผู้ค้าประกันนั่นเอง

7. เป็นหนี้จากการพนัน : มีคนจำนวนมากที่หลงมัวเมากับการพนันทั้งหลาย เมื่อเล่นเสียแล้วไม่มีเงินจ่าย ก็จะเป็นหนี้ที่ต้องรีบหาเงินมาจ่ายโดยเร็ว จึงเป็นหนี้ที่เกิดขึ้นได้ง่ายและมีโอกาสเป็นหนี้ได้มากเพราะง่ายต่อการพนันด้วยเงินเดิมพันสูง หนี้ลักษณะนี้เป็นหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ เป็นหนทางของอบายมุขที่จะนำไปสู่ความเสื่อมอย่างแท้จริง

8. เป็นหนี้จากความประมาท : กรณีการทำประกันภัยรถยนต์ภาคสมัครใจไว้นั้น มีประโยชน์มาก เพราะว่ามีวงเงินคุ้มครองทั้งชีวิตและทรัพย์สินของตนเองและผู้อื่นตามเงื่อนไขของกรมธรรม์แต่ละประเภท หากไม่ได้ทำประกันภัย เมื่อเป็นฝ่ายผิดก็ต้องชำระค่าเสียหายและค่าซ่อมรถยนต์ของคู่กรณีรวมถึงรถของตนเอง หรือค่ารักษาพยาบาลทั้งตนเองและคู่กรณี

วิภาดา กิจสัมพันธ์วงศ์ (2556) ลักษณะหนี้สินทั่วไป คือ เป็นบุคคลสิทธิมีความผูกพันกันเฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้อง เป็นสิทธิเกี่ยวกับทรัพย์สิน เป็นสิทธิทางแพ่งซึ่งก่อให้เกิดสิทธิเรียกร้องกันทางแพ่ง เป็นสิทธิเอกชนไม่ใช่สิทธิมหาชน ลูกหนี้มีตัวตนและมีวัตถุประสงค์แห่งหนี้แน่นอน ซึ่งแบ่งลักษณะของหนี้ ได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1. หนี้สินที่เกิดจากการลงทุน หมายถึง การที่ได้ตัดสินใจลงทุนในประเภทต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ผลตอบแทนกลับมาอย่างคุ้มค่าไม่ขาดทุนภายใต้ความเสี่ยงที่เหมาะสม เพื่อนำผลตอบแทนนั้นมาใช้ในการบริโภคในชีวิตประจำวันหรือนำไปใช้ประโยชน์อื่นในอนาคตต่อไป เช่น การลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ การลงทุนในหลักทรัพย์ และการร่วมลงทุนกับบุคคลอื่น เป็นต้น

2. หนี้สินที่เกิดจากการบริโภคเกินความจำเป็น หมายถึง พฤติกรรมการบริโภคที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจหรือแสวงหาความพอใจสูงสุด เช่น การสังสรรค์ตามแหล่งบันเทิง การซื้อสินค้าบางประเภทเพื่อความทันสมัย การซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย การซื้อสิ่งอำนวยความสะดวก การบริโภคหรือรับบริการล่วงหน้า

3. หนี้สินที่เกิดจากความจำเป็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ หมายถึง หนี้สินที่เกิดจากการก่อหนี้ในกรณีฉุกเฉินต่าง ๆ เช่น การเจ็บป่วยต้องเข้าโรงพยาบาล ซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ซ่อมแซมยานพาหนะ หรือการจ่ายค่าประกันต่าง ๆ

4. หนี้สินที่เกิดจากการใช้จ่ายในครัวเรือน หมายถึง ค่าใช้จ่ายของครอบครัวซึ่งเกิดจากการไปยืมเงินทรัพย์สินอื่นใดของผู้อื่นมาแล้วยังไม่ได้ใช้คืน แล้วต้องชำระคืนด้วยระบบเงินกู้ เงินผ่อน เช่น การกู้เงินจากสถาบันการเงิน การซื้อสินค้าด้วยการผ่อนชำระเป็นรายงวด เป็นต้น หรือเป็นการกู้ยืมที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

การบริหารหนี้ส่วนบุคคล

ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (2564) ได้แนะนำแนวทางการแก้ไขหนี้ ในกรณีที่มีเงินคงเหลือไม่พอใช้หนี้โดยมีวิธีแก้ไข ดังนี้

1. ไม่ก่อหนี้เพิ่ม : เพื่อไม่ให้เงินต้นและดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม
2. สำนวณพฤติกรรมการใช้เงิน : อาจทำบัญชีรายรับรายจ่าย เพื่อดูว่ามีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างที่ไม่จำเป็นและพอจะลด ละ เลิก ได้บ้าง

3. ทหารายได้เสริม : จากความสามารถพิเศษที่มี เช่น ทำขนมขาย รับจ้างซ่อมแซมสิ่งของ ประกวดความสามารถชิงรางวัลต่าง ๆ

4. ไม่ควรหนีหน้าเจ้าหนี้ : เพราะอาจทำให้สถานการณ์เลวร้ายมากขึ้น แต่หากยังไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด อาจใช้วิธีเข้าไปหารือกับสถาบันการเงิน เพื่อปรึกษาและหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น ขอลดจำนวนเงินที่ต้องจ่ายในแต่ละงวดจนกว่าจะสามารถกลับไปชำระเงินในแบบเดิมที่เคยตกลงกันได้

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (2565) แนะนำจัดการภาระที่ต้องจ่ายหนี้แต่ละเดือนให้ลดลงไว้ 4 วิธี ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ตั้งสติ หยุดก่อหนี้เพิ่ม ซึ่งหนทางที่จะปลดหนี้ได้ คือ ต้องหยุดก่อหนี้ ไม่ว่าจะป็นหนี้นอกระบบหรือในระบบ จะก้อนเล็กหรือใหญ่ รวมถึงหยุดกู้เงินก่อนมาโปะหนี้ก้อนอื่น เพราะจะทำให้หนี้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ควรสรุปหนี้ทั้งหมดที่มีอยู่ เพื่อทราบยอดหนี้ที่ต้องชำระต่อเดือน และจัดลำดับความสำคัญ เพื่อวางแผนชำระหนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วางแผนชำระหนี้อย่างฉลาด สิ่งสำคัญที่สุด คือ ต้องรู้จักใช้จ่ายให้เป็น ควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวที่สามารถทำได้ด้วยตัวเอง ดังนั้นในช่วงจัดการหนี้สิน ควร “ลด ละ เลิก” พฤติกรรมใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพื่อที่จะได้จัดการกับหนี้สินที่มีอยู่ โดยเริ่มจากการชำระหนี้ตามลำดับความสำคัญ อาจชำระหนี้ที่ดอกเบี้ยแพงสุดก่อน เช่น หนี้บัตรเครดิต เพื่อลดภาระที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนให้น้อยลง หรือชำระหนี้ที่ยอดค้างชำระเหลือน้อยก่อน เพื่อลดจำนวนเจ้าหนี้ให้น้อยลง ช่วยสร้างกำลังใจในการปลดหนี้และห้ามหนีหนี้อย่างเด็ดขาด พยายามหาเงินเพิ่ม เพื่อไปชำระหนี้เพิ่ม โดยเริ่มจากการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อให้มีเงินเหลือไปชำระหนี้ได้มากขึ้น หรือลองหางานเสริม เพิ่มรายได้ เพื่อเพิ่มสภาพคล่องในแต่ละเดือนและจะมีเงินโปะหนี้เพิ่ม หรือวิธีสุดท้ายขายทรัพย์สินออกไปเพื่อชำระหนี้ เพื่อหยุดภาระดอกเบี้ยก้อนโต แล้วค่อยวางแผนซื้อทรัพย์สินใหม่ เมื่อปลดหนี้ได้แล้วและมีความพร้อมทางการเงินมากขึ้น

3. หาที่ปรึกษา อย่าเก็บปัญหาทั้งหมดไว้คนเดียว ต้องพูดคุยกับคนในครอบครัว รวมทั้งปรึกษาผู้มีประสบการณ์ นักกฎหมาย หรือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ เพื่อหาทางรับมือกับปัญหา และเตรียมแนวทางแก้ไข เช่น คลินิกแก้หนี้ ซึ่งเป็นหน่วยงานกลางที่ดำเนินการแก้ไขปัญหานี้แทนเจ้าหนี้

4. เจรจาต่อรองกับเจ้าหนี้ ซึ่งระหว่างปรึกษาเรื่องวางแผนชำระหนี้ เราอาจมีหนทางเจรจาท่อนกับเจ้าหนี้เพื่อขอลดจำนวนเงินผ่อนต่อเดือน ดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าธรรมเนียม หรือขอข้อเสนอพิเศษอื่น ๆ โดยมี 2 กระบวนการหลักที่เรานำไปปรับใช้ได้

4.1 เจรจาประนอมหนี้ เพื่อให้ภาระที่ต้องจ่ายต่อเดือนลดลง เช่น ขอลดยอดหนี้บางส่วนลง ขอลดจำนวนเงินที่ต้องผ่อนในแต่ละงวด ขอยกเวลาการชำระหนี้ 1-2 ปี เป็นต้น

4.2 แฮร์คัต (Hair-cut) เพื่อขอตัดหนี้หรือลดหนี้ โดยแลกกับการจ่ายคืนหนี้ทั้งหมดในครั้งเดียวเป็นก้อนให้ทันทีแล้วจบกันไป

สถาบันพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs เป็นแหล่งข้อมูลให้ความรู้สำหรับผู้เริ่มต้นทำธุรกิจ รวมทั้งเป็นชุมชนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ของคนทำธุรกิจด้วยกันได้แนะแนวทางให้กับคนที่เป็หนี้ด้วย 10 วิธีจัดการหนี้ (Taokaemai, 2559) ได้แก่

1. ล้างใจ ก่อนล้างหนี้ สิ่งที่ต้องทำก่อนคือการทำให้เราไม่ทุกข์ เพราะยิ่งทุกข์ยิ่งทำให้ชีวิตแย่ หาที่ปรึกษา คนที่คอยรับฟัง ระบายทุกข์มันออกไป แล้วตั้งหลักจัดการกับ “หนี้ที่มีอยู่”

2. บันทึกรวบรวมหนี้ที่มีนำมาบันทึกเป็นบัญชีให้ชัดเจน เพื่อให้รู้ยอดหนี้ทั้งหมด และจะสามารถเรียงลำดับในการจัดการหนี้ได้ถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นการทบทวนการใช้จ่ายเงินของตัวเองในอดีต เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนการใช้จ่ายเงินในอนาคตอีกด้วย

3. เรียงลำดับการจ่ายหนี้จากดอกเบี้ยต่ำไปหาดอกเบี้ยสูง เป็นการจัดลำดับความสำคัญของหนี้ที่จะต้องจ่าย หรือเจรจาท่อนกับเจ้าหนี้

4. เจรจา ท่อนกับเจ้าหนี้เรียงลำดับจากดอกเบี้ยสูงไปหาดอกเบี้ยต่ำ

5. หนี้ที่สามารถรีไฟแนนซ์ได้ เพื่อยืดระยะเวลาการจ่ายออกไป นำเงินก้อนมาผ่อนจ่ายหนี้ก้อนอื่น หรือการรวมหนี้ให้เหลือเจ้าหนี้รายเดียวเป็นสิ่งที่ควรทำ เพื่อต่อการเจรจาท่อน และช่วยกันหาวิธีผ่อนชำระหนี้

6. หยุดสร้างหนี้ใหม่

7. เพิ่มรายได้ให้ได้มากที่สุด

8. ควรใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น

9. หากจำเป็นต้องลงทุนต่อ ให้เริ่มที่ลงทุนแรงแลกกับลงทุนไปก่อน

10. เปลี่ยนพฤติกรรมจากการผ่อนจ่ายเป็นหยอดกระปุก โดยการเปลี่ยนวิธีเป็นการหยอดกระปุกสะสมเงิน แล้วซื้อสินค้าเป็นเงินสด

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (2564) ได้แนะนำ 4 สูตรลับ จัดการหนี้สินไม่ให้กระทบเงินออม ซึ่งประกอบไปด้วย

1. แจกแจงหนี้ทั้งหมด ทั้งหนี้บัตรเครดิต หนี้บัตรกดเงินสด หนี้ผ่อนบ้าน หรือหนี้ผ่อนรถ โดยแจกแจงรายละเอียดประเภทหนี้ ยอดหนี้รวม อัตราดอกเบี้ย และยอดที่ต้องจ่ายต่อเดือน รวมถึงวันครบกำหนดชำระของหนี้แต่ละก้อน เพื่อให้ได้เห็นภาพมากขึ้นว่า ภาระหนี้ในแต่ละเดือนเป็นจำนวนเงินเท่าไร ยอดหนี้ต้องชำระวันที่เท่าไร ทำให้สามารถบริหารจัดการเงินได้ง่ายขึ้น

2. ดูรายรับต่อเดือน และคำนวณงบสำหรับรายจ่ายส่วนตัวแต่ละเดือน ถ้ารายจ่ายแต่ละเดือนยังอยู่ในระดับที่เราจะใช้จ่ายเพียงพอและพอเหลือใช้อยู่บ้าง ให้หักเงินมาออมไว้เพื่อเป็นเงินฉุกเฉิน แต่ถ้าหนี้สินเยอะมากและไม่มีเงินเหลือพอใช้ ให้ลองหาทางเพิ่มรายรับ หาวิธีลดรายจ่ายส่วนตัว เช่น ลดรายจ่ายฟุ่มเฟือยหรือสิ่งที่ไม่จำเป็น และหาทางลดหนี้ เช่น หาทาง Refinance เพื่อลดภาระดอกเบี้ย เป็นต้น

3. เริ่มหาทางจัดการหนี้อย่างเป็นระบบหรือลดหนี้ ให้จัดลำดับความสำคัญของหนี้ คือ เรียงลำดับจากหนี้ที่ดอกเบี้ยมากที่สุดไปน้อยสุดเลือกชำระหนี้ที่มีดอกเบี้ยสูง ๆ และก้อนใหญ่ ๆ ก่อน เพื่อกำจัดดอกเบี้ยก้อนใหญ่ให้เร็วที่สุด ในขณะที่หนี้อื่น ๆ ที่มียอดน้อย ๆ ก็ไม่ควรผัดผ่อนชำระหนี้ เพื่อไม่ให้เสียเครดิตตัวเอง และง่ายต่อการกู้ครั้งต่อไปในอนาคต หากมีเหตุจำเป็น

4. ทบทวนตัวเอง พอรู้อวิธีที่จะจัดการหนี้แล้ว ให้ลองย้อนกลับมาดูสาเหตุของปัญหาว่าหนี้ของตัวเองเกิดจากสาเหตุอะไร เป็นหนี้ที่เกิดจากค่าใช้จ่ายจำเป็นหรือเป็นหนี้ที่เกิดจากสิ่งที่ไม่จำเป็น

4.1 หนี้ที่เป็นค่าใช้จ่ายจำเป็น (ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถ หรือค่าผ่อนประกันรถยนต์) ถ้าเป็นหนี้ประเภทนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นหนี้ก้อนใหญ่ ก็ควรควบคุมไม่ให้เกิน 40% ของรายได้ต่อเดือน จะได้มีเงินเพียงพอสำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

4.2 หนี้ที่เกิดจากความอยากได้ อยากมี (ค่าผ่อนโทรศัพท์มือถือ, ค่าผ่อนกล้อง, ค่าผ่อนกระเป๋าแบรนด์เนม) เป็นค่าใช้จ่ายโดยไม่มียั้งคิด หนทางในการแก้ไขในหนี้ประเภทนี้ คือ ให้เริ่มแก้ไขที่ตัวเราเอง โดยเริ่มจากตัดใจไม่ก่อหนี้เพิ่ม เพื่อสนองความต้องการที่เกินความพอดี และหารายได้เพิ่มเติมตามความสามารถของตัวเอง

คมน์ ไทโรงาม (2563) ได้แนะนำ 8 วิธีปรับโครงสร้างหนี้ ได้แก่

1. ยืดหนี้ การยืดหรือขยายระยะเวลาชำระหนี้ จะช่วยให้ภาระการผ่อนสลดคล้อยกับรายได้ที่ลดลง ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุด เช่น สินเชื่อระยะเวลาผ่อน 10 ปี ผ่อนมาแล้ว 6 ปี เหลือ 4 ปี เริ่มผ่อนไม่ไหวจะขอขยายให้ยาวออกไป เพื่อให้หยอดผ่อนชำระต่อเดือนปรับลดลง

2. พักชำระเงินต้น ช่วยลดภาระการผ่อนชั่วคราว โดยปกติค่างวดที่ผ่อนชำระประกอบด้วย 2 ส่วน คือ เงินต้นกับดอกเบี้ย แต่การผ่อนแบบนี้เงินต้นจะไม่ลดลงในช่วงพักจะส่งผลให้ลูกหนี้ต้องจ่ายเงินก้อนใหญ่ขึ้นในช่วงท้ายสัญญา (Balloon) หรือทำให้ต้องเป็นหนี้และแบกภาระดอกเบี้ยนานขึ้น

3. ลดอัตราดอกเบี้ย เมื่ออัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลง จะทำให้ค่างวดที่จ่ายแต่ละเดือน สามารถตัดลดเงินต้นได้มากขึ้น และเมื่อเงินต้นลดภาระดอกเบี้ยก็จะลดลง เช่น อัตราดอกเบี้ย MOR+2% ต่อปี ได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจ สามารถยื่นเรื่องขอลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้ต่ำลงได้

4. ยกหรือผ่อนปรนดอกเบี้ยผิณฑ์ชำระหนี้ เมื่อต้นปี 2563 แงก่ชาติได้ให้ควมสำคัญกับควมสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น จึงประกาศให้สถาบันการเงินคิดดอกเบี้ยปรับบนฐานของงวดที่ผิณฑ์ชำระจริงเท่านั้น

5. เพิ่มเงินทุนหมุนเวียน เงินทุนหมุนเวียน (Working Capital: WC) เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยหล่อเลี้ยงธุรกิจในยามที่ลำบากให้มีโอกาสฟื้นกลับอย่างรวดเร็วได้ ในภาวะที่เหตุการณ์ในอนาคตมีความไม่แน่นอนสูง แงก่ชาติจึงสนับสนุนให้สถาบันการเงินให้สินเชื่อ WC ใหม่แก่กิจการที่มีศักยภาพ

6. เปลี่ยนประเภทหนี้ หนี้ที่อัตราดอกเบี้ยแพงควรถูกเปลี่ยนประเภทเป็นหนี้ที่อัตราดอกเบี้ยถูกลง เช่น ลูกหนี้ SMEs ใช้บัตรเครดิตและบัตรเครดิตเงินสดเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนอัตราดอกเบี้ยสูง 18% และ 28% หรือลูกหนี้มีวงเงิน O/D ใ้วงเงินเต็ม

7. ปิดจบด้วยเงินก้อน หากพอมีความสามารถหาเงินก้อนได้จำนวนหนึ่ง เช่น จากเงินออม จากการยืมญาติมิตร หรือจากการขายทรัพย์สิน ซึ่งอาจเป็นจำนวนที่ไม่มากเท่ายอดหนี้ที่มีอยู่ แต่ก็สามารถเจรจาขอส่วนลดให้ชำระเพียงพอต่อการปิดหนี้ทั้งหมดได้ ซึ่งจะช่วยให้หมดภาระค่างวดรายเดือนไปอีกหนึ่งก้อน

8. รีไฟแนนซ์ (Refinance) คือ การปิดสินเชื่อจากเจ้าหนี้เดิมและย้ายไปใช้สินเชื่อของเจ้าหนี้ใหม่ที่ให้เงื่อนไขดีกว่า เช่น อัตราดอกเบี้ยถูกลง โดยนำหนี้ใหม่ไปชำระหนี้เดิมที่คงค้างอยู่ก่อน ในประเทศไทยอาจคุ้นเคยกับการรีไฟแนนซ์สินเชื่อบ้านและสินเชื่อธุรกิจที่มีหลักประกันอยู่ระดับหนึ่งแล้ว

อย่างไรก็ตามวิธีการแก้ไขปัญหาและการจัดการหนี้สิน เป็นลักษณะหรือกระบวนการใด กระบวนการหนึ่งที่สามารถลดปัญหาด้านหนี้สินได้ แต่ไม่สามารถสรุปได้ว่าเป็นวิธีที่นำมาใช้แล้ว ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกคน ขึ้นอยู่กับความจำเป็นในแต่ละบุคคล ทั้งนี้การปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการใช้จ่ายเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเกิดปัญหาหนี้สิน

ผู้วิจัยสามารถสรุปวิธีการจัดการหนี้สินออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การวางแผน เป็นการสำรวจพฤติกรรมการใช้เงินของตนเองเบื้องต้นเพื่อหา สาเหตุที่อาจจะทำให้เกิดหนี้สิน และนำมาวางแผนเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินใน อนาคตได้
2. การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย เป็นวิธีการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เพื่อที่ทำให้ สามารถชำระหนี้สินได้ และมีเงินคงเหลือไว้ใช้จ่ายอย่างเหมาะสม
3. การเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ เป็นวิธีที่ต้องการให้ผู้ให้สินเชื่อปรับลดการชำระหนี้ ต่อเดือนลง เพื่อให้สามารถผ่อนชำระหนี้ได้อย่างปกติ ไม่เกิดการผิดนัดชำระหนี้ในอนาคต

2.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ

2.4.1 ทฤษฎีความต้องการตามแนวความคิดของเมอร์เรย์ (Murray)

เมอร์เรย์ (Murray, 1938 อ้างถึงในฐิติชญาภรณ์ สุรินทร์, 2560) มีความคิดเห็นว่า ความต้องการเป็นสิ่งที่บุคคลได้สร้างขึ้นก่อให้เกิดความรู้สึกซาบซึ้ง บางครั้งความต้องการนี้เกิดขึ้น เนื่องจากแรงกระตุ้นภายในของบุคคล และบางครั้งอาจเกิดความต้องการเนื่องจากสภาพสังคมก็ได้ หรือความต้องการเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากสภาพทางร่างกายและสภาพทางจิตใจ ทฤษฎีความ ต้องการตามหลักการของเมอร์เรย์สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความต้องการที่จะเอาชนะด้วยการแสดงออกความก้าวร้าว (Need for Aggression) ความต้องการที่จะเอาชนะผู้อื่น หรือเอาชนะต่อสิ่งขัดขวางทั้งปวงด้วยความรุนแรง มีการต่อสู้ การทำร้ายร่างกาย การแก้แค้น หรือฆ่าฟันกัน เช่น การพุดจากระทบกระแทกกับบุคคล ที่ไม่ชอบกันหรือบุคคลที่มีปัญหากัน เป็นต้น
2. ความต้องการที่จะเอาชนะพื้นผิอุปสรรคต่าง ๆ (Need for Counteraction) ความต้องการที่จะเอาชนะนี้เป็นความต้องการที่จะพื้นผิอุปสรรค ความล้มเหลวต่าง ๆ ด้วยการ สร้างความพยายามขึ้นมา
3. ความต้องการที่จะยอมแพ้ (Need for Abasement) ความต้องการชนิดนี้เป็น ความต้องการที่จะยอมแพ้ ยอมรับผิด ยอมรับคำวิจารณ์ หรือยอมรับการถูกลงโทษ

4. ความต้องการที่จะป้องกันตนเอง (Need for Defendant) เป็นความต้องการที่จะป้องกันตนเองจากคำวิพากษ์วิจารณ์ การตำหนิติเตียน ซึ่งเป็นการป้องกันทางด้านจิตใจพยายามหาเหตุผลมาอธิบายการกระทำของตน มีการป้องกันตนเองเพื่อให้พ้นผิดจากการกระทำต่าง ๆ

5. ความต้องการเป็นอิสระ (Need for Autonomy) ความต้องการชนิดนี้เป็นความต้องการที่ปรารถนาจะเป็นอิสระจากสิ่งกีดขวางที่ขวางกั้น ต้องการที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อเป็นตัวของตัวเอง

6. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) คือ ความต้องการที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ที่ยากลำบากให้ประสบความสำเร็จ

7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น (Need for Affiliation) เป็นความต้องการที่จะทำให้ผู้อื่นรักใคร่ ต้องการเป็นที่รู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีความซื่อสัตย์ต่อเพื่อนฝูง ต้องการเอาอกเอาใจ พยายามสร้างความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลอื่น

8. ความต้องการความสนุกสนาน (Need for Play) เป็นความต้องการที่จะแสดง ความสนุกสนาน ต้องการหัวเราะเพื่อการผ่อนคลายความตึงเครียด มีการสร้างหรือเล่าเรื่องตลกขบขัน

9. ความต้องการแยกตนเองออกจากผู้อื่น (Need for Rejection) บุคคลจะไม่มีความรู้สึกยินดี ยินร้ายกับบุคคลอื่น ต้องการเมินเฉยจากผู้อื่น ไม่สนใจผู้อื่น มักจะมีความปรารถนาในการที่จะแยกตนเองออกจากผู้อื่น

10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น (Need for Succorance) เป็นความต้องการให้บุคคลอื่นมีความสนใจในตนเอง เห็นอกเห็นใจ มีความสงสาร การดูแล ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำดูแลจากบุคคลอื่น

11. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น (Need for Nurture) เป็นความต้องการที่จะเข้าร่วมในการทำกิจกรรมกับบุคคลอื่น เพื่อต้องการช่วยเหลือบุคคลอื่นให้พ้นจากภัยอันตรายต่าง ๆ

12. ความต้องการที่สร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น (Need for Exhibition) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นได้เห็น ได้ยินเกี่ยวกับเรื่องราวของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความสนใจ สนุกสนาน แปลกใจ หรือตกใจในเรื่องราวของตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นเกิดความประทับใจ

13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น (Need for Dominance) เป็นความต้องการที่จะให้บุคคลอื่นกระทำตามคำสั่งหรือความคิดของตน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนมีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อาวุโสกว่า (Need for Deference) เป็นความต้องการที่ยอมรับนับถือผู้ที่อาวุโสกว่าด้วยความยินดี รวมทั้งนิยมชมชื่นในบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า พร้อมทั้งจะให้ความร่วมมือกับบุคคลดังกล่าวด้วยความยินดี

15. ความต้องการหลีกเลี่ยงความรู้สึกล้มเหลว (Need for Avoidance of Inferiority) ความต้องการจะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากความอับอายทั้งหลาย ไม่ต้องการให้คนอื่นเกิดการดูถูก หรือการกระทำต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความละอายใจ รู้สึกอับอายล้มเหลว พ่ายแพ้

16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย (Need for Avoidance Harm) ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดทางด้านร่างกายที่ทำให้เกิดการบาดเจ็บ ต้องการได้รับความปลอดภัยจากอันตรายทั้งปวง

17. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากการถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ (Need for Avoidance of Blame) เป็นความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการยอมรับคำสั่งหรือปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของกลุ่มกฎเกณฑ์ หรือคล้อยตามกลุ่มเพราะกลัวถูกลงโทษ

18. ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for Orderliness) เป็นความต้องการที่จะจัดสิ่งของต่าง ๆ ให้เข้าที่เข้าทาง อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีความประณีต งดงาม

19. ความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียง (Need for Inviolacy) เป็นความต้องการที่จะรักษาชื่อเสียงของตนที่มีอยู่ไว้จนสุดความสามารถ เช่น การไม่ยอมขโมย แม้ว่าตนเองจะหิว เป็นต้น

20. ความต้องการที่จะให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น (Need for Contrariness) เป็นความต้องการที่อยากจะได้เด่น น่าสมยศ ไม่เหมือนใคร

2.4.2 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human Motivation) เป็นการตั้งสมมติฐานที่เป็นสิ่งจูงใจของมนุษย์ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ เมื่อมนุษย์ได้รับในสิ่งหนึ่งแล้ว ก็จะมีความต้องการสิ่งอื่น ๆ ต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งมนุษย์เป็นผู้ที่มีความต้องการจะได้รับสิ่งต่าง ๆ อยู่เสมอ โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 5 ระดับ (Maslow, 1970 อ้างถึงในวิบูลย์ จุง, 2558) ดังนี้

1. ความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน อันเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อการดำรงชีพของมนุษย์ ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำดื่ม ออกซิเจน การพักผ่อนนอนหลับ ความต้องการทางเพศ ความต้องการความอบอุ่น ตลอดจนความต้องการที่จะถูกกระตุ้นอวัยวะรับสัมผัส ความต้องการเหล่านี้จะต้องได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจก่อน จึงเกิดการกระตุ้นให้เกิดความต้องการในระดับสูงขึ้น

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการในลำดับถัดมาหลังจากที่ความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พึงพอใจแล้วและมีความรู้สึกอิสระไม่ต้องเป็นห่วงกังวลกับความต้องการทางด้านร่างกายอีกต่อไป ความต้องการความปลอดภัยจึงเกิดขึ้น ความต้องการนี้จะเห็นได้ชัดในเด็กเล็ก ซึ่งต้องการความอบอุ่นปลอดภัยจากพ่อแม่

3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ (Belongingness and Love Needs) บุคคลต้องการได้รับความรักและความเป็นเจ้าของโดยการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวหรือกับผู้อื่น สมาชิกภายในกลุ่มจะเป็นเป้าหมายสำคัญสำหรับบุคคล ความต้องการความรักของคนจะเป็นความรักที่เป็นไปในลักษณะทั้งการรู้จักให้ความรักต่อผู้อื่นและรู้จักที่จะรับความรักจากผู้อื่น

4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง (Self-Esteem Needs) เป็นความรู้สึกและทัศนคติของความเชื่อมั่นในตนเอง ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ซึ่งมนุษย์ต้องการที่จะได้รับความนับถือยกย่อง แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 ความต้องการนับถือตนเอง (Self-respect) คือ ความต้องการมีอำนาจ มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในตนเอง มีความแข็งแรง มีผลสัมฤทธิ์ไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่น และมีความเป็นอิสระ

4.2 ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem from Others) คือ ความต้องการมีเกียรติยศ การได้รับยกย่อง ได้รับการยอมรับ ได้รับความสนใจ มีสถานภาพ มีชื่อเสียงเป็นที่กล่าวขาน และเป็นที่ยอมรับ

5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization Needs) เป็นความปรารถนาในทุกสิ่งทุกอย่าง บุคคลที่ประสบความสำเร็จในขั้นสูงสุดนี้จะใช้กำลังอย่างเต็มความสามารถทำในสิ่งที่ท้าทายและมีความปรารถนาที่จะปรับปรุงตนเอง ซึ่งในแต่ละบุคคลมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน โดยจะดำเนินไปอย่างง่ายหรือเป็นไปโดยอัตโนมัติ

2.4.3 ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์

ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer's existence-relation-growth Theory: ERG) เกี่ยวข้องกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แต่ไม่คำนึงถึงความต้องการว่า ความต้องการใดเกิดขึ้นก่อนหรือหลัง ซึ่งอาจเกิดขึ้นพร้อมกันได้ ความต้องการตามทฤษฎี ERG แบ่งออกเป็น 3 ประการ (Alderfer, 1972 อ้างถึงในอารีรัตน์ ศรีวิพันธุ์, 2559) ดังนี้

1. ความต้องการเพื่อความอยู่รอด (Existence Needs : E) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานที่จะต้องทำให้มีชีวิตอยู่รอดได้ เป็นความต้องการในระดับต่ำสุดและมีลักษณะเป็นรูปธรรมสูงสุด โดยเป็นการตอบสนองทางด้านสรีระร่างกาย

2. ความต้องการมีสัมพันธภาพ (Relatedness Need : R) เป็นความต้องการที่สำคัญมาก เพราะมนุษย์จะดำรงชีวิตอยู่ได้ไม่ใช่ความต้องการพื้นฐานเพียงอย่างเดียว แต่การรวมตัวอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มนั้นก็มีความจำเป็น ซึ่งต้องการสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน บุคคลรอบข้างเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ เพื่อหวังให้สังคมยอมรับในตัวของเขา

3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า (Growth Needs : G) เป็นความต้องการของมนุษย์ที่เป็นเป้าหมายสูงสุดที่มนุษย์ทุกคนคาดหวังไว้ เพื่อต้องการความสำเร็จในชีวิตหน้าที่การงานของตน โดยได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม

2.4.4 ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์

แมคคลีแลนด์ ได้ทำการทดลองวัดความต้องการของมนุษย์ โดยใช้แบบทดสอบการรับรู้ของบุคคล จึงได้สรุปคุณลักษณะของคนมีความต้องการ 3 ประการ ซึ่งเชื่อว่าจะทำให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลได้ (McClelland, 1965 อ้างถึงในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2547) ดังนี้

1. ความต้องการความสำเร็จ (Need for Achievement) เป็นความต้องการที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้เต็มที่และดีที่สุดเพื่อความสำเร็จที่ตั้งไว้

2. ความต้องการความผูกพัน (Need for Affiliation) เป็นความต้องการการยอมรับจากบุคคลอื่น ต้องการสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลอื่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม บุคคลที่ต้องการความผูกพันสูง จะชอบสถานการณ์การร่วมมือมากกว่าสถานการณ์การแข่งขัน โดยจะพยายามรักษาและสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

3. ความต้องการอำนาจ (Need for Power) เป็นความต้องการที่มีอิทธิพลเหนือผู้อื่น บุคคลที่มีความต้องการอำนาจสูง จะแสวงหาวิถีทางเพื่อทำให้ตนมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ต้องการความเป็นผู้นำ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับหรือยกย่อง

จิตติชยามณ สุรินทร์ (2560) กล่าวว่า บุคคลมีความต้องการที่จะตอบสนองความต้องการของตนเองในด้านต่าง ๆ ซึ่งการตอบสนองความต้องการของตนเองนั้น อาจจะนำมาซึ่งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินได้

มรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ได้สรุปว่าทฤษฎีความต้องการกับภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเกี่ยวข้องกัน เพราะมนุษย์ทุกคนมีความต้องการตามธรรมชาติ ซึ่งความต้องการของมนุษย์เกิดขึ้นโดยไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อมีสิ่งกระตุ้น สิ่งเร้า และแรงจูงใจก็ทำให้เกิดความต้องการ ครูก็เป็นมนุษย์ทั่วไปที่มีต้องการ เมื่อความต้องการมีมาก แต่

ไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการที่มีมากนั้นได้ จึงเกิดความจำเป็นที่ต้องไปกู้ยืมเงินมาเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น เนื่องจากครูได้รับเงินเดือนในแต่ละเดือนอาจไม่เพียงพอกับความต้องการในการใช้จ่าย

อย่างไรก็ตามจากทฤษฎีความต้องการของมนุษย์ ทำให้เห็นว่ามนุษย์มีความต้องการไม่สิ้นสุด และในความต้องการนั้นอาจต้องมีค่าใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการ บางครั้งอาจก่อให้เกิดการใช้จ่ายที่เกินความจำเป็น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาหนี้สินได้

ในแต่ละบุคคลมีความจำเป็นในการใช้จ่ายในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกัน โดยสามารถแบ่งประเภทของการใช้จ่ายออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ (ธัญวงศ์ กิรติวานิชย์, 2549 อ้างถึงใน ธนานพ ลิมสุวรรณโรจน์, 2562) คือ

1. แบ่งตามความต้องการ

1.1 การใช้จ่ายเพื่อใช้ในการดำรงชีพ เช่น ปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร ที่อยู่ อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค

1.2 การใช้จ่ายเพื่อสิ่งไม่จำเป็นหรืออำนวยความสะดวก เช่น มือถือ โทรทัศน์ หรือท่องเที่ยว เป็นต้น

2. แบ่งตามความสามารถในการคาดคะเนข้อมูล

2.1 รายจ่ายประจำ หมายถึง การใช้จ่ายที่ต้องจ่ายในแต่ละเดือนทุก ๆ เดือน และถึงแม้ว่าไม่มีรายได้ก็ต้องจ่าย ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนนี้จะปรัดลดได้ยาก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายเพื่อชำระหนี้สิน และ ค่าประกันภัย

2.2 ค่าใช้จ่ายแปรผัน หมายถึง การใช้จ่ายที่ทำให้ชีวิตดีขึ้น โดยการใช้จ่ายแปรผันสามารถเพิ่มหรือลดได้ตามความต้องการ ค่าใช้จ่ายแปรผัน ได้แก่ การใช้จ่ายเพื่ออุปโภค บริโภค

2.3 รายจ่ายพิเศษ หมายถึง รายจ่ายที่เกิดเนื่องในโอกาสพิเศษ เช่น ค่าท่องเที่ยว ค่าของขวัญ หรือค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง เป็นต้น

3. แบ่งตามจัดงบประมาณเงินสด

3.1 รายจ่ายที่กันให้กับตัวตนเอง เพื่อใช้จ่ายในอนาคต

3.2 รายจ่ายที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน

3.3 รายจ่ายที่เกิดจากภาระหนี้สิน

3.4 รายจ่ายที่เกิดจากการประกันภัยประเภทต่าง ๆ

3.5 รายจ่ายที่สำรองไว้สำหรับอนาคต

อัจฉรา โยมสินธุ์ (2555) ได้แบ่งค่าใช้จ่ายออกเป็น 3 ประเภท จากการอธิบายบรายได้และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล (Personal Income and Expense Statement) ซึ่งเป็นตัวสะท้อนพฤติกรรมค่าใช้จ่ายของส่วนบุคคลได้อย่างชัดเจน เป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการปรับปรุงพฤติกรรมทางการเงินและการวางแผนการใช้จ่ายสำหรับอนาคต ค่าใช้จ่ายแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายคงที่ (Fixed Expenses) เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าผ่อนรถยนต์ ค่าเบี้ยประกันภัย เป็นต้น
2. ค่าใช้จ่ายยืดหยุ่น (Flexible Expenses) คือ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจำนวนไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับแต่ละช่วงเวลา ได้แก่ ค่าอาหาร ค่าเดินทาง ค่าโทรศัพท์ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเสื้อผ้า เป็นต้น
3. ค่าใช้จ่ายเพื่อการออมและการลงทุน (Saving and Investing Expenses) เช่น เงินออม ค่าหุ้นสหกรณ์ เงินสะสมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เงินลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (Retirement Mutual Fund : RMF) เงินกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (Long-term Mutual Funds : LTF) เป็นต้น

พัชรี สารวิโรจน์ (2553) ได้แบ่งพฤติกรรมค่าใช้จ่ายเงินไว้ 5 ด้าน ดังนี้

1. การใช้จ่ายเงินตามความต้องการพื้นฐาน หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต เช่น ค่าอาหาร ค่าเช่าบ้านพักอาศัย ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาล เป็นต้น
2. การใช้จ่ายเงินตามความต้องการทางการศึกษา หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการศึกษา เช่น ค่าอุปกรณ์ที่ใช้ในการศึกษา ค่าจัดทำรายงาน ค่าถ่ายเอกสาร ค่าพาหนะเดินทางไปสถานศึกษา ค่าเดินทางไปศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น
3. การใช้จ่ายเงินตามความต้องการทางสังคม หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ตอบสนองความต้องการทางสังคม เช่น ค่ากิจกรรมชมรม ค่าของขวัญเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ค่ากิจกรรมการกุศล ค่ากิจกรรมสังสรรค์ เป็นต้น
4. การใช้จ่ายเงินตามความต้องการด้านนันทนาการ หมายถึง ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ทำให้ผ่อนคลายความเครียด เช่น ค่าหนังสืออ่านเล่น ค่ารูปภาพ ค่าชมภาพยนตร์ ค่าชมดนตรี ค่าชมการแข่งขันกีฬา เทปเพลง วีดีโอ แผ่นซีดี เกมคอมพิวเตอร์ ค่าเที่ยวตามสถานบันเทิง เป็นต้น
5. ค่าใช้จ่ายเงินตามแบบบริโภคนิยม หมายถึง ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว เช่น ค่าแต่งตัวที่ฟุ่มเฟือย ค่าเครื่องประดับ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร เป็นต้น

ตาราง 2.1 สรุปทฤษฎีความต้องการที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุการก่อหนี้

| ทฤษฎีความต้องการ | ความต้องการพื้นฐาน | | | | ความต้องการด้านอื่น ๆ | | | | | |
|---|--------------------|------------|--------------|------------|-----------------------|----------|-----------|------------|------------|----------|
| | การบริโภค | การแต่งกาย | ที่อยู่อาศัย | ยารักษาโรค | การศึกษา | ทางสังคม | นันทนาการ | บริโภคนิยม | การเดินทาง | การลงทุน |
| ทฤษฎีความต้องการตามแนวความคิดของเมอร์เรย์ (Murray) | | | | | | | | | | |
| 5. ความต้องการเป็นอิสระ | | | | | | | | | | ✓ |
| 6. ความต้องการความสำเร็จ | | | | | ✓ | | | | | |
| 7. ความต้องการสร้างมิตรภาพกับบุคคลอื่น | | | | | | ✓ | | ✓ | | |
| 8. ความต้องการความสนุกสนาน | | | | | | | ✓ | | | |
| 10. ความต้องการความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น | | | | | | ✓ | | | | |
| 11. ความต้องการที่จะให้ความช่วยเหลือต่อบุคคลอื่น | | | | | | ✓ | | | | |
| 12. ความต้องการที่สร้างความประทับใจให้กับผู้อื่น | | | | | | ✓ | | | | |
| 13. ความต้องการมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น | | | | | ✓ | | | | | |
| 14. ความต้องการที่จะยอมรับนับถือผู้อื่น | | | | | | ✓ | | | | |
| 16. ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงจากอันตราย | | | | ✓ | | | | | ✓ | |
| 20. ความต้องการที่จะให้ตนเองมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น | | | | | | | | ✓ | | |
| ทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ | | | | | | | | | | |
| 1. ความต้องการทางร่างกาย | ✓ | ✓ | ✓ | ✓ | | | | | | |
| 2. ความต้องการความปลอดภัย | | | | | ✓ | | | | ✓ | |
| 3. ความต้องการความรักและความเป็นเจ้าของ | | | | | | ✓ | | | | |
| 4. ความต้องการได้รับความนับถือยกย่อง | | | | | | | | ✓ | | ✓ |

ตาราง 2.1 สรุปทฤษฎีความต้องการที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุการก่อหนี้ (ต่อ)

| ทฤษฎีความต้องการ | ความต้องการพื้นฐาน | | | | ความต้องการด้านอื่น ๆ | | | | | |
|--|--------------------|------------|--------------|------------|-----------------------|----------|-----------|------------|------------|----------|
| | การบริโภค | การแต่งกาย | ที่อยู่อาศัย | ยารักษาโรค | การศึกษา | ทางสังคม | นันทนาการ | บริโภคนิยม | การเดินทาง | การลงทุน |
| 5. ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง | | | | | | | ✓ | | | |
| ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ | | | | | | | | | | |
| 1. ความต้องการเพื่อความอยู่รอด | ✓ | ✓ | ✓ | ✓ | | | | | | |
| 2. ความต้องการมีสัมพันธภาพ | | | | | | ✓ | | | | |
| 3. ความต้องการเจริญก้าวหน้า | | | | | ✓ | | | | | ✓ |
| ทฤษฎีความต้องการของแมคคลีแลนด์ | | | | | | | | | | |
| 1. ความต้องการความสำเร็จ | | | | | ✓ | | | | | |
| 2. ความต้องการความผูกพัน | | | | | | ✓ | | | | |
| 3. ความต้องการอำนาจ | | | | | | | | | | ✓ |

หมายเหตุ : รวบรวมโดยผู้วิจัย

2.5 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีอิสรภาพทางการเงิน

นำชัย เตชะรัตนาวิโรจน์ (2547) กล่าวว่า “อิสรภาพทางการเงิน หมายถึง การที่มนุษย์มีหลักประกันทางการเงินที่มั่นคงเพียงพอที่จะใช้ชีวิตได้อย่างสุขสบายตามสมควรแก่อัตภาพ โดยไม่ต้องพึ่งพาใครมากเกินไปและไม่ต้องหวาดผวากับปัญหาเรื่องเงิน ๆ ทอง ๆ ว่าจะมีไม่พอกับการใช้จ่ายใช้สอยเพื่อดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในอนาคต”

MoneyHUB (2559) กล่าวว่า “อิสรภาพทางการเงิน นั่นก็คือ การได้ทำงานที่ชอบ มีรายได้เข้ามาอย่างไม่ขาดสาย และไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายทั้งส่วนตัวและของครอบครัว ดังนั้น ถ้าหากอยากจะมีอิสรภาพทางการเงินจำเป็นจะต้องวางแผนทางการเงินของตนเองอย่างเป็นระบบ และต้องทำตามแผนที่วางไว้”

ธนาคารไทยพาณิชย์ (2564) ได้ให้ความหมายของ “อิสรภาพทางการเงิน Financial Freedom หรือ Financial Independence คือ การที่เราสามารถทำในสิ่งที่เราต้องการด้วยเวลาและแรงกายแรงใจที่มีอยู่ โดยไม่ต้องกังวลเรื่องเงินแต่อย่างใด หรือการที่คุณมีเงินมากพอและปล่อยให้เงินทำงานผ่านการลงทุนในแบบต่าง ๆ โดยที่คุณไม่ต้องทำงานใด ๆ อีกต่อไป ซึ่งการมี

อิสรภาพทางการเงินจะทำให้เราสามารถใช้ชีวิตในแบบที่เราต้องการได้ นั่นเป็นความหวังลึก ๆ ของคนแทบจะทุกคน แต่ไม่ใช่ว่าทุกคนจะสามารถทำได้และบางคนไม่รู้ว่าจะต้องทำอะไร จึงจะสร้างอิสรภาพทางการเงินให้กับตัวเองได้”

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อธิบายว่า การที่บุคคลจะมีอิสรภาพทางการเงินนั้น จำเป็นจะต้องมีความอยู่รอดก่อนแล้วความมั่งคั่งจะตามมา ซึ่งสามารถวัดอิสรภาพทางการเงิน 2 ระดับ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2558) ดังนี้

1. อิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

อัตราส่วนความอยู่รอด (Survival Ratio) ซึ่งความอยู่รอด หมายถึง การที่บุคคลหารายได้ให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่าย กล่าวคือ มีรายได้จากการทำงานและรายได้จากทรัพย์สินเพียงพอต่อค่าใช้จ่าย คำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนความอยู่รอด} = \frac{\text{รายได้จากทรัพย์สิน} + \text{รายได้จากการทำงาน}}{\text{รายจ่าย}}$$

ดังนั้น หากบุคคลมีค่าอัตราส่วนความอยู่รอดมากกว่า 1 นั้นหมายถึง บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตให้อยู่รอดได้ ซึ่งเป็นความมีอิสรภาพทางการเงินขั้นต้น ที่จะต้องอยู่รอดด้วยตัวเองก่อน

2. อิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

อัตราส่วนความมั่งคั่ง (Wealth Ratio) คือ ทรัพย์สินสุทธิ หรือ การที่บุคคลมีเงินเหลือหลังจากนำทรัพย์สินทั้งหมดมาหักด้วยหนี้สินทั้งหมด ยิ่งมีทรัพย์สินสุทธิมากโอกาสที่จะนำเงินไปต่อยอดเพื่อสร้างความมั่งคั่งก็มีมากขึ้น ซึ่งวัดโดยอัตราส่วนความมั่งคั่ง (Wealth Ratio) คำนวณดังนี้

$$\text{อัตราส่วนความมั่งคั่ง} = \frac{\text{รายได้จากทรัพย์สิน}}{\text{รายจ่าย}}$$

ดังนั้น หากบุคคลมีค่าอัตราส่วนความมั่งคั่งมากกว่า 1 นั้นหมายถึง บุคคลนั้นมีอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง กล่าวคือ บุคคลนั้นมีรายได้จากทรัพย์สินมากพอที่จะใช้จ่ายและใช้ชีวิตได้อย่างสบาย โดยไม่ต้องมีรายได้จากการทำงาน

ผู้วิจัยจะใช้อัตราส่วนความอยู่รอด (Survival Ratio) และอัตราส่วนความมั่งคั่ง (Wealth Ratio) ในการวัดความมีอิสรภาพทางการเงิน เนื่องจากการมีหนี้สินจะต้องมีการผ่อนชำระหนี้คืน ซึ่งถือเป็นรายจ่ายที่ต้องจ่ายให้กับเจ้าหนี้ ดังนั้นผู้วิจัยต้องการทราบความอยู่รอดของผู้ที่ต้องชำระหนี้รายเดือน โดยจะต้องอยู่รอดด้วยตัวเอง และต้องการทราบหนี้สินที่มีสามารถนำเงินไปต่อยอดเพื่อสร้างความมั่งคั่งให้กับผู้กู้ได้มากน้อยแค่ไหน

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 มูลเหตุของการก่อหนี้

การศึกษาของมาริสา สกุลวัฒนา และชลวิทย์ เจียรจิตต (2564) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ กรณีศึกษาของกลุ่มพนักงานวัยเริ่มทำงานของบริษัทเอกชน จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 293 คน พบว่า ระดับความจำเป็นในการใช้จ่ายรายเดือน และการจัดการเงินสำรองสำหรับเหตุการณ์ฉุกเฉินมีความสัมพันธ์กันกับลักษณะของหนี้สิน ในขณะที่การศึกษาของวรางคณา บัวล้อม (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมที่มีผลต่อการก่อหนี้ของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 36 สาขา มีพนักงานจำนวนทั้งสิ้น 421 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 122 คน พบว่า พฤติกรรมการใช้จ่ายสำหรับการอุปโภค/บริโภค พฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อที่อยู่อาศัย พฤติกรรมเลือกซื้อเครื่องประดับ/สินค้าฟุ่มเฟือย/เครื่องอำนวยความสะดวกและพฤติกรรมการลงทุน/การซื้อกองทุน/การซื้อประกัน/ธุรกิจเสริม มีความสัมพันธ์กับระดับปริมาณการเป็นหนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ยาเคน (2564) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ของประชากรกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวาย ในเขตเทศบาลตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตมีผลต่อการก่อหนี้ของประชากรกลุ่มคนเจนเนอเรชั่นวายในเขตเทศบาลตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของพรทิพย์ อังศุภมงคล (2560) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ปัจจัยด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตเป็นปัจจัยที่ไม่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ แต่ปัจจัยด้านการหาที่อยู่อาศัย และปัจจัยด้านการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของข้าราชการตำรวจ ทั้งนี้ปัญะณัช เรือนสอน (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ภาระหนี้สินสหกรณ์ออมทรัพย์ กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัดของนายทหารชั้นประทวน พบว่า ความแตกต่างของเพศเหล่าทัพ และศาสนาไม่มีผลต่อมูลค่าการเป็นหนี้ เมื่อประชากรมีอายุมากขึ้น ชั้นยศสูงขึ้น และการสมรส ส่งผลให้มูลค่าการกู้ยืมเงินเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของมนไท จันทร์ทอง (2556) ที่ได้ศึกษาภาระหนี้สินของบุคลากรในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ส่วนกลาง) โดยออกแบบสอบถามและเก็บข้อมูล 320 ตัวอย่าง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สิน แต่รายจ่ายซึ่งเป็นปัจจัยทางเศรษฐกิจและพฤติกรรมเลียนแบบมีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สิน และสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทรัตน์ จิโรภาส (2552) ที่ได้ศึกษาภาระหนี้สินของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 247 คน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สิน ด้านจำนวนหนี้สินในปัจจุบันและด้านวงเงินในการผ่อนชำระหนี้สินเฉลี่ยต่อเดือน แต่ปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินคือความต้องการปัจจัยพื้นฐานด้านการผ่อนชำระบ้านพัก และด้านรายจ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการครูเป็นหนี้

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุการก่อหนี้ พบว่า มีปัจจัยหลายตัวที่มีความสัมพันธ์ต่อการก่อหนี้สิน เช่น รูปแบบการดำเนินชีวิต ระดับความจำเป็น พฤติกรรมการใช้จ่าย เป็นต้น โดยแต่ละปัจจัยขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อการก่อหนี้สิน

2.6.2 การจัดการหนี้สิน

การศึกษาจักรพงษ์ ช่างเหลา และประชาสรรค์ แสนภักดี (2561) ศึกษาสถานภาพและแนวทางการบริหารหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 391 คน พบว่า การหารายได้เสริม เช่น การสอนพิเศษ หรือการทำการเกษตรสำหรับผู้ที่มีที่ทำกิน หรือการขายสินค้าต่าง ๆ เป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาหนี้สิน โดยถือเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองจะได้มีเงินไว้สำรอง ทั้งนี้เกวรินทร์ ฤกษ์ดำเนินกิจ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคลากรเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างจำนวน 180 คน ได้สรุปว่าการที่บุคลากรตกอยู่ในภาวะหนี้สินทั้งในระบบและนอกระบบ เกิดจากความไม่เพียงพอในพฤติกรรมการใช้จ่าย ไม่มีการวางแผนรายรับ-รายจ่าย ขาดการไตร่ตรองที่ดี จึงทำให้เกิดปัญหาหนี้สินได้ง่าย ดังนั้นแนวทางการแก้ไขคือควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้การให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริหารทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของกานต์พิชชา กองคนขวา (2561) ศึกษามูลเหตุการค้างชำระหนี้ในระบบ : กรณีศึกษาเกษตรกรในจังหวัดพะเยา กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่อาศัยอยู่ในจังหวัดพะเยา จำนวน 405 คน พบว่า แนวทางสำหรับการแก้ไขปัญหาการค้างชำระหนี้ในระบบของเกษตรกรในจังหวัดพะเยา จำเป็นต้องมีการสร้างความรู้หรือความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการชำระหนี้ด้วยการอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องความรู้ทางการเงินตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับหนี้ ในขณะที่การศึกษาของ จิตติชญาภรณ์ สุรินทร์ (2560) ได้ศึกษาภาวะหนี้สินและการแก้ไขภาวะหนี้สินของกำลังพลกรมการสื่อสารทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 ตัวอย่าง พบว่า การได้รับสวัสดิการที่เพียงพอช่วยลดค่าใช้จ่ายของกำลังพล การออกระเบียบข้อบังคับการขอกู้ยืมเงินที่ชัดเจนจะช่วยลดการก่อหนี้ของกำลังพลลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชุตติพงศ์ ศาตนันท์พิพัฒน์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อหนี้ในระบบ กรณีศึกษาบุคลากร สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ที่ประสบปัญหาเป็นหนี้ในระบบระยะเวลาอย่างน้อย 1 ปี พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการวางแผนการใช้จ่ายและมีการบริหารจัดการหนี้ จึงต้องการการสนับสนุนสวัสดิการจากหน่วยงานต้นสังกัด ให้มีสวัสดิการที่ลดภาระค่าใช้จ่าย ค่าเล่าเรียนบุตร

และการสนับสนุนการฝึกอาชีพ สร้างอาชีพ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาหนี้ และการศึกษาของวิภาดา กิจสัมพันธ์วงศ์ (2556) ศึกษาลักษณะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของพนักงาน บริษัท เอสบี คอลย์ เซ็นเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด กลุ่มตัวอย่าง 149 คน พบว่า ระดับความคิดเห็นของแนวทางการแก้ปัญหาหนี้ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยต้องการให้บริษัทจัดสวัสดิการด้านเงินกู้ของบริษัท การจัดหาแหล่งเงินกู้กับสถาบันการเงินที่เหมาะสม การให้ความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้ และการวางแผนการเงินให้พนักงาน

สรุปจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการหนี้สิน พบว่า ในการจัดการหนี้สินมีวิธีการจัดการหนี้สินที่หลากหลาย เช่น การหารายได้เสริม การวางแผน การได้รับสวัสดิการที่เพียงพอ เป็นต้น ซึ่งแต่ละวิธีสามารถช่วยลดการเกิดหนี้สินได้ แต่อาจได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน

2.6.3 การมีอิสรภาพทางการเงิน

การศึกษาของมนต์ทนา คงแก้ว และคณะ (2561) ได้ศึกษาสถานการณ์หนี้ครัวเรือนกับแนวทางการสร้างวินัยทางการเงินเพื่อความพอเพียง ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน พบว่า รายได้จากการทำงานเฉลี่ยต่อเดือน ภาวะในการชำระหนี้ของครัวเรือน รายได้จากสินทรัพย์เฉลี่ยต่อเดือน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อค่าความอยู่รอด (Survival ratio) ของครัวเรือน ในขณะที่รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และจำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด มีอิทธิพลเชิงลบต่อค่าความอยู่รอด (Survival ratio) ของครัวเรือน และในการศึกษาของพิมพ์นารา ทรัพย์เรืองริน (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออิสรภาพทางการเงินของชาวมิลเลนเนียลในกรุงเทพมหานครด้วยอัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนความมั่งคั่ง จำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ด้านอายุ มีอิทธิพลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านอัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนความมั่งคั่งของชาวมิลเลนเนียลในกรุงเทพมหานครในทิศทางเดียวกัน และทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านอัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนความมั่งคั่งของชาวมิลเลนเนียลในกรุงเทพมหานครในทิศทางตรงข้าม ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของบุญญารัตน์ สร้อยสน (2562) ที่ศึกษาผลของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่มีต่ออิสรภาพทางการเงินของบุคคล : กรณีศึกษาลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า เพศและอายุไม่มีผลต่ออิสรภาพทางการเงินของบุคคล แต่ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่ออิสรภาพทางการเงินของบุคคลในด้านการไม่มีหนี้สินเพิ่มภาระ สำหรับด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล พบว่า การวางแผนการเงินของบุคคลที่แตกต่างกันทั้งสามด้าน คือ ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการออมและการลงทุนมีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน

สรุปผลจากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า มูลเหตุการก่อหนี้มีด้วยกันหลายสาเหตุ ขึ้นอยู่กับความต้องการของแต่ละบุคคลที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนได้ทันที และเมื่อมีการก่อหนี้สินขึ้นแล้ว จำเป็นต้องรู้จักวิธีการจัดการหนี้สินที่เหมาะสม ซึ่งแต่ละวิธีจัดการหนี้สินนี้อาจได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษามูลเหตุของการก่อหนี้และวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินเพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาหนี้สินได้ตรงตามความต้องการ ตลอดจนนำข้อมูลมาพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งอาจเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยลดการเกิดปัญหาหนี้สิน และสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นได้ โดยสามารถสรุปสมมติฐานการวิจัยได้ ดังนี้

สมมติฐาน 1 มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรครามีผลต่ออิสรภาพทางการเงินแบ่งเป็น

สมมติฐาน 1.1 มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรครามีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

สมมติฐาน 1.2 มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรครามีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

สมมติฐาน 2 มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุนมีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน

สมมติฐาน 2.1 มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุนมีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

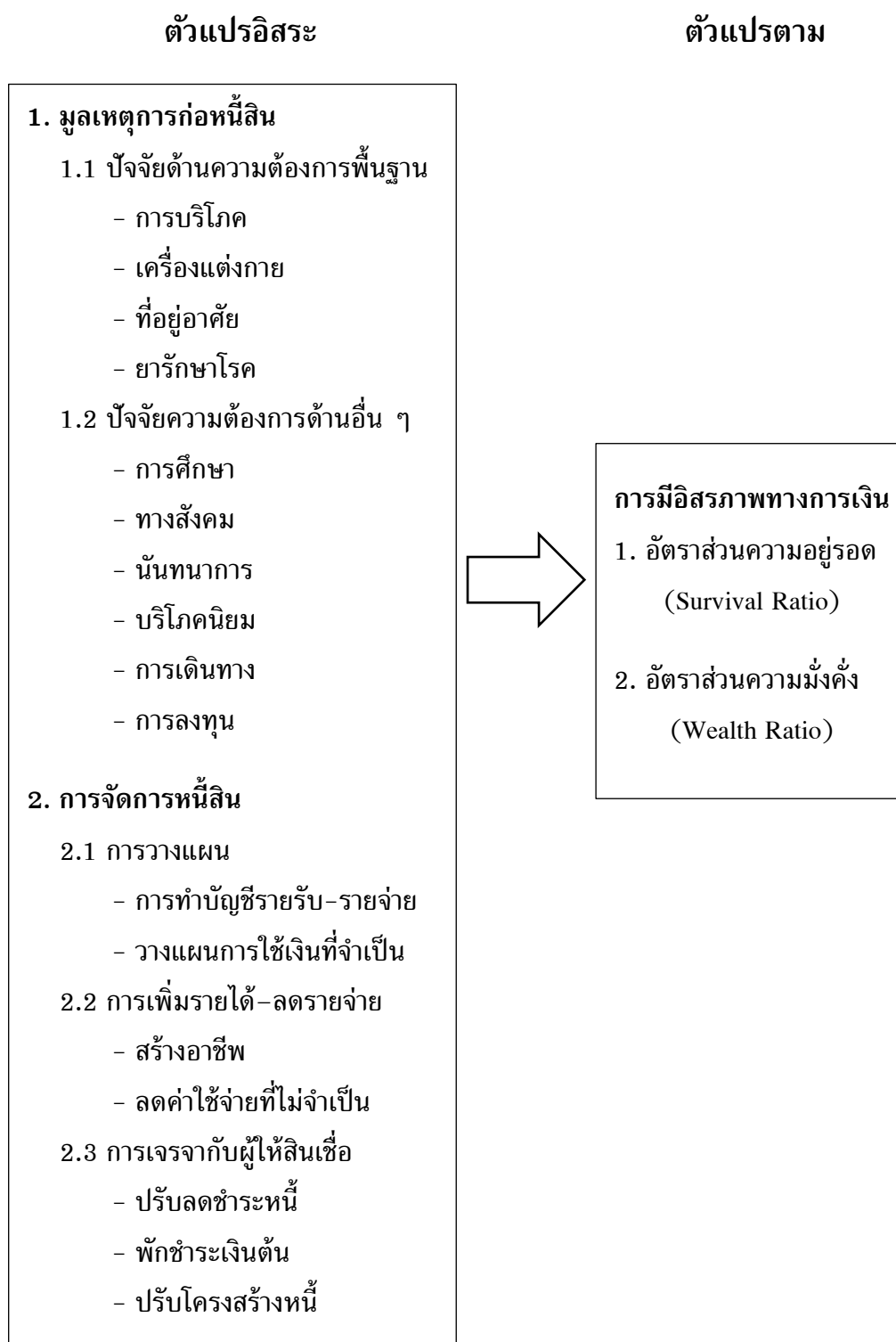
สมมติฐาน 2.2 มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุนมีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

สมมติฐาน 3 วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน

สมมติฐาน 3.1 วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

สมมติฐาน 3.2 วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

2.7 กรอบแนวคิดการวิจัย



บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการก่อกำเนิดและวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออัตรภาพทางการเงินของสมาชิกแห่งหนึ่ง เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มีสาระสำคัญถึงวิธีดำเนินการวิจัยอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและจะนำไปวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา จำนวน 4,928 คน (สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง, 2565)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง สามารถคำนวณเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 หรือร้อยละ 5 เนื่องจากทราบค่าประชากรที่แน่นอน จึงคำนวณโดยใช้สูตรของ เทโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 อ้างถึงใน อัจฉรารรรณงามญาณ, 2554)

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยแทนค่า

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวอย่างและค่าเฉลี่ยประชากร

แทนค่าตามสูตร ได้ผลดังนี้

$$n = \frac{4,928}{1+4,928(0.05)^2}$$

$$n = 369.97$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 370 ตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการเก็บแบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยมีการพัฒนาแบบสอบถามมาจากงานวิจัยของวรางคณา บัวล้อม (2558), มนต์ทนา คงแก้ว และคณะ (2561), พิมลวรรณ เตชานุเบกษา (2558), ปรีชา วิทยาภรณ์ (2559) และพิมพ์นารา ทรัพย์เรืองริน (2563) ซึ่งผู้วิจัยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ ระดับการศึกษา ประเภทสมาชิก ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด (Closed-Ended Question) มีลักษณะเป็นคำถามแบบหลายตัวเลือก (Determinant-choice Question) โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 2 : คำถามเกี่ยวกับมูลเหตุการก่อกวนสิน เป็นแบบวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเกณฑ์ในการแปลความหมาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล Likert Scale ที่อยู่ในรูปแบบคะแนนเฉลี่ย มีเกณฑ์การให้คะแนน (ละเอียด คีลาน้อย และกันทิมาลัย จินดาประเสริฐ, 2562) ดังนี้

คะแนน 5 = เห็นด้วยมากที่สุด

คะแนน 4 = เห็นด้วยมาก

คะแนน 3 = เห็นด้วยปานกลาง

คะแนน 2 = เห็นด้วยน้อย

คะแนน 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ค่าทางสถิติคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) กำหนดช่วงของการวัด ดังนี้

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูลใช้วิธีของ Likert Scale แบบจำแนกแต่ละช่วงย่อยต่างกัน แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับโดยทำการกำหนดช่วงของการวัดได้ ดังนี้

- 4.20 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
- 3.40 - 4.19 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมาก
- 2.60 - 3.39 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
- 1.80 - 2.59 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย
- 1.00 - 1.79 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 : คำถามแนวทางการจัดการหนี้ เป็นแบบวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเกณฑ์ในการแปลความหมาย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล Likert Scale ที่อยู่ในรูปแบบคะแนนเฉลี่ย เกณฑ์การให้คะแนน (ละเอียด คีลาน้อย และกันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ, 2562) ดังนี้

- คะแนน 5 = เห็นด้วยมากที่สุด
- คะแนน 4 = เห็นด้วยนี้มาก
- คะแนน 3 = เห็นด้วยปานกลาง
- คะแนน 2 = เห็นด้วยน้อย
- คะแนน 1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด

การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยโดยใช้ค่าทางสถิติคะแนนเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) กำหนดช่วงของการวัดดังนี้

$$= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายข้อมูลใช้วิธีของ Likert Scale แบบจำแนกแต่ละช่วงย่อยต่างกัน แบ่งระดับคะแนนเป็น 5 ระดับโดยทำการกำหนดช่วงของการวัดได้ ดังนี้

- 4.20 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมากที่สุด
- 3.40 - 4.19 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับมาก
- 2.60 - 3.39 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับปานกลาง
- 1.80 - 2.59 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อย
- 1.00 - 1.79 หมายถึง มีความคิดเห็นระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 : แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับอิสรภาพทางการเงิน ลักษณะแบบคำถามเป็นแบบคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) เพื่อให้ผู้วิจัยนำคำตอบมาใช้คำนวณอัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนความมั่งคั่ง ซึ่งการวัดข้อมูลเป็นแบบมาตรวัดอัตราส่วน (Ratio Scale)

3.3 การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) เป็นการหาค่าความเที่ยงตรงที่ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 2 ท่าน เพื่อพิจารณาแบบสอบถาม ว่าตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด โดยใช้เกณฑ์การประเมิน (อุไรวรรณ ชัยชนะวิโรจน์ และชญานา วันทุม, 2560) ดังนี้

คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามวัดจุดประสงค์/เนื้อหา

คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามวัดจุดประสงค์/เนื้อหา

คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่วัดจุดประสงค์/เนื้อหา

แล้วนำข้อมูลจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC)

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ ΣR แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหาถือว่าสามารถใช้ข้อคำถามนั้นได้ ซึ่งในงานวิจัยนี้มีค่า IOC เท่ากับ 0.96 ถือว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. การทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้ทดสอบความเชื่อมั่นหรือความสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยการนำแบบสอบถามที่ได้จากการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โดยคัดเลือกคำถามที่มีค่า α ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป ถือว่ายอมรับได้ (วัฒนา สุนทรธัย และวนิดา คูชัยสิทธิ์, 2558)

ผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นของประเด็นคำถามในแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปใช้ศึกษาได้ โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.951 ซึ่งมากกว่า 0.7 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ลักษณะ ดังนี้

3.4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การเก็บรวบรวมข้อมูลจะใช้แบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้ได้ข้อมูลจากสมาชิกที่เข้ามาใช้บริการ และที่ไม่ได้เข้ามาใช้บริการในช่วงที่

ผู้วิจัยทำการเก็บแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบไม่อาศัยความน่าจะเป็น (Non-probability Samples) จะดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) โดยพิจารณาเลือกเฉพาะสมาชิกที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งตั้งแต่ 2 สัญญา ด้วยวิธีการใช้คำถามในการคัดกรอง หากไม่ตรงตามคุณสมบัติจะไม่นับแบบสอบถามฉบับนั้น ซึ่งจำนวนขั้นต่ำของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องเก็บจำนวน 370 คน ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 15 พฤศจิกายน 2565-15 กุมภาพันธ์ 2566 รวมระยะเวลา 3 เดือน เมื่อครบตามจำนวนผู้วิจัยจะปิดระบบการตอบแบบสอบถาม

3.4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะของบุคคล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความวารสาร รายงานวิจัย เอกสารทางวิชาการ และสื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งข้อมูลที่เผยแพร่ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น โดยนำทฤษฎีต่าง ๆ มาใช้อ้างอิงในการอภิปรายผลการศึกษา

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) เป็นสถิติที่ใช้ในการสรุปบรรยาย ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) ฐานนิยม (Mode) ค่าความถี่ (Frequencies) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่ออธิบายลักษณะข้อคำถามในแบบสอบถามที่ทำการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของสมาชิก ข้อมูลการเป็นหนี้ ข้อมูลแนวทางการจัดการหนี้สิน

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เป็นสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและปัจจัยที่อยู่ในรูปแบบของการทดสอบสหสัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4 ผลการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน ด้วยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) หลังจากทำการทดสอบเครื่องมือ ใช้วิธีหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อความกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (IOC) และทดสอบค่าความเชื่อมั่นด้วยสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เรียบร้อยแล้ว และนำมาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลไว้ 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลทั่วไป ซึ่งได้ทำการสำรวจจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน โดยข้อมูลทั่วไปที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และประเภทการเป็นสมาชิก โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage) แสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 4.1

ตาราง 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป

| ข้อมูลทั่วไป | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--------------|------------|--------|
| 1. เพศ | | |
| หญิง | 237 | 64.1 |
| ชาย | 133 | 35.9 |
| 2. อายุ | | |
| 20 - 30 ปี | 53 | 14.3 |
| 31 - 40 ปี | 139 | 37.6 |
| 41 - 50 ปี | 111 | 30.0 |
| 51 - 60 ปี | 56 | 15.1 |
| 61 ปีขึ้นไป | 11 | 3.0 |

ตาราง 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

| ข้อมูลทั่วไป | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|-------------------------------|------------|--------|
| 3. สถานภาพสมรส | | |
| โสด | 126 | 34.0 |
| สมรส | 213 | 57.6 |
| หย่าร้าง/หม้าย | 31 | 8.4 |
| 4. จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ | | |
| 0 - 2 คน | 264 | 71.3 |
| 3 - 4 คน | 98 | 26.5 |
| 5 - 6 คน | 7 | 1.9 |
| มากกว่า 6 คน | 1 | 0.3 |
| 5 ระดับการศึกษา | | |
| ต่ำกว่าปริญญาตรี | 47 | 12.7 |
| ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า | 252 | 68.1 |
| ปริญญาโท | 54 | 14.6 |
| ปริญญาเอก | 17 | 4.6 |
| 6. ประเภทสมาชิก | | |
| ข้าราชการ | 5 | 1.3 |
| ลูกจ้างประจำ | 45 | 12.2 |
| พนักงานมหาวิทยาลัย | 172 | 46.5 |
| พนักงานเงินรายได้ | 134 | 36.2 |
| ข้าราชการบำนาญ | 7 | 1.9 |
| ลูกจ้างบำเหน็จรายเดือน | 7 | 1.9 |

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 4.1 ซึ่งแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่มีสัญญาอยู่กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

จำแนกตามเพศ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 237 คน คิดเป็นร้อยละ 64.1 และเพศชาย จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9

จำแนกตามอายุ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 รองลงมาอยู่ระหว่าง 41-50 ปี จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0

อายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 อายุระหว่าง 20-30 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และอายุ 61 ปีขึ้นไป จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0

จำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 รองลงมาสถานภาพโสด จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และสถานภาพอยู่ย่ำร้าง/หม้าย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4

จำแนกตามจำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีบุคคลที่อยู่ในอุปการะ 0-2 คน จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 71.3 รองลงมา 3-4 คน จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 มี 5-6 คน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และมีมากกว่า 6 คน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.3

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 68.1 รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.7 และระดับปริญญาเอก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6

จำแนกตามประเภทสมาชิก พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 46.5 รองลงมาเป็นพนักงานเงินรายได้ จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 ลูกจ้างประจำ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 ข้าราชการบำนาญ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 ลูกจ้างบำเหน็จรายเดือน จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และข้าราชการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

4.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อหนี้

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน ซึ่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับมูลเหตุการก่อหนี้ จำนวน 30 ข้อ โดยจะมีตัวเลือกให้ผู้ตอบคำถาม ตอบตามระดับความคิดเห็น คือ ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยสรุปผลจากการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 4.2 และตาราง 4.3

ตาราง 4.2 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อกวนจากความต้อการพื้นฐาน

| มูลเหตุการก่อกวน | ค่าเฉลี่ย (Mean) | ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความสำคัญ |
|--|---------------------|-----------------------------------|--------------------|
| ด้านการบริโภค | 2.15 | 1.056 | น้อย |
| 1. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้ออาหารเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.18 | 1.178 | น้อย |
| 2. ค่าใช้จ่ายในการรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.04 | 1.154 | น้อย |
| 3. ค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์ทำอาหารเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.24 | 1.231 | น้อย |
| ด้านเครื่องแต่งกาย | 1.96 | 0.900 | น้อย |
| 4. ค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องแบบทำงาน/เครื่องแบบนักเรียนของผู้ที่อยู่ในอุปการะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.12 | 1.078 | น้อย |
| 5. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเสื้อผ้าในชีวิตประจำวันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 1.94 | 1.050 | น้อย |
| 6. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อชุดใส่ในโอกาสพิเศษเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 1.82 | 0.975 | น้อย |
| ด้านที่อยู่อาศัย | 3.05 | 1.036 | ปานกลาง |
| 7. ค่าใช้จ่ายสำหรับการพักอาศัยปัจจุบัน เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าเช่าที่พักเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 3.29 | 1.397 | ปานกลาง |
| 8. ค่าใช้จ่ายสำหรับสาธารณูปโภคเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.45 | 1.178 | น้อย |
| 9. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม/ต่อเติมที่พักอาศัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 3.42 | 1.362 | มาก |

ตาราง 4.2 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อกวนจากความต้อการพื้นฐาน (ต่อ)

| มูลเหตุการก่อกวน | ค่าเฉลี่ย (Mean) | ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความสำคัญ |
|---|---------------------|-----------------------------------|--------------------|
| ด้านยารักษาโรค | 2.24 | 0.984 | น้อย |
| 10. ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.38 | 1.222 | น้อย |
| 11. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.29 | 1.232 | น้อย |
| 12. ค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ เช่น อาหารเสริม ออกกำลังกาย เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.04 | 1.076 | น้อย |
| รวมมูลเหตุการก่อกวนจากความต้อการพื้นฐาน | 2.35 | 0.676 | น้อย |

จากตาราง 4.2 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อกวนจากความต้อการพื้นฐานของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มูลเหตุการก่อกวนจากความต้อการพื้นฐานโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.35$, S.D.=0.676) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า มูลเหตุการก่อกวนด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, S.D.=1.036) ด้านยารักษาโรคอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.24$, S.D.=0.984) ด้านการบริโภคอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.15$, S.D.=1.056) และด้านเครื่องแต่งกายอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.96$, S.D.=0.900) ตามลำดับ

ตาราง 4.3 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อกวนจากความต้อการปัจจัยอื่น ๆ

| มูลเหตุการก่อกวน | ค่าเฉลี่ย (Mean) | ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความสำคัญ |
|--|---------------------|-----------------------------------|--------------------|
| ด้านการศึกษา | 2.62 | 0.983 | ปานกลาง |
| 13. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง เพื่อพัฒนาตนเอง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.27 | 1.279 | น้อย |

ตาราง 4.3 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อกวนจากความต้อการปัจจัยอื่น ๆ (ต่อ)

| มูลเหตุการก่อกวน | ค่าเฉลี่ย (Mean) | ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความสำคัญ |
|--|---------------------|-----------------------------------|--------------------|
| 14. ค่าใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ Tablet เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.94 | 1.235 | ปานกลาง |
| 15. ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุคคลในอุปการะ เช่น ค่าเรียนพิเศษบุตรหลาน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.65 | 1.494 | ปานกลาง |
| ด้านทางสังคม | 1.99 | 0.805 | น้อย |
| 16. ค่าใช้จ่ายทางสังคมหรือภาษีสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ เป็นต้น | 2.09 | 0.954 | น้อย |
| 17. ค่าใช้จ่ายจากการค้ำประกันเงินกู้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 1.85 | 1.167 | น้อย |
| 18. ค่าใช้จ่ายจากการพบปะสังสรรค์งานสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.01 | 1.053 | น้อย |
| ด้านนันทนาการ | 2.00 | 0.860 | น้อย |
| 19. ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว/การพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.42 | 1.243 | น้อย |
| 20. ค่าใช้จ่ายเพื่อการกีฬา/งานอดิเรก เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 1.92 | 0.972 | น้อย |
| 21. ค่าใช้จ่ายจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ชื่นชอบ เช่น ค่าชมคอนเสิร์ต ค่าชมการแข่งขันกีฬา เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 1.66 | 0.903 | น้อยที่สุด |
| ด้านบริโภคนิยม | 1.97 | 0.768 | น้อย |
| 22. ค่าใช้จ่ายเพื่อเลือกซื้อเครื่องประดับ/สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น น้ำหอม เครื่องสำอาง เสื้อผ้าราคาแพง เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 1.74 | 0.944 | น้อยที่สุด |

ตาราง 4.3 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อกวนนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ (ต่อ)

| มูลเหตุการก่อกวนนี้ | ค่าเฉลี่ย (Mean) | ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความสำคัญ |
|---|---------------------|-----------------------------------|--------------------|
| 23. ค่าใช้จ่ายเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับ เช่น รสนิยม แบรนด์เนม เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงิน มาใช้จ่าย | 1.62 | 0.814 | น้อยที่สุด |
| 24. ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.55 | 1.082 | น้อย |
| ด้านการเดินทาง | 2.84 | 1.110 | ปานกลาง |
| 25. ค่าใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง เช่น การผ่อนชำระ ยานพาหนะ ค่ารถประจำทาง ค่าน้ำมัน เป็นต้น เป็น ส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.81 | 1.312 | ปานกลาง |
| 26. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมรถที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็น ส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.97 | 1.296 | ปานกลาง |
| 27. ค่าใช้จ่ายเพื่อประกันภัยรถยนต์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.74 | 1.255 | ปานกลาง |
| ด้านการลงทุน | 2.53 | 1.067 | น้อย |
| 28. ค่าใช้จ่ายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต เช่น การทำ วิจัย การทำผลงาน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่าน ต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.16 | 1.240 | น้อย |
| 29. การลงทุนประกอบอาชีพเสริม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.73 | 1.304 | ปานกลาง |
| 30. การลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อหวังผลตอบแทน เช่น บ้าน คอนโด ที่ดิน ตราสารทางการเงิน หุ่นสหกรณ์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | 2.68 | 1.429 | ปานกลาง |
| รวมมูลเหตุการก่อกวนนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ | 2.32 | 0.634 | น้อย |

จากตาราง 4.3 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของมูลเหตุการก่อกวนนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มูลเหตุการก่อกวนนี้ด้านความต้องการปัจจัยอื่น ๆ โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.32$, S.D.=0.634) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า มูลเหตุการก่อกวนนี้ด้านการเดินทางอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.84$, S.D.=1.110) ด้านการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.62$, S.D.=0.983) ด้านการลงทุนอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.53$, S.D.=1.067) ด้านนันทนาการอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.00$, S.D.=0.860) ด้านทางสังคมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.99$, S.D.=0.805) และด้านบริโภคนิยมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.97$, S.D.=0.768) ตามลำดับ

4.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สิน

จากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน ซึ่งเก็บข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการหนี้สินจำนวน 15 ข้อ โดยจะมีตัวเลือกให้ผู้ตอบคำถาม ตอบตามระดับความคิดเห็น คือ ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยมาก ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย และระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยสรุปผลจากการหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 4.4

ตาราง 4.4 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สิน

| การจัดการหนี้สิน | ค่าเฉลี่ย (Mean) | ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความสำคัญ |
|--|---------------------|-----------------------------------|--------------------|
| การวางแผน | 3.24 | 0.774 | ปานกลาง |
| 1. ท่านมีการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่าย | 2.78 | 1.186 | ปานกลาง |
| 2. ท่านมีการกำหนดค่าใช้จ่ายและแบ่งเงินใช้จ่ายให้เป็นสัดส่วนตามวัตถุประสงค์ | 3.19 | 1.021 | ปานกลาง |
| 3. ท่านตระหนักถึงความสำคัญของเงินฉุกเฉิน เพื่อสำรองไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น | 3.56 | 1.142 | มาก |
| 4. ท่านทราบสวัสดิการต่าง ๆ ที่ท่านได้รับอย่างครบถ้วน | 3.68 | 1.010 | มาก |
| 5. ท่านมีการทำประกันเพื่อปกป้องความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน | 3.00 | 1.206 | ปานกลาง |

ตาราง 4.4 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สิน (ต่อ)

| การจัดการหนี้สิน | ค่าเฉลี่ย (Mean) | ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) | ระดับ ความสำคัญ |
|--|---------------------|-----------------------------------|--------------------|
| การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย | 3.31 | 0.892 | ปานกลาง |
| 6. ท่านมีการนำเงินไปลงทุนอื่น ๆ เพื่อต่อยอดรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น | 2.97 | 1.264 | ปานกลาง |
| 7. ท่านพยายามหาช่องทางการสร้างรายได้มากกว่าหนึ่งทาง | 3.49 | 1.226 | มาก |
| 8. ท่านมักอดใจในการซื้อสินค้าและบริการที่ไม่จำเป็น | 3.42 | 1.164 | มาก |
| 9. ท่านมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นหนี้อยู่เสมอ เช่น ลดการสังสรรค์เมื่อเงินไม่พอใช้ เป็นต้น | 3.46 | 1.121 | มาก |
| 10. ท่านมีการชำระหนี้เพิ่มขึ้น เมื่อมีเงินคงเหลือเพื่อลดภาระดอกเบี้ย | 3.20 | 1.154 | ปานกลาง |
| การเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ | 2.59 | 0.904 | น้อย |
| 11. ท่านมีการปรับลดการชำระหนี้ให้มีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายปัจจุบัน | 3.09 | 1.204 | ปานกลาง |
| 12. ท่านมีการพักชำระเงินต้น เมื่อมีเงินไม่เพียงพอในชำระหนี้ | 2.10 | 1.201 | น้อย |
| 13. ท่านมีการขอปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อให้ท่านสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด | 2.05 | 1.163 | น้อย |
| 14. ท่านมีการขอสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อชำระหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า | 2.65 | 1.410 | ปานกลาง |
| 15. ท่านมีการรวมหนี้ให้อยู่ในแหล่งเดียว | 3.05 | 1.381 | ปานกลาง |
| รวมการจัดการหนี้สิน | 3.05 | 0.613 | ปานกลาง |

จากตาราง 4.4 แสดงคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความสำคัญของการจัดการหนี้สินของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สมาชิกมีการจัดการหนี้สินโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.05$, S.D.=0.613) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยโดยใช้ค่าเฉลี่ย พบว่า สมาชิกให้ความสำคัญในการจัดการหนี้สินในการ

เพิ่มรายได้-ลดรายจ่ายอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D.=0.892) การวางแผนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D.=0.774) และในส่วนการเจรจากับผู้ให้สินเชื่ออยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.59$, S.D.=0.904) ตามลำดับ

4.1.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าอิสรภาพทางการเงิน

จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ประกอบด้วย รายได้จากทรัพย์สินเฉลี่ยต่อเดือน รายได้จากเงินปันผลของสหกรณ์ฯเฉลี่ยต่อเดือน รายได้จากการทำงานประจำเฉลี่ยต่อเดือน รายได้จากการทำงานเสริมเฉลี่ยต่อเดือน ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือน และภาระหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือน มาคำนวณเพื่อหาค่าอิสรภาพทางการเงินของกลุ่มตัวอย่าง แสดงผลการวิเคราะห์ในตาราง 4.5

ตาราง 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของการวัดอิสรภาพทางการเงิน

| การวัดค่าอิสรภาพทางการเงิน | จำนวน (คน) | ร้อยละ |
|--------------------------------------|------------|--------|
| 1. อิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด | | |
| ≥ 1 (ผ่านเกณฑ์) | 282 | 76.2 |
| < 1 (ไม่ผ่านเกณฑ์) | 88 | 23.8 |
| 2. อิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง | | |
| ≥ 1 (ผ่านเกณฑ์) | 25 | 6.8 |
| < 1 (ไม่ผ่านเกณฑ์) | 345 | 93.2 |

จากตาราง 4.5 แสดงจำนวนและร้อยละของการวัดอิสรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่มีสัญญาอยู่กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

จำแนกตามอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด (Survival ratio) พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่สามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง จำนวน 282 คน คิดเป็นร้อยละ 76.2 และไม่สามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8

จำแนกตามอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง (Wealth ratio) พบว่า สมาชิกส่วนใหญ่ไม่มีความมั่งคั่ง จำนวน 345 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2 และมีความมั่งคั่ง จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน

ผู้วิจัยได้ทดสอบสมมติฐาน โดยใช้การทดสอบด้วยสถิติวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้น (Linear Regression Analysis) ด้วยวิธี Multiple Regression

4.2.1 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับมูลเหตุของการก่อกวนนี้มีผลต่ออสิสภาพทางการเงิน

สมมติฐานที่ 1 มูลเหตุของการก่อกวนนี้จากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรคมียผลต่ออสิสภาพทางการเงิน

สมมติฐานที่ 1.1 มูลเหตุของการก่อกวนนี้จากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรคมียผลต่ออสิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

ตาราง 4.6 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกวนนี้จากความต้องการพื้นฐานกับอสิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

| Model | SS | df | MS | F | Sig. |
|------------|---------|-----|-------|-------|-------|
| Regression | 21.927 | 4 | 5.482 | 8.713 | .000* |
| Residual | 229.650 | 365 | 0.629 | | |
| Total | 251.577 | 369 | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกวนนี้จากความต้องการพื้นฐานกับอสิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด พบว่า มูลเหตุของการก่อกวนนี้จากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรค อย่างน้อยหนึ่งตัวแปรมีผลต่ออสิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยแสดงผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.7

ตาราง 4.7 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐานกับอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

| Model | β | Std. Error | t | Sig. |
|---|---------|------------|--------|--------|
| ค่าคงที่ (Constant) | 1.753 | 0.164 | 10.710 | 0.000 |
| ด้านการบริโภค | -0.226 | 0.051 | -4.467 | 0.000* |
| ด้านเครื่องแต่งกาย | 0.019 | 0.064 | 0.300 | 0.764 |
| ด้านที่อยู่อาศัย | 0.054 | 0.047 | 1.155 | 0.249 |
| ด้านยารักษาโรค | -0.011 | 0.049 | -0.221 | 0.825 |
| R=0.295 R ² =0.087 Adjusted R ² =0.077 SE=0.793 | | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.7 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่ามูลเหตุการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน สามารถอธิบายการมีอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอดได้ร้อยละ 7.70 (Adjusted R²=0.077) โดยมูลเหตุการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐานด้านการบริโภคมีผลเชิงลบต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ($\beta = -0.226$, $p < 0.05$) แต่มูลเหตุการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐานด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัยและด้านยารักษาโรค ไม่มีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ($p > 0.05$)

สมมติฐานที่ 1.2 มูลเหตุของการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรคมีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

ตาราง 4.8 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐานกับอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

| Model | SS | df | MS | F | Sig. |
|------------|--------|-----|-------|-------|-------|
| Regression | 4.187 | 4 | 1.047 | 6.121 | .000* |
| Residual | 62.418 | 365 | 0.171 | | |
| Total | 66.605 | 369 | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.8 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐานกับอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง พบว่า มูลเหตุของการก่อกำเนิดจากความต้องการพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย และด้านยารักษาโรค อย่างน้อยหนึ่งตัวแปรมีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยแสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4.9

ตาราง 4.9 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อก่อนนี้จากความต้องการพื้นฐานกับอภิสภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

| Model | β | Std. Error | t | Sig. |
|---|---------|------------|--------|--------|
| ค่าคงที่ (Constant) | 0.255 | 0.085 | 2.984 | 0.003 |
| ด้านการบริโภค | -0.049 | 0.026 | -1.869 | 0.062 |
| ด้านเครื่องแต่งกาย | -0.062 | 0.033 | -1.862 | 0.063 |
| ด้านที่อยู่อาศัย | 0.057 | 0.024 | 2.366 | 0.019* |
| ด้านยารักษาโรค | 0.019 | 0.025 | 0.735 | 0.463 |
| R=0.251 R ² =0.063 Adjusted R ² =0.053 SE=0.413 | | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.9 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่ามูลเหตุการก่อก่อนนี้จากความต้องการพื้นฐานทั้ง 4 ด้าน สามารถอธิบายการมีอภิสภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่งได้ ร้อยละ 5.30 (Adjusted R²=0.053) โดยมูลเหตุการก่อก่อนนี้จากความต้องการพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัยมีผลเชิงบวกต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ($\beta = 0.057$, $p < 0.05$) แต่มูลเหตุการก่อก่อนนี้จากความต้องการพื้นฐานด้านการบริโภค ด้านเครื่องแต่งกาย และด้านยารักษาโรค ไม่มีผลต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ($p > 0.05$)

สมมติฐานที่ 2 มูลเหตุของการก่อก่อนนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุนมีผลต่ออภิสภาพทางการเงิน

สมมติฐานที่ 2.1 มูลเหตุของการก่อก่อนนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุนมีผลต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

ตาราง 4.10 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อก่อนนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอภิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

| Model | SS | df | MS | F | Sig. |
|------------|---------|-----|-------|--------|-------|
| Regression | 52.925 | 6 | 8.821 | 16.119 | .000* |
| Residual | 198.652 | 363 | 0.547 | | |
| Total | 251.577 | 369 | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.10 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด พบว่า มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุน อย่างน้อยหนึ่งตัวแปรมีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยแสดงผลการวิเคราะห์ ดังตาราง 4.11

ตาราง 4.11 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

| Model | β | Std. Error | t | Sig. |
|--|---------|------------|--------|--------|
| ค่าคงที่ (Constant) | 1.509 | 0.148 | 10.189 | 0.000 |
| ด้านการศึกษา | 0.106 | 0.045 | 2.337 | 0.020* |
| ด้านทางสังคม | -0.181 | 0.062 | -2.910 | 0.004* |
| ด้านนันทนาการ | -0.077 | 0.064 | -1.202 | 0.230 |
| ด้านบริโภคนิยม | 0.024 | 0.071 | 0.343 | 0.732 |
| ด้านการเดินทาง | -0.205 | 0.043 | -4.747 | 0.000* |
| ด้านการลงทุน | 0.278 | 0.040 | 6.981 | 0.000* |
| R=0.459 R ² =0.210 Adjusted R ² = 0.197 SE=0.740 | | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.11 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่ามูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ทั้ง 6 ด้าน สามารถอธิบายการมีอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่งได้ร้อยละ 19.70 (Adjusted R²=0.197) โดยมูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ด้านการศึกษาและด้านการลงทุน มีผลเชิงบวกต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด แต่มูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ด้านทางสังคมและด้านการเดินทาง มีผลเชิงลบต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ยกเว้นมูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ด้านนันทนาการและด้านบริโภคนิยม ไม่มีผลต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Standardized Coefficients Beta) จะได้ว่ามูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ด้านการลงทุน มีผลเชิงบวกต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอดมากที่สุด ($\beta = 0.278$, $p < 0.05$) รองลงมาคือ ด้านการศึกษา ($\beta = 0.106$, $p < 0.05$) ส่วนมูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ด้านการเดินทาง มีผลเชิงลบต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอดมากที่สุด ($\beta = -0.205$, $p < 0.05$) รองลงมาคือ ด้านทางสังคม ($\beta = -0.181$, $p < 0.05$)

สมมติฐานที่ 2.2 มูลเหตุของการก่อกำหนดนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุนมีผลต่ออัตราทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

ตาราง 4.12 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกำหนดนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอัตราทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

| Model | SS | df | MS | F | Sig. |
|------------|--------|-----|-------|--------|-------|
| Regression | 16.243 | 6 | 2.707 | 19.512 | .000* |
| Residual | 50.362 | 363 | 0.139 | | |
| Total | 66.605 | 369 | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.12 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกำหนดนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอัตราทางการเงินด้านความมั่งคั่ง พบว่า มูลเหตุของการก่อกำหนดนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านทางสังคม ด้านนันทนาการ ด้านบริโภคนิยม ด้านการเดินทาง และด้านการลงทุน อย่างน้อยหนึ่งตัวแปรมีผลต่ออัตราทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยแสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4.13

ตาราง 4.13 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างมูลเหตุของการก่อกำหนดนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ กับอัตราทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

| Model | β | Std. Error | t | Sig. |
|---|---------|------------|--------|--------|
| ค่าคงที่ (Constant) | 0.143 | 0.075 | 1.918 | 0.056 |
| ด้านการศึกษา | 0.060 | 0.023 | 2.601 | 0.010* |
| ด้านทางสังคม | -0.089 | 0.031 | -2.843 | 0.005* |
| ด้านนันทนาการ | 0.005 | 0.032 | 0.169 | 0.866 |
| ด้านบริโภคนิยม | -0.067 | 0.036 | -1.867 | 0.063 |
| ด้านการเดินทาง | -0.066 | 0.022 | -3.023 | 0.003* |
| ด้านการลงทุน | 0.170 | 0.020 | 8.474 | 0.000* |
| R=0.494 R ² =0.244 Adjusted R ² =0.231 SE=0.372 | | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.13 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่ามูลเหตุของการก่อกำหนดนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ทั้ง 6 ด้าน สามารถอธิบายการมีอัตราทางการเงินด้านความมั่งคั่งได้ร้อยละ 23.10 (Adjusted R²=0.231) โดยมูลเหตุการก่อกำหนดนี้จากความต้องการ

ปัจจัยอื่น ๆ ด้านการศึกษาและด้านการลงทุน มีผลเชิงบวกต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง แต่มูลเหตุการก่อกำเนิดจากความต้อการปัจจัยอื่น ๆ ด้านทางสังคมและด้านการเดินทาง มีผลเชิงลบต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ยกเว้นมูลเหตุการก่อกำเนิดจากความต้อการปัจจัยอื่น ๆ ด้านนันทนาการและด้านบริโภคนิยม ไม่มีผลต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Standardized Coefficients Beta) จะได้ว่ามูลเหตุการก่อกำเนิดจากความต้อการปัจจัยอื่น ๆ ด้านการลงทุน มีผลเชิงบวกต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่งมากที่สุด ($\beta = 0.170$, $p < 0.05$) รองลงมาคือ ด้านการศึกษา ($\beta = 0.060$, $p < 0.05$) ส่วนมูลเหตุการก่อกำเนิดจากความต้อการปัจจัยอื่น ๆ ด้านทางสังคมมีผลเชิงลบต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่งมากที่สุด ($\beta = -0.089$, $p < 0.05$) รองลงมาคือ ด้านการเดินทาง ($\beta = -0.066$, $p < 0.05$)

4.2.2 การทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับวิธีการจัดการหนี้สินมีผลต่ออัตรภาพทางการเงิน

สมมติฐานที่ 3 วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลต่ออัตรภาพทางการเงิน

สมมติฐานที่ 3.1 วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

ตาราง 4.14 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการหนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

| Model | SS | df | MS | F | Sig. |
|------------|---------|-----|-------|-------|-------|
| Regression | 16.955 | 3 | 5.652 | 8.816 | .000* |
| Residual | 234.622 | 366 | 0.641 | | |
| Total | 251.577 | 369 | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.14 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการหนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด พบว่า วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ อย่างน้อยหนึ่งตัวแปรมีผลต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยแสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4.15

ตาราง 4.15 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการหนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด

| Model | β | Std. Error | t | Sig. |
|---|---------|------------|-------|--------|
| ค่าคงที่ (Constant) | 0.389 | 0.219 | 1.780 | 0.076 |
| การวางแผน | 0.114 | 0.061 | 1.856 | 0.064 |
| การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย | 0.142 | 0.056 | 2.533 | 0.012* |
| การเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ | 0.084 | 0.049 | 1.716 | 0.087 |
| R=0.260 R ² =0.067 Adjusted R ² =0.060 SE=0.801 | | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.15 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่าวิธีการจัดการหนี้สินทั้ง 3 ด้าน สามารถอธิบายการมีอัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอดได้ร้อยละ 6.00 (Adjusted R²=0.060) โดยวิธีการจัดการหนี้สินในการเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย มีผลเชิงบวกต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ($\beta = 0.142$, $p < 0.05$) แต่วิธีการจัดการหนี้สินในการวางแผน และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ ไม่มีผลต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด ($p > 0.05$)

สมมติฐานที่ 3.2 วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

ตาราง 4.16 แสดงค่า Regression จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการหนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

| Model | SS | df | MS | F | Sig. |
|------------|--------|-----|-------|--------|-------|
| Regression | 6.173 | 3 | 2.058 | 12.462 | .000* |
| Residual | 60.432 | 366 | 0.165 | | |
| Total | 66.605 | 369 | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.16 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการหนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง พบว่า วิธีการจัดการหนี้สิน ประกอบด้วย การวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ อย่างน้อยหนึ่งตัวแปรมีผลต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยแสดงผลการวิเคราะห์ดังตาราง 4.17

ตาราง 4.17 แสดงค่า Coefficients จากการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงเส้นระหว่างวิธีการจัดการหนี้สินกับอัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

| Model | β | Std. Error | t | Sig. |
|--|---------|------------|--------|--------|
| ค่าคงที่ (Constant) | -0.398 | 0.111 | -3.590 | 0.000 |
| การวางแผน | 0.071 | 0.031 | 2.271 | 0.024* |
| การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย | 0.065 | 0.028 | 2.287 | 0.023* |
| การเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ | 0.077 | 0.025 | 3.087 | 0.002* |
| R=0.304 R ² =0.093 Adjusted R ² = 0.085 SE=0.406 | | | | |

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 4.17 เมื่อผลจากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณจะได้ว่าวิธีการจัดการหนี้สินทั้ง 3 ด้าน สามารถอธิบายการมีอัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่งได้ร้อยละ 8.50 (Adjusted R²=0.085) โดยวิธีการจัดการหนี้สินในการวางแผน การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย และการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ มีผลเชิงบวกต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Standardized Coefficients Beta) จะได้ว่าวิธีการจัดการหนี้สินในการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลเชิงบวกต่ออัตรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่งมากที่สุด ($\beta = 0.077$, $p < 0.05$) รองลงมาคือ การวางแผน ($\beta = 0.071$, $p < 0.05$) และการเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย ($\beta = 0.065$, $p < 0.05$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยการก่อก่อนและวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการก่อก่อนและวิธีการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง และเพื่อศึกษาการก่อก่อนและการจัดการหนี้สินที่มีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ตั้งแต่ 2 สัญญา จำนวน 370 คน ข้อมูลที่จัดเก็บประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสมาชิก ส่วนที่ 2 มูลเหตุการก่อก่อนหนี้สิน ส่วนที่ 3 แนวทางการจัดการหนี้ และส่วนที่ 4 การวัดระดับอิสรภาพทางการเงิน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยได้ทดสอบความน่าเชื่อถือ สถิติเชิงพรรณนา และทดสอบสมมติฐาน เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งสามารถสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส มีบุคคลที่อยู่ในอุปการะจำนวน 0-2 คน มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า และสมาชิกส่วนใหญ่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัย

มูลเหตุการก่อก่อนจากความต้องการพื้นฐาน พบว่า สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีมูลเหตุการก่อก่อนด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านยารักษาโรค ด้านการบริโภค และด้านเครื่องแต่งกาย ตามลำดับ และมูลเหตุการก่อก่อนจากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ พบว่า สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีมูลเหตุการก่อก่อนด้านการเดินทางมากที่สุด รองลงมาคือด้านการศึกษา ด้านการลงทุน ด้านนันทนาการ ด้านทางสังคม และด้านบริโภคนิยม ตามลำดับ

วิธีการจัดการหนี้สิน พบว่า สมาชิกผู้ตอบแบบสอบถามมีวิธีการจัดการหนี้ด้วยการเพิ่มรายได้-ลดรายจ่ายมากที่สุด รองลงมาคือการวางแผน และสุดท้ายการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ

ผลการวิเคราะห์มูลเหตุของการก่อก่อนจากความต้องการพื้นฐานที่มีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน จากการทดสอบสหสัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า มูลเหตุของการก่อก่อนจากความต้องการพื้นฐานด้านการบริโภค มีผลเชิงลบต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด แต่ด้านที่อยู่อาศัยมีผลเชิงบวกต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง

ผลการวิเคราะห์มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน จากการทดสอบสหสัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยด้านการศึกษาและด้านการลงทุนมีผลเชิงบวกต่ออิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง แต่ในด้านทางสังคมและด้านการเดินทาง มีผลเชิงลบต่ออิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง

ผลการวิเคราะห์วิถีจัดการหนี้สินมีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน จากการทดสอบสหสัมพันธ์ถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า วิถีการจัดการหนี้สินในการเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย มีผลเชิงบวกต่ออิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง ส่วนวิถีการจัดการหนี้สินในการวางแผนและการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ มีผลเชิงบวกต่ออิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่งเพียงอย่างเดียว

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการก่อหนี้และวิถีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

5.2.1 มูลเหตุการก่อหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

มูลเหตุการก่อหนี้ของสมาชิกจากความต้อการปัจจัยพื้นฐาน และมูลเหตุจากความต้อการปัจจัยอื่น ๆ ในภาพรวมอยู่ระดับน้อย ซึ่งในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่สมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งได้ให้ความสำคัญกับความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ของผู้ที่ได้มีการกำหนดเกณฑ์เงินได้รายเดือนคงเหลือ เพื่อให้สมาชิกชำระหนี้ได้และมีเงินคงเหลือเพียงพอในการดำรงชีพ จึงทำให้สมาชิกมีข้อจำกัดในการกู้ที่ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้ทั้งหมด ส่งผลให้สมาชิกเกิดการยั้งยั้งใจ สามารถระงับความต้องการของตนเองไม่ให้ก่อหนี้ในส่วนที่ไม่จำเป็นได้ แต่เมื่อสมาชิกสามารถกู้ได้เพิ่มขึ้นก็จะเกิดความต้อการด้านอื่น ๆ ตามมา ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีลำดับชั้นความต้องการของมาสโลว์ที่กล่าวว่า มนุษย์มีความต้อการอยู่เสมอเมื่อได้รับการตอบสนองจากสิ่งหนึ่งแล้ว ก็คงมีความต้อการสิ่งอื่น ๆ ต่อไปไม่สิ้นสุด และผลการศึกษาการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของวิภาดา กิจสัมพันธ์วงศ์ (2556) ที่ศึกษาลักษณะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของพนักงาน บริษัท เอสบี คอลย์ เซ็นเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด พบว่า ระดับความคิดเห็นของลักษณะการก่อหนี้สินในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสามารถอภิปรายได้ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ความต้อการปัจจัยพื้นฐาน

มูลเหตุที่เกิดจากความต้อการด้านที่อยู่อาศัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจกล่าวได้ว่า การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือการซ่อมแซมที่อยู่อาศัยเดิมนั้น เป็นรายจ่ายที่ใช้เงินจำนวนมาก

ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการเก็บออมมานาน สมาชิกจึงเลือกที่จะก่อกำหนดและผ่อนชำระหนี้รายเดือนแทนการเก็บเงิน หรือแม้แต่สมาชิกที่ได้รับสวัสดิการจากหน่วยงานในการมีบ้านพักอาศัยก็จะมีรายจ่ายในการซ่อมแซมและบำรุงรักษาอยู่เสมอ เพราะที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกคน ทั้งนี้สมาชิกส่วนใหญ่อายุระหว่าง 31-40 ปี มีสถานภาพสมรส ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ต้องการสร้างครอบครัว สร้างฐานะและสร้างความมั่นคงให้กับตนเองและครอบครัว จึงเลือกที่จะมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองมากกว่า ทำให้การก่อกำหนดหนี้สินมาเพื่อใช้จ่ายในด้านที่อยู่อาศัยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทรัตน์ จิโรภาส (2552) ที่ได้ศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินคือความต้องการปัจจัยพื้นฐานด้านการผ่อนชำระบ้านพัก เป็นปัจจัยที่ทำให้ข้าราชการครูเป็นหนี้ และงานวิจัยของมรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ที่ศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ พบว่า ความต้องการพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับที่พักอาศัยในปัจจุบัน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งมีเงินกู้เพื่อการเคหะ โดยมีอัตราดอกเบี้ยน้อยกว่าดอกเบี้ยปกติ เพื่อให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยและมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การก่อกำหนดหนี้จากความต้องการด้านการรักษาโรค แม้ว่าสมาชิกจะมีสวัสดิการของหน่วยงานที่ได้รับสิทธิในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล ทั้งตนเองและครอบครัวจากหน่วยงานแล้ว แต่บางครั้งก็มีบางชนิดที่ไม่สามารถเบิกได้หรือบางครั้งเป็นการรักษาพยาบาลของบุคคลอื่นที่อยู่ในอุปการะที่ไม่สามารถเบิกได้ เช่น ฟันน้ำนม ป่วย ตายาย นอกจากนี้ไม่เพียงแต่การรักษาเมื่อเกิดการเจ็บป่วย แต่การดูแลสุขภาพตัวเองเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันก็เป็นเรื่องที่สำคัญ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยงหรือโอกาสในการเกิดโรค ซึ่งประหยัดค่าใช้จ่ายกว่าถ้าเทียบกับการต้องเข้ารับการรักษาภายหลัง ดังนั้นจึงแสดงให้เห็นว่าสวัสดิการที่ได้รับอาจไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่เกิดขึ้น จึงทำให้เกิดการกู้เงินมาใช้จ่ายในด้านการรักษาโรค ซึ่งแตกต่างกับงานวิจัยของมรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ที่ศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ พบว่า ข้าราชการครูและลูกจ้างประจำส่วนใหญ่ไม่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล เนื่องจากเมื่อเจ็บป่วยจะเลือกไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลของรัฐ เนื่องจากสามารถเบิกกับทางราชการได้ ปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งได้มีการให้ความช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่มนี้ โดยการพิจารณาให้กู้ตามความจำเป็น ในกรณีที่สมาชิกไม่สามารถกู้ในสิทธิปกติได้

สำหรับการก่อกำหนดหนี้จากความต้องการด้านการบริโภคและด้านเครื่องแต่งกายมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย อาจกล่าวได้ว่า สมาชิกในช่วงอายุ 31-40 ปี เป็นช่วงที่ต้องการสร้างครอบครัว ทำให้มองถึงความจำเป็นในการใช้จ่ายมากกว่าความต้องการ หรือสมาชิกมีรายได้เพียงพอ เพื่อ

ตอบสนองความต้องการพื้นฐานในด้านการบริโภคและด้านเครื่องแต่งกายได้ โดยไม่จำเป็นต้องกู้เงิน ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของวรางคณา บัวล้อม (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมที่มีผลต่อการก่อหนี้ของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 30 ปี พบว่าพฤติกรรมที่มีผลต่อการก่อหนี้เพื่อตอบสนองต่อปัจจัยพื้นฐานในด้านการใช้จ่ายในการเลือกซื้ออาหาร/การบริโภคมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ เพื่อเลือกซื้อเสื้อผ้า/เครื่องแต่งกาย และการศึกษาของมนต์ทนา คงแก้ว และคณะ (2561) ศึกษาสถานการณ์หนี้ครัวเรือนกับแนวทางการสร้างวินัยทางการเงินเพื่อความพอเพียง ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน มีอายุเฉลี่ยของหัวหน้าครัวเรือนหรือสมาชิกในครัวเรือนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 49.7 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงและรับจ้างทั่วไป พบว่า ปัญหาและสาเหตุของหนี้ครัวเรือนของกลุ่มตัวอย่าง มาจากระดับการบริโภคของครัวเรือนที่สูงขึ้น

ความต้องการปัจจัยอื่น ๆ

มูลเหตุการก่อหนี้สินของสมาชิกที่มาจากความต้องการจากปัจจัยอื่น ๆ ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยมูลเหตุที่เกิดจากความต้องการด้านการเดินทางมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อาจกล่าวได้ว่าสมาชิกมีรถยนต์หรือรถจักรยานยนต์เป็นของตนเองเพื่อความสะดวกในการเดินทาง ซึ่งการมียานพาหนะเป็นของตนเองทำให้สามารถควบคุมเวลาในการเดินทางได้ หรือบางคนอาจมองเห็นความปลอดภัยในการเดินทาง ทำให้มีความจำเป็นต้องมียานพาหนะเป็นของตนเอง ซึ่งการมียานพาหนะนอกจากจะมีภาระในการผ่อนชำระแล้ว ยังมีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามมาด้วย เช่น ค่าน้ำมัน ค่าซ่อมบำรุงรถ หรือค่าประกันภัยที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จึงทำให้สมาชิกมีการก่อหนี้จากการเดินทาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรางคณา บัวล้อม (2558) ที่ศึกษาพฤติกรรมที่มีผลต่อการก่อหนี้ของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการก่อหนี้เพื่อตอบสนองต่อค่าใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง การผ่อนชำระหรือการซื้อยานพาหนะเป็นอันดับแรก

การก่อหนี้จากความต้องการด้านการศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นในยุคปัจจุบัน เช่น คอมพิวเตอร์ Tablet เป็นต้น และค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุคคลในอุปการะ ถึงแม้ว่าสมาชิกจะมีสวัสดิการจากหน่วยงานในการเบิกค่าธรรมเนียมการศึกษาของบุตร แต่ก็ไม่สามารถเบิกได้ทั้งหมด เนื่องจากปัจจุบันมีการศึกษานอกห้องเรียนอื่น ๆ ที่ทำให้ผู้ปกครองจำเป็นต้องเสริมทักษะเพิ่มเติมในกับบุตร เช่น ค่าเรียนพิเศษ ค่ากิจกรรมเสริมทักษะ เป็นต้น จึงทำให้เป็นมูลเหตุที่ก่อให้เกิดหนี้สินได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเกวรินทร์ ฤกษ์ดำเนินกิจ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคลากรเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัจจัยด้านพฤติกรรมการใช้จ่ายเพื่อการศึกษา

มีผลต่อลักษณะการก่อกำเนิดในช่วงสถานการณ์ COVID-19 เนื่องจากในปัจจุบันระดับการศึกษาได้มีอิทธิพลกับรายได้ของประชาชนเป็นอย่างมาก เมื่อมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จำนวนรายได้ก็จะเพิ่มขึ้นเช่นกัน ส่งผลให้บุคลากรของเทศบาลเมืองบ้านบึง และสมาชิกในครอบครัว เกิดการกู้ยืมเพื่อยกระดับการศึกษาของตนเอง จึงเป็นอีกหนึ่งเหตุผลที่ทำให้หนี้ครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น

การก่อกำเนิดจากความต้องการด้านการลงทุน สมาชิกส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 31-40 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่ต้องการสร้างครอบครัว ต้องการสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งวัยนี้มีระยะเวลาในการทำงานนาน จึงทำให้มีความกล้าที่จะนำเงินไปลงทุนเพื่อสร้างรายได้ให้เพิ่มขึ้น เพราะปัจจุบันการมีรายได้ทางเดียวอาจไม่เพียงพอต่อภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในครอบครัว สอดคล้องกับการศึกษาของปรีชา วิทยาภรณ์ (2559) ที่ศึกษากระบวนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า การเป็นหนี้เพื่อต้องการสร้างฐานะทางสังคมให้สูงขึ้นโดยการหารายได้เสริม ยกกระดับการศึกษาของตนให้สูงขึ้นหรือการทำผลงานทางวิชาการ โดยมุ่งหวังความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จึงต้องมีการกู้หนี้เพื่อนำมาลงทุนในการทำอาชีพเสริม และการศึกษาของนันทรัตน์ จิโรภาส (2552) ที่ได้ศึกษาภาระหนี้สินของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 247 คน ส่วนใหญ่อายุ 51-60 ปี พบว่า ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูส่วนใหญ่มีปัจจัยและสาเหตุมาจากการลงทุนเพื่ออนาคตของตนเองและครอบครัว กล่าวคือ ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูจะมาจากการสร้างฐานะประกอบด้วย การซื้อสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น บ้านและรถยนต์ เพื่อความเป็นปึกแผ่น มั่นคงของครอบครัว ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งมีเงินกู้เพื่อการลงทุนที่ให้สมาชิกสามารถกู้ได้

สำหรับการก่อกำเนิดจากความต้องการด้านนันทนาการ ด้านทางสังคม และด้านบริโภคนิยม เป็นมูลเหตุการก่อกำเนิดที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการที่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งสามารถใช้จ่ายได้เท่าที่จำเป็น หรือเป็นความต้องการที่ต้องการให้ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น อาจกล่าวได้ว่า ถ้าสมาชิกมีค่าใช้จ่ายในด้านนี้ จะใช้ความสามารถของตัวเองมากกว่าการกู้เงิน สอดคล้องกับงานวิจัยของมรกต วงศ์อรินทร์ (2563) ที่ศึกษาภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้าสมุทรปราการ พบว่าภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ มาจากการสร้างฐานะประกอบด้วย การซื้อสินทรัพย์ต่าง ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย รถยนต์รถจักรยานยนต์ เพื่อสร้างความมั่นคงของครอบครัว ซึ่งพบว่าข้าราชการครูมีค่าใช้จ่ายจากการสร้างฐานะมากกว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการซื้อสินค้าฟุ่มเฟือย และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

5.2.2 วิธีการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

การจัดการหนี้สินของสมาชิกในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่มีอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด สามารถอยู่รอดได้ตนเอง อาจกล่าวได้ว่า สมาชิกมีวิธีการหนี้สินที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับวิธีการจัดการหนี้ที่เหมาะสมกับตนเอง แต่เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุดก็ควรมีวิธีการจัดการหนี้ที่ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของวิภาดา กิจสัมพันธ์วงศ์ (2556) ศึกษาลักษณะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของพนักงาน บริษัท เอสบี คอลย์ เซ็นเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด กลุ่มตัวอย่าง 149 คน พบว่า ระดับความคิดเห็นของแนวทางการแก้ปัญหาหนี้สินในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การจัดการหนี้จากการเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด อาจกล่าวได้ว่า การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่ายเป็นวิธีที่ต้องใช้ความพยายามของตนเองจนสุดความสามารถก่อน เพื่อที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของตนเองได้อย่างไม่จำกัด โดยการหารายได้เพิ่ม และการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปก่อน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาจักรพงษ์ ช่างเหลา และประชาสรรค์ แสนภักดี (2561) ศึกษาสถานภาพและแนวทางการบริหารหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 391 คน พบว่า การหารายได้เสริม เช่น การสอนพิเศษ หรือการทำการเกษตรสำหรับผู้ที่ทำกิน หรือการขายสินค้าต่าง ๆ เป็นแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหาหนี้สิน โดยถือเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองจะได้มีเงินไว้สำรอง และการศึกษาของมนต์ทนา คงแก้ว และคณะ (2561) ศึกษาสถานการณ์หนี้ครัวเรือนกับแนวทางการสร้างวินัยทางการเงินเพื่อความพอเพียง ตำบลทะเลน้อย อำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง พบว่า สาเหตุการก่อหนี้เกิดจากการมีภาระหนี้ครัวเรือนที่มาจากสมาชิกในครัวเรือนไม่มีรายได้มาจากอาชีพเสริมที่ทำนอกเหนือจากอาชีพหลัก อีกทั้งยังมีพฤติกรรมที่สร้างหนี้สินมาจากการใช้จ่ายเงินมากกว่าจำนวนเงินที่มีอยู่ การใช้ชีวิตหรูหราเกินตัว ไม่มีการออมเงินอย่างจริงจังและการก่อหนี้ไม่รู้จักจบ ทำให้พฤติกรรมทางการเงินเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้นระดับหนี้ครัวเรือนให้เพิ่มมากขึ้น

รองลงมาเป็นการจัดการหนี้จากการวางแผน อาจกล่าวได้ว่า เมื่อสมาชิกสามารถหารายได้มากขึ้น และมีการลดรายจ่าย ทำให้มีเงินคงเหลือเพิ่มขึ้น จึงเกิดการวางแผนเพื่อลดจำนวนการก่อหนี้ และสร้างเป้าหมายในอนาคต ซึ่งแตกต่างกับการศึกษาของชุตีพงศ์ ศาดนันทพิพัฒน์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อหนี้ในระบบ กรณีศึกษาบุคลากร สังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 200 คน ที่ประสบปัญหาเป็นหนี้ในระบบระยะเวลาอย่างน้อย 1 ปี พบว่าถึงแม้มีการวางแผนค่าใช้จ่าย แต่ก็ยังมีสัดส่วนในเรื่องการใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคเป็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และอาจทำให้บางช่วงที่ต้องการเงินเพื่อใช้จ่ายนั้นไม่เพียงพอ ซึ่งทำให้ก่อหนี้ในอนาคตได้

ถึงแม้จะมีการวางแผนการใช้จ่าย แต่ก็ไม่สามารถกำหนดหรือวางแผนในระยะยาวได้ เพียงได้แค่วางแผนการใช้จ่ายในระยะสั้น ๆ เท่านั้น เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้จ่ายและบริหารจัดการหนี้สิน

การจัดการหนี้จากการเจรจาจากผู้ให้สินเชื่อ สมาชิกใช้วิธีการจัดการวิธีนี้น้อยที่สุด เนื่องจากการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ เป็นวิธีที่ทำให้ผู้ให้สินเชื่อเห็นถึงการขาดความสามารถในการผ่อนชำระลงที่อาจมีผลกระทบในการขอสินเชื่อในอนาคตได้ จึงไม่เลือกที่จะจัดการหนี้สินด้วยวิธีนี้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวิภาดา กิจสัมพันธ์ธวัช (2556) ศึกษาลักษณะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของพนักงาน บริษัท เอสบี คอลย์ เซ็นเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด กลุ่มตัวอย่าง 149 คน พบว่า ระดับความคิดเห็นของแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย โดยต้องการให้บริษัทจัดสวัสดิการด้านเงินกู้ของบริษัท การจัดหาแหล่งเงินกู้กับสถาบันการเงินที่เหมาะสม การให้ความรู้เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาหนี้ และการศึกษาของจักรพงษ์ ช่างเหลา และประชาสรรค์ แสนภักดี (2561) ศึกษาสถานภาพและแนวทางการบริหารหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 391 คน พบว่า ความต้องการที่ให้สหกรณ์ช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน สมาชิกกลุ่มเป้าหมายต่างมีความเห็นตรงกันว่า การลดดอกเบี้ยเงินกู้จะทำให้สมาชิกมีเงินเหลือใช้มากขึ้น หรือมีการปรับโครงสร้างหนี้แก่ลูกหนี้ที่ค้างชำระตามความจำเป็นของลูกหนี้แต่ละคน

5.2.3 มูลเหตุของการก่อหนี้และการจัดการหนี้สินที่มีผลต่ออภิสภาพทางการเงิน

มูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการพื้นฐานด้านการบริโภคมีผลเชิงลบต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด แต่ไม่มีผลต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง อาจกล่าวได้ว่าสมาชิกที่มีการก่อหนี้จากการบริโภคจะไม่สามารถอยู่รอดได้ด้วยตนเอง แสดงถึงการใช้จ่ายที่เกินตัวทำให้ต้องพึ่งพาคู่คนอื่นหรือมีการก่อหนี้เพิ่มเพื่อนำไปใช้จ่าย ทั้งนี้อาจเกิดจากการสมาชิกซื้อหุ้นสหกรณ์ของสมาชิก เพื่อคาดหวังรับเงินปันผลที่มากขึ้นจนทำให้มีเงินใช้ไม่เพียงพอต่อการบริโภคใช้จ่าย ในส่วนของมูลเหตุการก่อหนี้จากความต้องการด้านที่อยู่อาศัยที่มีผลเชิงบวกต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง แต่ไม่ส่งผลต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด อาจกล่าวได้ว่า สมาชิกที่มีการก่อหนี้เพื่อที่อยู่อาศัยนั้น อาจไม่ใช่ที่อยู่อาศัยปัจจุบันเพียงอย่างเดียว แต่เป็นที่อยู่อาศัยที่สามารถสร้างรายได้โดยการให้เช่าได้ ทำให้มีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น จึงไม่มีผลต่ออภิสภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด สำหรับมูลเหตุของการก่อหนี้จากความต้องการปัจจัยอื่น ๆ ด้านการศึกษาและด้านการลงทุนมีผลเชิงบวกต่ออภิสภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง อาจกล่าวได้ว่าสมาชิกที่มีการก่อหนี้จากความต้องการทั้งสองด้านนั้นมีการใช้จ่ายที่เหมาะสมและสามารถสร้างผลตอบแทนได้ แต่ในด้านทางสังคมและด้านการเดินทาง มีผลเชิงลบต่ออภิสภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง แสดงถึงการมีค่าใช้จ่าย

เกินตัว และไม่ก่อให้เกิดรายได้กับตนเองได้ ถึงแม้สมาชิกจะมีการก่อหนี้จากการเดินทางมากที่สุด สมาชิกจะต้องใช้ความระมัดระวังอย่างมากและไม่ควรก่อหนี้เกินความจำเป็น ซึ่งแตกต่างจากการศึกษาของพิมพ์นารา ทรัพย์เรืองริน (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตรากำไรทางการเงินของชาวมิลเลนเนียลในกรุงเทพมหานคร ด้วยอัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนความมั่งคั่งจำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง จากการศึกษาพบว่า ทักษะทางการเงินด้านพฤติกรรมทางการเงินมีอิทธิพลต่ออัตรากำไรทางการเงินด้านอัตราส่วนความอยู่รอดและอัตราส่วนความมั่งคั่งของชาวมิลเลนเนียลในกรุงเทพมหานคร

วิธีการจัดการหนี้สินการเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย มีผลเชิงบวกต่ออัตรากำไรทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่ง อาจกล่าวได้ว่า การจัดการหนี้สินวิธีนี้สามารถสร้างประโยชน์ให้กับสมาชิกเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่งมีการส่งเสริมการมีรายได้เสริมให้กับสมาชิก โดยการจัดโครงการอบรมอาชีพเสริม เพื่อเสริมทักษะให้สมาชิกสามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นได้ ในส่วนการจัดการหนี้สินในการวางแผนและการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อมีผลเชิงบวกต่ออัตรากำไรทางการเงินด้านความมั่งคั่ง แต่ไม่มีผลต่ออัตรากำไรทางการเงินด้านความอยู่รอด อาจกล่าวได้ว่า สมาชิกที่มีการวางแผนและมีการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ มีวิธีการสร้างความมั่งคั่งที่แตกต่างกัน เช่น การเก็บออมเป็นเงินฝากเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เป็นดอกเบี้ย หรือการลงทุนในธุรกิจโดยการก่อหนี้เพิ่มเพื่อสร้างผลตอบแทนที่เป็นกำไร จึงทำให้แต่ละคนมีอัตรากำไรทางการเงินด้านความอยู่รอดที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของบุญญารัตน์ สร้อยสน (2562) ที่ศึกษาผลของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่มีต่ออัตรากำไรทางการเงินของบุคคล : กรณีศึกษาลูกค้าธนาคารพาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน พบว่า การวางแผนการเงินของบุคคลที่แตกต่างกันทั้งสามด้าน คือ ด้านรายได้ ด้านค่าใช้จ่าย ด้านการออมและการลงทุนมีผลต่ออัตรากำไรทางการเงิน และการศึกษาของจักรพงษ์ ช่างเหลา และประชาสรรค์ แสนภักดี (2561) ศึกษาสถานภาพและแนวทางการบริหารหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 391 คน พบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด จากการวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างและการสนทนากลุ่มในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด และผู้ทรงคุณวุฒิต่างก็มีความคิดเห็นว่าสมาชิกต้องมีวินัยในการใช้จ่าย มีการใช้จ่ายอย่างประหยัด รวมทั้งการหารายได้เสริม โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน

5.3 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. การก่อกำหนดของสมาชิกที่มีสัญญาผู้ตั้งแต่ 2 สัญญานั้น ทำให้เห็นว่าเป็นการก่อกำหนดที่เกิดจากความจำเป็น และสมาชิกมีวิธีการจัดการหนี้สินที่ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่สามารถอยู่รอดด้วยตนเองได้ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนมีความต้องการแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการในแต่ละช่วงเวลา ดังนั้นสหกรณ์ฯ ควรพิจารณาเพิ่มประเภทสินเชื่อขึ้น เพื่อให้สมาชิกมีทางเลือกที่เหมาะสมกับความต้องการ ซึ่งการเพิ่มประเภทสินเชื่อ อาจเป็นส่วนหนึ่งในการเพิ่มรายได้ให้กับสหกรณ์ฯ ได้ นอกจากนี้ยังสามารถควบคุมการใช้จ่ายเงินกู้ให้ตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ได้อีกด้วย

1.1 สินเชื่อเพื่อการรักษาพยาบาล นอกจากสวัสดิการที่สมาชิกได้รับจากหน่วยงานในการเบิกค่ารักษาพยาบาลได้แล้ว สหกรณ์ฯ ควรเพิ่มช่องทางในการให้ความช่วยเหลือสมาชิกนอกเหนือจากสวัสดิการ โดยการลดดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้เพื่อการรักษาพยาบาล ทั้งนี้ อาจต้องพิจารณาให้รอบคอบมากกว่าสิทธิที่สมาชิกได้รับ

1.2 สินเชื่อรถยนต์ เดิมสหกรณ์ฯ มีสินเชื่อเพื่อซื้อรถยนต์ แต่อาจไม่ได้รับการตอบรับที่ดีจากสมาชิก ดังนั้นควรพิจารณารูปแบบการให้สินเชื่อที่เหมาะสมกับสินเชื่อประเภทนี้ เนื่องจากเป็นมูลเหตุสูงสุดที่สมาชิกกู้เงินมาใช้จ่าย แต่ต้องใช้ความระมัดระวังในการให้สินเชื่อแก่สมาชิกด้วย

1.3 สินเชื่อเพื่อสร้างอาชีพ ควรส่งเสริมให้สมาชิกมีแหล่งรายได้ที่หลากหลาย โดยการให้กู้เพื่อการสร้างอาชีพสำหรับสมาชิกที่ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน เพื่อเป็นการช่วยเหลือสมาชิกให้สามารถสร้างรายได้เพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้จำเป็นต้องวิเคราะห์ความเหมาะสมในการลงทุนเป็นอย่างดี

2. สหกรณ์ฯ ควรเป็นส่วนหนึ่งในการดูแลสุขภาพ โดยการมีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อให้สมาชิกมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เช่น การออกกำลังกายตามระยะทางที่กำหนดมีของที่ระลึกให้ ซึ่งอาจทำให้ลดการเจ็บป่วยของสมาชิกและบุคคลในครอบครัวได้

3. เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่มีอิสรภาพทางการเงินด้านความอยู่รอด แต่ไม่มีอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง ดังนั้นสหกรณ์ฯ ควรมีการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักวิธีการสร้างอิสรภาพทางการเงินด้านความมั่งคั่ง โดยการมีที่ปรึกษาทางการเงินให้กับสมาชิก เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำแก่สมาชิกได้

3.1 แนะนำให้สมาชิกรู้จักการวางแผนทางการเงิน เช่น การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย เพื่อให้สมาชิกเห็นถึงความจำเป็นในค่าใช้จ่ายแต่ละรายการ การแบ่งเงินใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ เป็นต้น

3.2 แนะนำการลงทุนเพื่อสร้างรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมให้กับสมาชิกแต่ละคน เช่น การปล่อยเช่าบ้าน การลงทุนในกองทุน เป็นต้น

3.3 แนะนำการแก้ปัญหาหนี้สิน เพื่อให้สมาชิกมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นการเจรจากับผู้ให้สินเชื่อให้มีการปรับลดการชำระหนี้หรือการรวมหนี้ โดยเป็นการช่วยกันแก้ปัญหา ระหว่างสมาชิกและสหกรณ์ฯ

4. สมาชิกสหกรณ์ฯ โดยเฉพาะสมาชิกที่เป็นผู้มีปัญหาหนี้สิน หรือสมาชิกที่ต้องการบริหารหนี้สินให้หมดโดยไม่ก่อหนี้เพิ่ม ควรนำวิธีการจัดการหนี้สินทุกวิธีไปปฏิบัติตาม และน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และก่อหนี้ให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่กู้เงินจากสหกรณ์ เพื่อจะช่วยลดปัญหาหนี้สินที่จะเกิดขึ้นเพื่อความเป็นอยู่ที่มั่งคั่งและยั่งยืน

5. สหกรณ์ฯ ควรมีการให้ความรู้แก่สมาชิกในเรื่องของทักษะทางการเงิน เช่น การออม การลงทุน เพื่อให้สมาชิกรู้จักวิธีการต่อยอดรายได้ หลังจากการจัดการหนี้สินของตนเองได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีอิสรภาพทางการเงินทั้งด้านความอยู่รอดและด้านความมั่งคั่งโดยไม่ก่อหนี้เพิ่มถ้าไม่มีความจำเป็น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการสัมภาษณ์สมาชิกเกี่ยวกับมูลเหตุการก่อหนี้ เพื่อให้ทราบมูลเหตุการก่อหนี้ในเชิงลึก

2. การศึกษาในครั้งนี้ศึกษากับสมาชิกที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง ตั้งแต่ 2 สัญญา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แตกต่าง เช่น กลุ่มสมาชิกที่ไม่มีหนี้กับสหกรณ์ กลุ่มสมาชิกที่มีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ตั้งแต่ 3 สัญญา

3. การศึกษาในครั้งนี้ศึกษาปัจจัยด้านความต้องการ และวิธีการจัดการหนี้ที่ส่งผลต่ออิสรภาพทางการเงิน แต่ยังมีอีกหลายปัจจัยที่อาจมีผลต่ออิสรภาพทางการเงิน เช่น พฤติกรรมการดำรงชีวิต พื้นฐานครอบครัว เป็นต้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพต่อการนำไปใช้มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- Economic Intelligence Center. (2564). สัดส่วนหนี้ครัวเรือนไทยต่อ GDP ในไตรมาสสองอยู่ที่ 89.3% ชะลอลงเล็กน้อยแต่ยังอยู่ในระดับสูง EIC ประเมินปัญหาหนี้สูงของภาคครัวเรือนลากยาวกลุ่มผู้มีรายได้น้อยกำลังเผชิญปัญหาหนัก.
- MoneyHUB. (2558). 8 สาเหตุที่คนเราต้อง เป็นหนี้. เข้าถึงได้จาก moneyhub.in.th
- MoneyHUB. (2559). 8 เคล็ดลับง่ายๆ เพื่อการประสบความสำเร็จทางการเงิน. เข้าถึงได้จาก moneyhub.in.th
- Taokaemai. (2559). 10 วิธีจัดการหนี้ที่กองท่วมหัว. เข้าถึงได้จาก taokaemai.com/%E0%B9%8910-step-to-clear-debt/
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (ม.ป.ป.). ประเภทสหกรณ์. เข้าถึงได้จาก <https://www.cpd.go.th/knowledge/general-coop/item/1741-coop-type.html>
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. (2563). 'สหกรณ์ออมทรัพย์' สำคัญแค่ไหน ด้อย่างไร โดยเฉพาะในวิกฤติ 'โควิด-19'. เข้าถึงได้จาก www.bangkokbiznews.com/business/891618
- กานต์พิชชา กองคนขวา. (2562). มูลเหตุการค้างชำระหนี้ในระบบ : กรณีศึกษาเกษตรกรในจังหวัดพะเยา. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- เกวรินทร์ ฤกษ์ดำเนินกิจ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการก่อกำหนัในช่วงสถานการณ์ COVID-19 ของบุคลากรเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี.
- คมน์ ไทรงาม. (2563). ปรับโครงสร้างหนี้ : เปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส. เข้าถึงได้จาก www.bot.or.th/covid19/content/retail/restructuring/Pages/default.aspx
- จักรพงษ์ ช่างเหลา และประชาสรรค์ แสนภักดี. (2561). สถานภาพและแนวทางการบริหารหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอนแก่น จำกัด. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.
- ชุตินพงศ์ ศาตันทพิพัฒน์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการก่อกำหนันอกระบบ กรณีศึกษาบุคลากรสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

- จิตติชญาภรณ์ สุรินทร์. (2560). ภาวะหนี้สินและการแก้ไขภาวะหนี้สินของกำลังพล กรมการสื่อสารทหารกองบัญชาการกองทัพไทย. (สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2558). การวางแผนการเงินคืออะไร? เข้าถึงได้จาก www2.set.or.th/education/th/start/start_start.pdf
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). *อยากหลุดพ้นจากหนี้สิน ต้องเริ่มอย่างไร?* เข้าถึงได้จาก www.set.or.th/th/education-research/education/happymoney/debt
- ธนาคารกรุงศรีอยุธยา. (2564). *สูตรลับ จัดการหนี้ ไม่ให้กระทบเงินออม.* เข้าถึงได้จาก <https://www.krungsri.com/bank/th/krungsri-consumer/secret-trick.html>
- ธนาคารไทยพาณิชย์. (2564). *7 ขั้นตอนสร้างอิสรภาพทางการเงิน.* เข้าถึงได้จาก www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/salary-man/7-steps-financial-freedom.html
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). *เงินให้กู้ยืมแก่ภาคครัวเรือน 1.* เข้าถึงได้จาก www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=775&language=TH
- ธนาภรณ์ ลิ้มสุวรรณโรจน์. (ม.ป.ป.). การวางแผนทางการเงินของนักเรียนมัธยมปลายในกรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- นันทรัตน์ จิโรภาส. (2552). ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- นำชัย เตชะรัตนวิโรจน์ และคณะ. (2547). ใน *อยากรวยต้องรู้ เล่ม 1* (หน้า 28). ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
- บุญญารัตน์ สร้อยสน. (2562). ศึกษาผลของการวางแผนการเงินส่วนบุคคลที่มีต่ออิสรภาพทางการเงินของบุคคล : กรณีศึกษาลูกค้ายุทธศาสตร์พาณิชย์ในกรุงเทพมหานคร.
- ปรเมศวร์ อินทรชุมนุม. (2557). *การติดตามหนี้สินและการดำเนินคดี.* เข้าถึงได้จาก www.savings.chula.ac.th
- ปรีชา วิทยาภรณ์. (2559). กระบวนการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2547). *จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 7.*
กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี จำกัด.
- ปิยะณัช เรือนสอน. (2561). *การวิเคราะห์ภาระหนี้สินสหกรณ์ออมทรัพย์กองบัญชาการกองทัพไทย จำกัด ของนายทหารชั้นประทวน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรังสิต).*
- พรทิพย์ อังศุภมงคล. (2560). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการก่อหนี้ของข้าราชการตำรวจในสังกัดสถานีตำรวจภูธรเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์. สถาบันวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.*
- พัชรี สารวิโรจน์. (2553). *พฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของนักศึกษากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่. (ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).*
- พิมพ์นารา ทรัพย์เรืองริน. (2563). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออิสรภาพทางการเงินของชาวมิลเลนเนียลในกรุงเทพมหานคร. (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).*
- พิมลวรรณ เดชานุกาษา. (2558). *การศึกษาสภาพปัญหาและการจัดการหนี้สินของประชากรในตำบลเขวาสินรินทร์ อำเภอสวายภูมิ จังหวัดมหาสารคาม. (มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม).*
- ภูมิพลอดุลยเดช. (2562). *พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม.*
- มนต์ทนา คงแก้วและคณะ. (2561). *สถานการณ์หนี้ครัวเรือนกับแนวทางการสร้างวินัยทางการเงินเพื่อความพอเพียง ตำบลทะเลน้อย อำเภอกวนขนุน จังหวัดพัทลุง. (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย).*
- มนไท จันท์ทอง. (2556). *ภาระหนี้สินของบุคลากรในกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร(ส่วนกลาง). (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์).*
- มรกต วงศ์อรินทร์. (2563). *ภาวะหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า สมุทรปราการ.*
- มาริสสา สกุศลวัฒนา และชลวิทย์ เจียรจิตต์. (2564). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้กรณีศึกษาของกลุ่มพนักงานวัยเริ่มทำงานของบริษัทเอกชน.*

- โยธิน คันสนนุท. (2535). *มนุษย์สัมพันธ์ : จิตวิทยาการทำงานในองค์กร*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- รชต ตั้งนรารัชกิจ. (2565). *หนี้ครัวเรือน: ปัญหาที่ทุกคนต้องร่วมด้วยช่วยกันแก้*. เข้าถึงได้จาก www.bot.or.th/App/BTWS_STAT/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=775&language=TH
- รชต ตั้งนรารัชกิจ, พิรญาณ์ ธณภาพ. (2565). *หนี้ครัวเรือน : ปัญหาที่ทุกคนต้องช่วยกันแก้*. เข้าถึงได้จาก <https://today.line.me/th/v2/article/Nv6MRPn>
- ละเอียด ศิลาน้อย และกันทิมาลย์ จินดาประเสริฐ. (2562). การใช้มาตรฐานค่าในการศึกษาวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ การโรงแรม และการท่องเที่ยว. *วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี*.
- วรางคณา บัวล้อม. (2558). พฤติกรรมที่มีผลต่อการก่อหนี้ของพนักงานธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในจังหวัดเชียงใหม่. (*บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*).
- วัฒนา สุนทรธัย และวนิดา คูชัยสิทธิ์. (2558). ความเชื่อมั่นของแบบวัดที่มีเป้าหมายของการวัดแตกต่างกัน กรณีศึกษา: แบบประเมินผลการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. *วารสาร BU Academic Review*.
- วิบูลย์ จุง. (2558). *ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ ของ Maslow*. เข้าถึงได้จาก <https://www.bloggang.com/mainblog.php?id=wbj&month=07-12-2007&group=29&gblog=3>
- วิภาดา กิจสัมพันธ์วงศ์. (2556). ลักษณะหนี้สินและแนวทางการแก้ไขปัญหาหนี้สินของพนักงานบริษัท เอสบี คอลย์ เซ็นเตอร์ (ประเทศไทย) จำกัด. (*มหาวิทยาลัยบูรพา*).
- ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2564). *ผ่อนไม่ไหวทำอย่างไรดี*. เข้าถึงได้จาก www.1213.or.th/th/moneymgt/debtmgt/Pages/debtrelief.aspx
- สมคิด ยาเคน และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการก่อหนี้ของประชากรกลุ่มคนจนเอเรชั่นวาย ในเขตเทศบาลตำบลท่าวังทอง อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ปีที่13*, 95-112.
- สมศักดิ์ อุปการสังข์. (2551). *หนี้สิน*. เข้าถึงได้จาก www.thaigoodview.com

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง. (2562). ใน *ข้อบังคับประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง พ.ศ.2562* (หน้า 3-7).

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง. (2562). *คู่มือสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์*.

สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง. (2565). ใน *ระเบียบวาระการประชุม ประชุมใหญ่สามัญประจำปี 2564* (หน้า 25-26).

สำนักงานกฎหมายและคดี. (2561). เข้าถึงได้จาก

<https://webportal.bangkok.go.th/law/page/sub/3983/%E0%B8%81%E0%B8%8E%E0%B8%AB%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B8%A2%E0%B8%97%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%A3%E0%B8%A3%E0%B8%B9%E0%B9%89/2/info/81415/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%81%E0%B8%B9%E0%B9%89%E>

อัจฉรา โยมสินธุ์. (2555). ใน *365+1 ...คำศัพท์การเงินและการลงทุน*. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

อัจฉราวรรณ งามญาณ. (2554). อันเนื่องมาแต่สูตรของยามาเน่. ใน *วารสารบริหารธุรกิจ* (หน้า 41-60).

อัมรินทร์วี. (2565). *นายกฯ สั่งแก้หนี้ครัวเรือน ให้ตรงจุด เน้นโปรโมทมาตรการรัฐ ให้คนเข้าใจ ช่วยแก้หนี้ได้จริง*. เข้าถึงได้จาก

<https://www.amarintv.com/spotlight/economy/detail/22856>

อารีรัตน์ ศรีวิพันธุ์. (2559). แรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในกลุ่มโรงเรียนพานทอง 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (*นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา*).

อุไรวรรณ ชัยชนะวิโรจน์ และชญาภา วันทุม. (2560). การทดสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย. *วารสารการพยาบาลและสุขภาพ ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 (ฉบับพิเศษ)* .

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การก่อกำเนิดและวิธีการจัดการหนี้สินที่ส่งผลต่ออัตรภาพทางการเงินของ
สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษามูลเหตุของการก่อกำเนิดหนี้สินและวิธีการจัดการหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง และเพื่อศึกษามูลเหตุของการก่อกำเนิดหนี้สินและการจัดการหนี้สินที่มีผลต่ออัตรภาพทางการเงิน ซึ่งแบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัทยสงขลานครินทร์

แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 : แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 : คำถามเกี่ยวกับมูลเหตุการก่อกำเนิดหนี้สิน

ส่วนที่ 3 : คำถามแนวทางการจัดการหนี้

ส่วนที่ 4 : แบบสอบถามเกี่ยวกับการวัดระดับอัตรภาพทางการเงิน

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์จากผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน ให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อ ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาหนี้สิน อีกทั้งยังสามารถนำมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ให้ตรงกับความต้องการ โดยผู้วิจัยจะจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดเป็นความลับ และจะนำเสนอผลงานในภาพรวมเท่านั้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณความกรุณาของท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างยิ่ง

นางสาวพรพรรณษา สุขรัตน์

นักศึกษาระดับปริญญาโทหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1.1 เพศ

- หญิง ชาย

1.2 อายุ

- 20 - 30 ปี 31 - 40 ปี
 41 - 50 ปี 51 - 60 ปี
 61 ปีขึ้นไป

1.3 สถานภาพสมรส

- โสด สมรส
 หย่าร้าง/หม้าย

1.4 จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ

- 0 - 2 คน 3 - 4 คน
 5 - 6 คน มากกว่า 6 คน

1.5 ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 ปริญญาโท
 ปริญญาเอก

1.6 ประเภทสมาชิก

- ข้าราชการ
 ลูกจ้างประจำ
 พนักงานมหาวิทยาลัย
 พนักงานเงินรายได้
 ข้าราชการบำนาญ
 ลูกจ้างบำเหน็จรายเดือน
 อื่น ๆ ระบุ.....

1.7 จำนวนสัญญาเงินกู้ที่ท่านมีกับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง

- ไม่มีสัญญาเงินกู้
- มี 1 สัญญา
- มีมากกว่า 1 สัญญา (ทำแบบสอบถามในข้อถัดไป)

1.8 ปัจจุบันท่านมีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ฯ ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- เงินกู้ฉุกเฉินทั่วไป/เงินกู้ฉุกเฉินนอกประสงค์แสนดี
- เงินกู้สามัญทั่วไป
- เงินกู้สามัญเพื่อการศึกษา
- เงินกู้สามัญเพื่องานมงคลสมรส
- เงินกู้สามัญโครงการพิเศษโควิด-19
- เงินกู้พิเศษทั่วไป
- เงินกู้พิเศษเพื่อการเคหะ
- เงินกู้พิเศษ ใช้ทุนเรือนหุ้นค้ำประกัน
- เงินกู้พิเศษ ใช้เงินฝากค้ำประกัน

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับมูลเหตุการก่อกวนนี้สิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

| มูลเหตุการก่อกวนนี้สิน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| ความต้องการปัจจัยพื้นฐาน | | | | | |
| ด้านการบริโภค | | | | | |
| 1. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้ออาหารเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 2. ค่าใช้จ่ายในการรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 3. ค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์ทำอาหารเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| ด้านเครื่องแต่งกาย | | | | | |
| 4. ค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องแบบทำงาน/เครื่องแบบนักเรียนของผู้ที่อยู่ในอุปการะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 5. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเสื้อผ้าในชีวิตประจำวันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 6. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อชุดใส่ในโอกาสพิเศษเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| ด้านที่อยู่อาศัย | | | | | |
| 7. ค่าใช้จ่ายสำหรับการพักอาศัยปัจจุบัน เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าเช่าที่พักเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 8. ค่าใช้จ่ายสำหรับสาธารณูปโภคเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 9. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม/ต่อเติมที่พักอาศัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |

| มูลเหตุการก่อกวนนี้สิน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|---|------------------|-----|---------|------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| ด้านยารักษาโรค | | | | | |
| 10. ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 11. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 12. ค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ เช่น อาหารเสริม ออกกำลังกาย เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| ความต้องการปัจจัยอื่น ๆ | | | | | |
| ด้านการศึกษา | | | | | |
| 13. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง เพื่อพัฒนาตนเอง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 14. ค่าใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ Tablet เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 15. ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุคคลในอุปการะ เช่น ค่าเรียนพิเศษบุตรหลาน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| ด้านทางสังคม | | | | | |
| 16. ค่าใช้จ่ายทางสังคมหรือภาษีสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ เป็นต้น | | | | | |
| 17. ค่าใช้จ่ายจากการค้ำประกันเงินกู้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 18. ค่าใช้จ่ายจากการพบปะสังสรรค์งานสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |

| มูลเหตุการก่อกวนสิน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| ด้านนันทนาการ | | | | | |
| 19. ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว/การพักผ่อนหย่อนใจ เช่น การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 20. ค่าใช้จ่ายเพื่อการกีฬา/งานอดิเรก เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 21. ค่าใช้จ่ายจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ชื่นชอบ เช่น ค่าชมคอนเสิร์ต ค่าชมการแข่งขันกีฬา เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| ด้านบริโภคนิยม | | | | | |
| 22. ค่าใช้จ่ายเพื่อเลือกซื้อเครื่องประดับ/สินค้าฟุ่มเฟือย เช่น น้ำหอม เครื่องสำอาง เสื้อผ้าราคาแพง เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 23. ค่าใช้จ่ายเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับ เช่น รสนิยม แบรินเนม เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 24. ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| ด้านการเดินทาง | | | | | |
| 25. ค่าใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง เช่น การผ่อนชำระยานพาหนะ ค่ารถประจำทาง ค่าน้ำมัน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 26. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมรถที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 27. ค่าใช้จ่ายเพื่อประกันภัยรถยนต์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |

| มูลเหตุการก่อหนี้สิน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|---|------------------|-----|---------|------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| ด้านการลงทุน | | | | | |
| 28. ค่าใช้จ่ายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต เช่น การทำวิจัย การทำผลงาน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 29. การลงทุนประกอบอาชีพเสริม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |
| 30. การลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อหวังผลตอบแทน เช่น บ้าน คอนโด ที่ดิน ตราสารทางการเงิน หุ่นสกรรณ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | | | | | |

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการหนี้สิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับความเห็นของท่านมากที่สุด

| การจัดการหนี้สิน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| การวางแผน | | | | | |
| 1. ท่านมีการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่าย | | | | | |
| 2. ท่านมีการกำหนดค่าใช้จ่ายและแบ่งเงินใช้จ่ายให้เป็นสัดส่วนตามวัตถุประสงค์ | | | | | |
| 3. ท่านตระหนักถึงความสำคัญของเงินฉุกเฉิน เพื่อสำรองไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น | | | | | |
| 4. ท่านทราบสวัสดิการต่าง ๆ ที่ท่านได้รับอย่างครบถ้วน | | | | | |
| 5. ท่านมีการทำประกันเพื่อปกป้องความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน | | | | | |
| การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย | | | | | |
| 6. ท่านมีการนำเงินไปลงทุนอื่น ๆ เพื่อต่อยอดรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น | | | | | |

| การจัดการหนี้สิน | ระดับความคิดเห็น | | | | |
|--|------------------|-----|---------|------|------------|
| | มากที่สุด | มาก | ปานกลาง | น้อย | น้อยที่สุด |
| 7. ท่านพยายามหาช่องทางการสร้างรายได้มากกว่าหนึ่งทาง | | | | | |
| 8. ท่านมักอดใจในการซื้อสินค้าและบริการที่ไม่จำเป็น | | | | | |
| 9. ท่านมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นหนี้อยู่เสมอ เช่น ลดการสังสรรค์เมื่อเงินไม่พอใช้ เป็นต้น | | | | | |
| 10. ท่านมีการชำระหนี้เพิ่มขึ้น เมื่อมีเงินคงเหลือเพื่อลดภาระดอกเบี้ย | | | | | |
| การเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ | | | | | |
| 11. ท่านมีการปรับลดการชำระหนี้ให้มีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายปัจจุบัน | | | | | |
| 12. ท่านมีการพักชำระเงินต้น เมื่อมีเงินไม่เพียงพอในชำระหนี้ | | | | | |
| 13. ท่านมีการขอปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อให้ท่านสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด | | | | | |
| 14. ท่านมีการขอสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ เพื่อชำระหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า | | | | | |
| 15. ท่านมีการรวมหนี้ให้อยู่ในแหล่งเดียว | | | | | |

ส่วนที่ 4 คำถามวัดระดับอิสราภาพทางการเงิน

คำชี้แจง ระบุตัวเลขที่ตรงกับรายได้หรือค่าใช้จ่ายของท่านที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

1. รายได้จากทรัพย์สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน (ใส่ 0 หากไม่มีรายได้จากทรัพย์สิน)

_____ บาท/เดือน

หมายเหตุ : รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ดอกเบี้ย เงินปันผล กำไรจากการลงทุน ค่าเช่า กำไรจากทรัพย์สินที่เพิ่มค่าลิขสิทธิ์ รายได้จากการลงทุนในกิจการของตนเอง/กิจการในครอบครัว รายได้จากการลงทุนร่วมกับบุคคลอื่น รายได้จากทรัพย์สินอื่น ๆ เป็นต้น ยกเว้นเงินปันผลของสหกรณ์ฯ

2. รายได้จากเงินปันผลของสหกรณ์ฯ เฉลี่ยต่อเดือน

_____ บาท/เดือน

3. รายได้จากการทำงานประจำโดยเฉลี่ยต่อเดือนของท่าน

_____ บาท/เดือน

4. รายได้จากการทำงานเสริมโดยเฉลี่ยต่อเดือนของท่าน (ใส่ 0 หากไม่มีรายได้จากการทำงานเสริม)

_____ บาท/เดือน

5. ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและผู้ที่อยู่ในอุปการะ

_____ บาท/เดือน

6. ภาระหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนของท่าน

_____ บาท/เดือน

ปัญหาและข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงสำหรับความกรุณาและสละเวลาตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ข

ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกผู้ตอบแบบสอบถาม

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|---|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| 1.1 เพศ () หญิง () ชาย | +1 | +1 | 1.0 | ใช้ได้ |
| 1.2 อายุ () 20 - 30 ปี () 31 - 40 ปี () 41 - 50 ปี () 51 - 60 ปี () 61 ปีขึ้นไป | +1 | +1 | 1.0 | ใช้ได้ |
| 1.3 สถานภาพสมรส () โสด () สมรส () หย่าร้าง/หม้าย | +1 | +1 | 1.0 | ใช้ได้ |
| 1.4 จำนวนบุคคลที่อยู่ในอุปการะ () 1 - 2 คน () 3 - 4 คน () 5 - 6 คน () มากกว่า 6 คน | +1 | +1 | 1.0 | ใช้ได้ |
| 1.5 ระดับการศึกษา () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก | +1 | +1 | 1.0 | ใช้ได้ |

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|--|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| 1.6 ประเภทสมาชิก <input type="checkbox"/> ข้าราชการ <input type="checkbox"/> ลูกจ้างประจำ <input type="checkbox"/> พนักงานมหาวิทยาลัย <input type="checkbox"/> พนักงานเงินรายได้ <input type="checkbox"/> ข้าราชการบำนาญ <input type="checkbox"/> ลูกจ้างบำเหน็จรายเดือน <input type="checkbox"/> อื่น ๆ ระบุ..... | +1 | +1 | 1.0 | ใช้ได้ |
| 1.7 ปัจจุบันท่านมีสัญญาเงินกู้กับสหกรณ์ได้แก่ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ) <input type="checkbox"/> เงินกู้ฉุกเฉินทั่วไป/เงินกู้ฉุกเฉิน อเนกประสงค์แสนดี <input type="checkbox"/> เงินกู้สามัญทั่วไป <input type="checkbox"/> เงินกู้พิเศษทั่วไป <input type="checkbox"/> เงินกู้พิเศษ ใช้ทุนเรือนหุ้นค้ำประกัน <input type="checkbox"/> เงินกู้พิเศษ ใช้เงินฝากค้ำประกัน <input type="checkbox"/> เงินกู้พิเศษเพื่อการเคหะ | +1 | +1 | 1.0 | ใช้ได้ |

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสาเหตุการก่อกวนนี้สิน

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|--|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) | | | | |
| 2.1 ปัจจัยด้านความต้องการพื้นฐาน | | | | |
| การบริโภค | | | | |
| 1. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้ออาหารเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 2. ค่าใช้จ่ายในการรับประทานอาหารนอกบ้านเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 3. ค่าใช้จ่ายสำหรับอุปกรณ์ทำอาหารเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| เครื่องแต่งกาย | | | | |
| 4. ค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องแบบทำงาน/เครื่องแบบนักเรียนของผู้ที่อยู่ในอุปการะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 5. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อเสื้อผ้าในชีวิตประจำวันเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 6. ค่าใช้จ่ายในการเลือกซื้อชุดใส่ในโอกาสพิเศษเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| ที่อยู่อาศัย | | | | |
| 7. ค่าใช้จ่ายสำหรับการพักอาศัยปัจจุบัน เช่น ค่าผ่อนบ้าน ค่าเช่าที่พักเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 8. ค่าใช้จ่ายสำหรับสาธารณูปโภคเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 9. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม/ต่อเติมที่พักอาศัยเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|---|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| ยารักษาโรค | | | | |
| 10. ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 11. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการเจ็บป่วย อุบัติเหตุ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 12. ค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ เช่น อาหารเสริม ออกกำลังกาย เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 2.2 ปัจจัยด้านความต้องการปัจจัยอื่น ๆ | | | | |
| การศึกษา | | | | |
| 13. ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของตนเอง เพื่อพัฒนาตนเอง เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 14. ค่าใช้จ่ายในด้านอุปกรณ์การเรียน เช่น คอมพิวเตอร์ Tablet เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 15. ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของบุคคลในอุปการะ เช่น ค่าเรียนพิเศษบุตรหลาน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| ทางสังคม | | | | |
| 16. ค่าใช้จ่ายทางสังคมหรือภาษีสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย เช่น งานแต่งงาน งานบวช งานศพ เป็นต้น | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 17. ค่าใช้จ่ายจากการค้ำประกันเงินกู้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 18. ค่าใช้จ่ายจากการพบปะสังสรรค์งานสังคม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|--|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| นันทนาการ | | | | |
| 19. ค่าใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยว/การพักผ่อน หย่อนใจ เช่น การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 20. ค่าใช้จ่ายเพื่อการกีฬา/งานอดิเรก เป็นส่วน หนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 21. ค่าใช้จ่ายจากการเข้าร่วมทำกิจกรรมที่ชื่นชอบ เช่น ค่าชมคอนเสิร์ต ค่าชมการแข่งขันกีฬา เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้ จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| บริโภคนิยม | | | | |
| 22. ค่าใช้จ่ายเพื่อเลือกซื้อเครื่องประดับ/สินค้า ฟุ่มเฟือย เช่น น้ำหอม เครื่องสำอาง เสื้อผ้าราคา แพง เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมา ใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 23. ค่าใช้จ่ายเพื่อต้องการให้เป็นที่ยอมรับ เช่น รถนิยมน แบรินเนม เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 24. ค่าใช้จ่ายในการซื้ออุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก ต่าง ๆ เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องปรับอากาศ เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้ จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| การเดินทาง | | | | |
| 25. ค่าใช้จ่ายเพื่อการเดินทาง เช่น การผ่อน ชำระยานพาหนะ ค่ารถประจำทาง ค่าน้ำมัน เป็น ต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 26. ค่าใช้จ่ายในการซ่อมรถที่ไม่อาจหลีกเลี่ยง ได้ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 27. ค่าใช้จ่ายเพื่อประกันภัยรถยนต์ เป็นส่วน หนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|--|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| การลงทุน | | | | |
| 28. ค่าใช้จ่ายเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต เช่น การทำวิจัย การทำผลงาน เป็นต้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 29. การลงทุนประกอบอาชีพเสริม เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 30. การลงทุนในสินทรัพย์ต่าง ๆ เพื่อหวังผลตอบแทน เช่น บ้าน คอนโด ที่ดิน ตราสารทางการเงิน หุ้นสหกรณ์ เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ท่านต้องกู้เงินมาใช้จ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการจัดการหนี้สิน

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|--|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) | | | | |
| 3.1 การวางแผน | | | | |
| 1. ท่านมีการจัดบันทึกรายรับ-รายจ่าย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 2. ท่านมีการกำหนดค่าใช้จ่ายและแบ่งเงินใช้จ่ายให้เป็นสัดส่วนตามวัตถุประสงค์ | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 3. ท่านตระหนักถึงความสำคัญของเงินฉุกเฉินเพื่อสำรองไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 4. ท่านทราบสวัสดิการต่าง ๆ ที่ท่านได้รับอย่างครบถ้วน | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 5. ท่านมีการทำประกันเพื่อปกป้องความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝัน | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|--|-----------------------------|-----------|------------|--------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| 3.2 การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย | | | | |
| 6. ท่านมีการนำเงินไปลงทุนอื่น ๆ เพื่อต่อยอดรายได้ให้เพิ่มมากขึ้น | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 7. ท่านพยายามหาช่องทางสร้างรายได้มากกว่าหนึ่งทาง | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 8. ท่านมักอดใจในการซื้อสินค้าและบริการที่ไม่จำเป็น | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 9. ท่านมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงต่อการเป็นหนี้อยู่เสมอ | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 10. ท่านมีการชำระหนี้เพิ่มขึ้น เมื่อมีเงินคงเหลือเพื่อลดภาระดอกเบี้ย | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 3.3 การเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ | | | | |
| 11. ท่านมีการปรับลดการชำระหนี้ให้มีความเหมาะสมกับค่าใช้จ่ายปัจจุบัน | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 12. ท่านมีการพักชำระเงินต้น เมื่อมีเงินไม่เพียงพอในชำระหนี้ | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 13. ท่านมีการขอปรับโครงสร้างหนี้ เพื่อให้ท่านสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 14. ท่านมีการขอสินเชื่อที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อชำระหนี้ที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่า | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |
| 15. ท่านมีการรวมหนี้ให้อยู่ในแหล่งเดียว | +1 | +1 | 1.00 | ใช้ได้ |

ส่วนที่ 4 คำถามวัดระดับอิสรภาพทางการเงิน

| ประเด็นคำถาม | ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ | | ค่า IOC | แปลผล |
|---|-----------------------------|-----------|-------------|---------------|
| | ท่านที่ 1 | ท่านที่ 2 | | |
| ตัวแปรตาม (Dependent Variables) | | | | |
| 1. รายได้จากทรัพย์สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน (บาท/เดือน) | 0 | +1 | 0.5 | ใช้ได้ |
| 2. รายได้จากการทำงานประจำโดยเฉลี่ยต่อเดือน ของท่าน (บาท/เดือน) | 0 | +1 | 0.5 | ใช้ได้ |
| 3. รายได้จากการทำงานเสริมโดยเฉลี่ยต่อเดือน ของท่าน (บาท/เดือน) | 0 | +1 | 0.5 | ใช้ได้ |
| 4. ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของท่านและผู้ที่อยู่ ในอุปการะ (บาท/เดือน) | 0 | +1 | 0.5 | ใช้ได้ |
| 5. ภาระหนี้สินที่ต้องชำระต่อเดือนของท่าน (บาท/เดือน) | 0 | +1 | 0.5 | ใช้ได้ |
| เฉลี่ยรวม | 0.91 | 1 | 0.96 | ใช้ได้ |

ภาคผนวก ค

ผลการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่น ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
(Cronbach's Alpha Coefficient)

| แนวคิด/ทฤษฎี | จำนวนคำถาม | Cronbach's Alpha Coefficient |
|--------------------------------|------------|------------------------------|
| ความต้องการพื้นฐาน | | |
| ด้านการบริโภค | 3 | 0.947 |
| ด้านเครื่องแต่งกาย | 3 | 0.949 |
| ด้านที่อยู่อาศัย | 3 | 0.949 |
| ด้านยารักษาโรค | 3 | 0.942 |
| ความต้องการปัจจัยอื่น ๆ | | |
| ด้านการศึกษา | 3 | 0.946 |
| ด้านทางสังคม | 3 | 0.944 |
| ด้านนันทนาการ | 3 | 0.945 |
| ด้านบริโภคนิยม | 3 | 0.942 |
| ด้านการเดินทาง | 3 | 0.945 |
| ด้านการลงทุน | 3 | 0.948 |
| การจัดการหนี้สิน | | |
| การวางแผน | 5 | 0.960 |
| การเพิ่มรายได้-ลดรายจ่าย | 5 | 0.954 |
| การเจรจากับผู้ให้สินเชื่อ | 5 | 0.946 |

ประวัติผู้เขียน

| | | |
|-----------------------------|---|---------------------|
| ชื่อ สกุล | นางสาวพรพรรณฯ สุรัตน์ | |
| รหัสประจำตัวนักศึกษา | 6410521041 | |
| วุฒิการศึกษา | ชื่อสถาบัน | ปีที่สำเร็จการศึกษา |
| วุฒิมัธยมศึกษา | โรงเรียนเดชะปัตตานยานกุล | 2556 |
| บริหารธุรกิจบัณฑิต(การเงิน) | มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ | 2560 |
| ตำแหน่งและสถานที่ทำงาน | | |
| ต.ค. 2561 – มี.ค.2562 | เจ้าหน้าที่ธุรกิจสัมพันธ์ บมจ.ธนาคารกรุงเทพ | |
| เม.ย.2562 – ปัจจุบัน | เจ้าหน้าที่สินเชื่อสาขาปัตตานี สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งหนึ่ง | |